Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. za okres sześciu miesięcy zakończony 30 czerwca 2023 roku

WYBRANE DANE FINANSOWE	w mln PLN			w mln EUR		
	01.01-30.06.2023	01.01-30.06.2022 (dane przekształcone)	Zmiana % (A-B)/B	01.01-30.06.2023	01.01-30.06.2022 (dane przekształcone)	Zmiana % (D-E)/E
	A	B	C	D	E	F
Wynik z tytułu odsetek	8 579	6 634	29,3%	1 860	1 429	30,2%
Wynik z tytułu prowizji i opłat	2 214	2 218	(0,2%)	480	478	0,4%
Wynik z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe oraz wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	(565)	(730)	(22,6%)	(122)	(157)	(22,3%)
Koszty działania	(3 731)	(4 168)	(10,5%)	(809)	(898)	(9,9%)
Zysk brutto	2 999	2 770	8,3%	650	597	8,9%
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)	2 042	1 846	10,6%	443	398	11,3%
Zysk netto przypadający na jednostkę dominującą	2 041	1 847	10,5%	442	398	11,1%
Zysk na jedną akcję - podstawowy z zysku za okres (w PLN/EUR)	1,63	1,48	10,1%	0,35	0,32	9,4%
Zysk na jedną akcję - rozwodniony z zysku za okres (w PLN/EUR)	1,63	1,48	10,1%	0,35	0,32	9,4%
Dochody całkowite netto	5 418	(4 426)	(222,4%)	1 175	(953)	(223,3%)
Przepływy pieniężne netto	(5 450)	6 148	(188,7%)	(1 181)	1 324	(189,2%)

WYBRANE DANE FINANSOWE	w mln PLN			w mln EUR		
	30.06.2023	31.12.2022 (dane przekształcone)	Zmiana % (A-B)/B	30.06.2023	31.12.2022 (dane przekształcone)	Zmiana % (D-E)/E
	A	B	C	D	E	F
Suma aktywów	460 842	431 447	6,8%	103 553	91 995	12,6%
Kapitał własny ogółem	41 125	35 707	15,2%	9 241	7 614	21,4%
Kapitał zakładowy	1 250	1 250	-	281	267	5,2%
Liczba akcji (w mln)	1 250	1 250	-	1 250	1 250	-
Wartość księgowa na jedną akcję (w PLN/EUR)	32,90	28,57	15,2%	7,39	6,09	21,4%
Rozwodniona liczba akcji (w mln)	1 250	1 250	-	1 250	1 250	-
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w PLN/EUR)	32,90	28,57	15,2%	7,39	6,09	21,4%
Łączny współczynnik kapitałowy (%)	19,83	17,79	11,5%	19,83	17,79	11,5%
Kapitał Tier 1	40 621	38 255	6,2%	9 128	8 157	11,9%
Kapitał Tier 2	2 352	2 584	(9,0%)	529	551	(4,0%)

WYBRANE POZYCJE SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO PRZELICZONO NA EUR WEDŁUG NASTĘPUJĄCYCH KURSÓW	01.01-30.06.2023	01.01-30.06.2022
średnia kursów NBP na koniec miesięcznych okresów (pozycje rachunku zysków i strat, sprawozdania z całkowitych dochodów i sprawozdania z przepływów pieniężnych)	4,6130	4,6427
	30.06.2023	31.12.2022
kurs średni NBP na dzień (pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej)	4,4503	4,6899

SPIS TREŚCI

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT 4

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW 5

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ 6

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH 10

INFORMACJE OGÓLNE O GRUPIE KAPITAŁOWEJ BANKU 12

1. Działalność Grupy Kapitałowej 12
2. Zmiany w Spółkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej 15
3. Informacje dotyczące składu osobowego Rady Nadzorczej oraz Zarządu 15
4. Zatwierdzenie skróconego śródrocznego sprawozdania finansowego 16
5. Oświadczenie Zarządu 16
6. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego i oświadczenie o zgodności 16
7. Kontynuacja działalności 17
8. MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe” 17
8.1. Wycena i prezentacja produktów ubezpieczeniowych 18
8.2. Oszacowanie wpływu – klasyfikacja i wycena 24
8.3. Wpływ MSSF 17 na fundusze własne i mierniki adekwatności kapitałowej 28
9. Zmiany zasad rachunkowości obowiązujące od 1 stycznia 2023 roku i objaśnienie różnic między wcześniej publikowanymi sprawozdaniami a niniejszym sprawozdaniem finansowym 28
10. Nowe standardy i interpretacje oraz zmiany do nich 30

NOTY UZUPEŁNIAJĄCE DO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT 32

11. Informacje dotyczące segmentów działalności 32
12. Przychody i koszty z tytułu odsetek 37
13. Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat 39
14. Wynik na operacjach finansowych 44
15. Pozostałe przychody i koszty operacyjne 44
16. Wynik z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe 45
17. Wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych 47
18. Koszt ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych 48
19. Koszty działania 51
20. Podatek dochodowy 52

NOTY UZUPEŁNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ – INSTRUMENTY FINANSOWE 54

21. Kasa, środki w Banku Centralnym 54
22. Należności od banków 54
23. Rachunkowość zabezpieczeń i pozostałe instrumenty pochodne 54
24. Papiery wartościowe 58
25. Kredyty i pożyczki udzielone klientom 60
26. Zobowiązania wobec banków 62
27. Zobowiązania wobec klientów 63
28. Otrzymane finansowanie 64
29. Aktywa i zobowiązania z tytułu działalności ubezpieczeniowej oraz wynik z działalności ubezpieczeniowej 66
30. Rzeczowe aktywa trwałe oddane w leasing operacyjny, rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne 70
31. Inne aktywa 71
32. Pozostałe zobowiązania 72
33. Rezerwy 73
34. Zobowiązania warunkowe oraz pozabilansowe zobowiązania otrzymane i udzielone 75
35. Sprawy sporne 77
36. Akcjonariat Banku 82

WARTOŚĆ GODZIWA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH 83

37. Hierarchia wartości godziwej 83
38. Aktywa i zobowiązania finansowe, które w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie są prezentowane w wartości godziwej 86

ZARZĄDZANIE RYZYKIEM W GRUPIE KAPITAŁOWEJ 88

39. Zarządzanie ryzykiem w grupie kapitałowej 88
40. Ryzyko kredytowe – informacje finansowe 89
41. Zarządzanie ryzykiem walutowych kredytów hipotecznych dla osób prywatnych 97
42. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej, walutowym i płynności 99

ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM GRUPY KAPITAŁOWEJ 101

43. Adekwatność kapitałowa 101
44. Wskaźnik dźwigni 103
45. Dywidendy i podział zysku 104

POZOSTAŁE NOTY 105

46. Transakcje ze Skarbem Państwa i jednostkami powiązanymi 105
47. Świadczenia dla kluczowego personelu kierowniczego 107
48. Wpływ sytuacji geopolitycznej w Ukrainie na Grupę Kapitałową PKO Banku Polskiego S.A. 108
49. Reforma wskaźników stóp procentowych 110
50. Zdarzenia, które wystąpiły po dniu, na który sporządzono sprawozdanie finansowe 114

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

	Nota	II kwartał okres od 01.04.2023 do 30.06.2023	2 kwartały okres od 01.01.2023 do 30.06.2023	II kwartał okres od 01.04.2022 do 30.06.2022 (dane przekształcone)**	2 kwartały okres od 01.01.2022 do 30.06.2022 (dane przekształcone)**
Wynik z tytułu odsetek		**4 392**	**8 579**	**3 542**	**6 634**
Przychody z tytułu odsetek i przychody o charakterze zbliżonym do odsetek	12	7 808	15 154	5 304	9 062
w tym obliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej		7 665	14 863	5 169	8 816
Koszty z tytułu odsetek	12	(3 416)	(6 575)	(1 762)	(2 428)
Wynik z tytułu prowizji i opłat		**1 111**	**2 214**	**1 135**	**2 218**
Przychody z tytułu prowizji i opłat	13	1 527	3 021	1 528	2 939
Koszty z tytułu prowizji i opłat	13	(416)	(807)	(393)	(721)
Wynik pozostały		**275**	**517**	**261**	**590**
Wynik z działalności ubezpieczeniowej, w tym:	29	187	353	195	394
Przychody z działalności ubezpieczeniowej (z wyłączeniem reasekuracji)	29	302	582	289	572
Koszty działalności ubezpieczeniowej (z wyłączeniem reasekuracji)	29	(81)	(169)	(75)	(147)
Przychody z tytułu dywidend		11	12	11	11
Wynik na operacjach finansowych	14	(6)	28	95	167
Wynik z pozycji wymiany		8	12	(67)	(66)
Zyski lub straty z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych		10	27	(25)	(18)
w tym wycenianych wg zamortyzowanego kosztu		5	9	4	8
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	15	65	85	52	102
Wynik na działalności biznesowej		**5 778**	**11 310**	**4 938**	**9 442**
Wynik z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe	16	**(215)**	**(543)**	**(218)**	**(717)**
Wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	17	(11)	(22)	(8)	(13)
Koszt ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych	18	(2 474)	(3 441)	(1 176)	(1 176)
Koszty działania,	19	**(1 746)**	**(3 731)**	**(2 340)**	**(4 168)**
w tym wynik z tytułu obciążeń regulacyjnych		(51)	(429)	(906)	(1 389)
Podatek od niektórych instytucji finansowych		(311)	(610)	(319)	(626)
Udział w zyskach i stratach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć		13	36	14	28
Zysk brutto		**1 034**	**2 999**	**891**	**2 770**
Podatek dochodowy	20	(445)	(957)	(470)	(924)
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)		**589**	**2 042**	**421**	**1 846**
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli		2	1	0	(1)
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej		**587**	**2 041**	**421**	**1 847**
Zysk na jedną akcję					
– podstawowy z zysku za okres (PLN)		0,47	1,63	0,34	1,48
– rozwodniony z zysku za okres (PLN)*		0,47	1,63	0,34	1,48
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w mln) *		1 250	1 250	1 250	1 250

* Zarówno w okresie sześciu miesięcy zakończonym 30 czerwca 2023 roku jak i w analogicznym okresie 2022 roku nie występowały instrumenty rozwadniające zysk przypadający na jedną akcję. W związku z powyższym wartość rozwodnionego zysku przypadającego na jedną akcję pokrywa się z wartością podstawowego zysku przypadającego na jedną akcję.

** Rachunek zysków i strat za okres sześciu miesięcy zakończony 30 czerwca 2022 roku został przekształcony w związku z wdrożeniem MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe" (patrz nota 8 „MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe")

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	Nota	II kwartał okres od 01.04.2023 do 30.06.2023	2 kwartały okres od 01.01.2023 do 30.06.2023	II kwartał okres od 01.04.2022 do 30.06.2022 (dane przekształcone)*	2 kwartały okres od 01.01.2022 do 30.06.2022 (dane przekształcone)*
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)		**589**	**2 042**	**421**	**1 846**
Inne dochody całkowite		**1 293**	**3 376**	**(2 895)**	**(6 272)**
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat		**1 293**	**3 376**	**(2 895)**	**(6 272)**
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, netto		902	2 054	(1 816)	(3 756)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, brutto	23	1 115	2 537	(2 239)	(4 629)
Podatek odroczony	20	(213)	(483)	423	873
Zabezpieczenie aktywów netto w podmiotach zagranicznych		-	-	2	5
Wartość godziwa aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite, netto		463	1 418	(1 064)	(2 480)
Aktualizacja wartości godziwej, brutto		573	1 765	(1 346)	(3 090)
Zyski/straty przeniesione do rachunku zysków i strat (z tytułu zbycia)		(5)	(18)	29	26
Podatek odroczony	20	(105)	(329)	253	584
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		(65)	(66)	(30)	(65)
Udział w innych dochodach całkowitych jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć		(2)	(15)	-	(6)
Przychody i koszty finansowe z działalności ubezpieczeniowej, brutto	29	(6)	(18)	16	37
Podatek odroczony	20	1	3	(3)	(7)
Przychody i koszty finansowe z działalności ubezpieczeniowej, netto		(5)	(15)	13	30
Dochody całkowite netto, razem		**1 882**	**5 418**	**(2 474)**	**(4 426)**
Dochody całkowite netto, razem przypadające na:		**1 882**	**5 418**	**(2 474)**	**(4 426)**
akcjonariuszy jednostki dominującej		1 880	5 417	(2 474)	(4 425)
udziałowców niesprawujących kontroli		2	1	-	(1)

* Sprawozdanie z całkowitych dochodów za okres sześciu miesięcy zakończony 30 czerwca 2022 roku zostało przekształcone w związku z wdrożeniem MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe" (patrz nota 8 „MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe")

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	Nota	30.06.2023	31.12.2022 (dane przekształcone)*	31.12.2022 (dane opublikowane)
AKTYWA		460 842	431 447	430 683
Kasa, środki w Banku Centralnym	21	13 886	15 917	15 917
Należności od banków	22	14 132	16 101	16 101
Pochodne instrumenty zabezpieczające	23	771	1 042	1 042
Pozostałe instrumenty pochodne	23	10 737	13 162	13 162
Papiery wartościowe	24	163 463	135 632	135 632
Transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży		5 138	7	7
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	25	236 054	232 959	231 721
Aktywa z tytułu działalności ubezpieczeniowej	29	99	115	555
Rzeczowe aktywa trwałe oddane w leasing operacyjny	30	1 912	1 764	1 764
Rzeczowe aktywa trwałe	30	2 928	2 917	2 917
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży		11	10	10
Wartości niematerialne	30	3 686	3 512	3 527
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia		272	285	285
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		29	52	52
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		5 066	5 187	5 187
Inne aktywa	31	2 658	2 785	2 804

		30.06.2023	31.12.2022 (dane przekształcone)*	31.12.2022 (dane opublikowane)
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY		460 842	431 447	430 683
Zobowiązania		419 717	395 740	395 248
Zobowiązania wobec Banku Centralnego		42	9	9
Zobowiązania wobec banków	26	2 882	3 011	3 011
Pochodne instrumenty zabezpieczające	23	4 725	7 469	7 469
Pozostałe instrumenty pochodne	23	10 700	12 978	12 978
Zobowiązania wobec klientów	27	366 053	338 868	339 582
Zobowiązania z tytułu działalności ubezpieczeniowej	29	2 861	2 878	1 732
Otrzymane kredyty i pożyczki	28	1 979	2 294	2 294
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	28	16 760	15 510	15 510
Zobowiązania podporządkowane	28	2 777	2 781	2 781
Pozostałe zobowiązania	32	7 160	7 010	7 014
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		448	765	765
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego		642	77	13
Rezerwy	33	2 688	2 090	2 090
KAPITAŁ WŁASNY		41 125	35 707	35 435
Kapitał zakładowy		1 250	1 250	1 250
Kapitały rezerwowe i skumulowane inne dochody całkowite		27 067	22 239	22 215
Niepodzielony wynik finansowy		10 780	8 920	8 651
Wynik roku bieżącego		2 041	3 312	3 333
Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej		41 138	**35 721**	**35 449**
Udziały niekontrolujące		(13)	(14)	(14)

* Sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2022 roku zostało przekształcone w związku z wdrożeniem MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe" (patrz nota 8 „MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe")

Bank Polski

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

ZA OKRES 6 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 CZERWCA 2023 ROKU	Kapitał zakładowy	Kapitały rezerwowe i skumulowane inne dochody całkowite					Niepodzielony wynik finansowy	Wynik okresu bieżącego	Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej, razem	Udziały niekontrolujące, razem	Kapitał własny ogółem
		Kapitały rezerwowe			Skumulowane inne dochody całkowite	Kapitały rezerwowe i skumulowane inne dochody całkowite					
		Kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Pozostałe kapitały rezerwowe							
Wartość na początek okresu po zmianach zasad rachunkowości*	**1 250**	**23 085**	**1 070**	**7 091**	**(9 007)**	**22 239**	**8 920**	**3 312**	**35 721**	**(14)**	**35 707**
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	3 312	(3 312)	-	-	-
Podział zysku z przeznaczeniem na wypłatę dywidendy, w tym dywidendy zaliczkowej	-	-	-	1 629	-	**1 629**	(1 629)	-	-	-	-
Dochody całkowite	-	-	-	-	**3 376**	**3 376**	-	**2 041**	5 417	1	5 418
Pokrycie straty z lat ubiegłych	-	(340)	-	-	-	**(340)**	340	-	-	-	-
Transfer zysku z przeznaczeniem na kapitał	-	115	-	48	-	**163**	(163)	-	-	-	-
Wartość na koniec okresu	**1 250**	**22 860**	**1 070**	**8 768**	**(5 631)**	**27 067**	**10 780**	**2 041**	**41 138**	**(13)**	**41 125**

* Szczegóły dotyczące wpływu wdrożenia MSSF 17 na kapitały własne Grupy Kapitałowej zaprezentowane zostały w nocie 8 „MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe"

ZA OKRES 6 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 CZERWCA 2022 ROKU	Kapitał zakładowy	Kapitały rezerwowe i skumulowane inne dochody całkowite					Niepodzielony wynik finansowy	Wynik okresu bieżącego	Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej, razem	Udziały niekontrolujące, razem	Kapitał własny ogółem
		Kapitały rezerwowe			Skumulowane inne dochody całkowite	Kapitały rezerwowe i skumulowane inne dochody całkowite					
		Kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Pozostałe kapitały rezerwowe							
Wartość na początek okresu	**1 250**	**23 003**	**1 070**	**6 968**	**(5 728)**	**25 313**	**6 270**	**4 874**	**37 707**	**(14)**	**37 693**
Zmiany zasad rachunkowości*	-	-	-	-	17	**17**	269	-	**286**	-	**286**
Wartość na początek okresu po zmianach zasad	**1 250**	**23 003**	**1 070**	**6 968**	**(5 711)**	**25 330**	**6 539**	**4 874**	**37 993**	**(14)**	**37 979**
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	4 874	(4 874)	-	-	-
Dywidenda	-	-	-	-	-	-	(2 288)	-	(2 288)	-	(2 288)
Dochody całkowite	-	-	-	-	**(6 272)**	**(6 272)**	-	**1 847**	**(4 425)**	**(1)**	**(4 426)**
Transfer zysku z przeznaczeniem na kapitał	-	82	-	128	-	**210**	(210)	-	-	-	-
Wartość na koniec okresu	**1 250**	**23 085**	**1 070**	**7 096**	**(11 983)**	**19 268**	**8 915**	**1 847**	**31 280**	**(15)**	**31 265**

* Szczegóły dotyczące wpływu wdrożenia MSSF 17 na kapitały własne Grupy Kapitałowej zaprezentowane zostały w nocie 8 „MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe"

ZA OKRES 6 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 CZERWCA 2023 ROKU	Skumulowane inne dochody całkowite							
	Udział w innych dochodach całkowitych jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć	Wartość godziwa aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Zabezpieczenie udziałów w aktywach netto podmiotu zagranicznego	Przychody i koszty finansowe z działalności ubezpieczeniowej	Zyski i straty aktuarialne	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Razem
Wartość na początek okresu po zmianach zasad rachunkowości*	(35)	(3 461)	(5 218)	-	24	(21)	(296)	(9 007)
Dochody całkowite	(15)	1 418	2 054	-	(15)	-	(66)	3 376
Wartość na koniec okresu	**(50)**	**(2 043)**	**(3 164)**	**-**	**9**	**(21)**	**(362)**	**(5 631)**

* Szczegóły dotyczące wpływu wdrożenia MSSF 17 na kapitały własne Grupy Kapitałowej zaprezentowane zostały w nocie 8 „MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe"

ZA OKRES 6 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 CZERWCA 2022 ROKU	Skumulowane inne dochody całkowite							
	Udział w innych dochodach całkowitych jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć	Wartość godziwa aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Zabezpieczenie udziałów w aktywach netto podmiotu zagranicznego	Przychody i koszty finansowe z działalności ubezpieczeniowej	Zyski i straty aktuarialne	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Razem
Wartość na początek okresu	(17)	(1 785)	(3 699)	(4)	-	(14)	(209)	(5 728)
Zmiany zasad rachunkowości*	-	-	-	-	17	-	-	17
Wartość na początek okresu po zmianach zasad	(17)	(1 785)	(3 699)	(4)	17	(14)	(209)	(5 711)
Dochody całkowite	(6)	(2 480)	(3 756)	5	30	-	(65)	(6 272)
Wartość na koniec okresu	**(23)**	**(4 265)**	**(7 455)**	**1**	**47**	**(14)**	**(274)**	**(11 983)**

* Szczegóły dotyczące wpływu wdrożenia MSSF 17 na kapitały własne Grupy Kapitałowej zaprezentowane zostały w nocie 8 „MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe"

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

	01.01-30.06.2023	01.01-30.06.2022 (dane przekształcone)*
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
Zysk brutto	**2 999**	**2 770**
Zapłacony podatek dochodowy	**(995)**	**(657)**
Korekty razem:	**11 947**	**4 201**
Amortyzacja	664	619
(Zysk) strata z działalności inwestycyjnej	(45)	(3)
Odsetki i dywidendy otrzymane	(3 112)	(1 397)
Odsetki zapłacone	419	121
Zmiana stanu:		
należności od banków	(1 455)	(257)
pochodnych instrumentów zabezpieczających	(2 473)	4 552
pozostałych instrumentów pochodnych	147	(447)
papierów wartościowych	(3 262)	(1 374)
kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(3 492)	(846)
transakcji z przyrzeczeniem sprzedaży	(5 131)	(40)
aktywa z tytułu działalności ubezpieczeniowej	16	13
rzeczowych aktywów trwałych oddanych w leasing operacyjny	(148)	(220)
aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	(1)	7
innych aktywów	131	(92)
skumulowanych odpisów na oczekiwane straty kredytowe	254	577
skumulowanych odpisów na aktywa niefinansowe i innych rezerw	740	195
zobowiązań wobec Banku Centralnego	33	1
zobowiązań wobec banków	(129)	1 110
zobowiązań wobec klientów	27 185	4 247
zobowiązań z tytułu działalności ubezpieczeniowej	(17)	(324)
otrzymanych kredytów i pożyczek	(64)	(4)
zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych	(460)	31
zobowiązań podporządkowanych	(4)	1
pozostałych zobowiązań	285	2 548
Inne korekty	1 866	(4 817)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	**13 951**	**6 314**

* Sprawozdanie z przepływów pieniężnych za okres sześciu miesięcy zakończony 30 czerwca 2022 roku zostało przekształcone głównie w związku z wdrożeniem MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe" (patrz nota 8 „MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe")

	01.01-30.06.2023	01.01-30.06.2022 (dane przekształcone)*
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
Wpływy z działalności inwestycyjnej	**295 251**	**59 175**
Wykup papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	289 148	55 142
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	2 197	760
Wykup papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	2 838	2 582
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	913	604
Zbycie wartości niematerialnych, rzeczowych aktywów trwałych oraz aktywów do zbycia	75	54
Inne wpływy inwestycyjne, w tym dywidendy	80	33
Wydatki z działalności inwestycyjnej	**(315 557)**	**(53 822)**
Nabycie papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	(308 885)	(53 055)
Nabycie papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	(5 999)	(435)
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	(673)	(332)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	**(20 306)**	**5 353**

* Sprawozdanie z przepływów pieniężnych za okres sześciu miesięcy zakończony 30 czerwca 2022 roku zostało przekształcone głównie w związku z wdrożeniem MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe" (patrz nota 8 „MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe")

	01.01-30.06.2023	01.01-30.06.2022 (dane przekształcone)*
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
Wpływy z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	8 271	3 034
Wykup/umorzenie dłużnych papierów wartościowych	(6 561)	(8 363)
Zaciągnięcie kredytów i pożyczek	-	618
Spłata kredytów i pożyczek	(251)	(559)
Płatności zobowiązań z tytułu leasingu	(135)	(128)
Spłata odsetek od zobowiązań długoterminowych	(419)	(121)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	**905**	**(5 519)**
Przepływy pieniężne netto	**(5 450)**	**6 148**
w tym z tytułu różnic kursowych od środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	(178)	91
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu	31 995	20 775
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	26 545	26 923

* Sprawozdanie z przepływów pieniężnych za okres sześciu miesięcy zakończony 30 czerwca 2022 roku zostało przekształcone głównie w związku z wdrożeniem MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe" (patrz nota 8 „MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe")

INFORMACJE OGÓLNE O GRUPIE KAPITAŁOWEJ BANKU

1. Działalność Grupy Kapitałowej

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna (**PKO Bank Polski S.A.** albo **Bank**) został utworzony dekretem podpisanym 7 lutego 1919 roku przez Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego, Premiera Ignacego Paderewskiego oraz Ministra poczt i telegrafów i jednocześnie pierwszego prezesa Huberta Lindego jako Pocztowa Kasa Oszczędnościowa. W 1950 roku Bank rozpoczął działalność jako Powszechna Kasa Oszczędności bank państwowy. Rozporządzeniem Rady Ministrów z 18 stycznia 2000 roku przekształcono Powszechną Kasę Oszczędności bank państwowy w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa pod nazwą Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna.

12 kwietnia 2000 roku zarejestrowano Powszechną Kasę Oszczędności Bank Polski Spółkę Akcyjną i wpisano do Rejestru Handlowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawa, Sąd Gospodarczy XVI Wydział Rejestrowy. Obecnie właściwym sądem jest Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Bank został zarejestrowany pod numerem KRS 0000026438 oraz nadano mu numer statystyczny REGON 016298263.

Państwo rejestracji	Polska
Siedziba jednostki	Warszawa
Adres zarejestrowanego biura jednostki	ul. Puławska 15, 02-515 Warszawa

Zgodnie z Cedułą Giełdową Bank zaklasyfikowany jest do makrosektora „Finanse", sektor „Banki".

Grupa Kapitałowa Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej (**Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego S.A.**, **Grupa Kapitałowa Banku** lub **Grupa Kapitałowa**) prowadzi działalność operacyjną na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz poprzez podmioty zależne: na terytorium Ukrainy, Szwecji i Irlandii, a także w formie Oddziału w Republice Federalnej Niemiec (Oddział w Niemczech), Republice Czeskiej (Oddział w Czechach) i Republice Słowackiej (Oddział w Słowacji).

PKO Bank Polski S.A. jako jednostka dominująca jest uniwersalnym bankiem depozytowo-kredytowym obsługującym osoby fizyczne, prawne oraz inne podmioty będące osobami krajowymi i zagranicznymi. Bank może posiadać wartości dewizowe i dokonywać obrotu tymi wartościami, jak również wykonywać operacje walutowe i dewizowe oraz otwierać i posiadać rachunki bankowe w bankach za granicą, a także lokować środki dewizowe na tych rachunkach.

Poprzez podmioty zależne Grupa Kapitałowa oferuje kredyty hipoteczne, świadczy specjalistyczne usługi finansowe w zakresie leasingu, faktoringu, windykacji, funduszy inwestycyjnych, funduszy emerytalnych i ubezpieczeń oraz świadczy usługi zarządzania flotą pojazdów, agenta transferowego, dostarczania rozwiązań technologicznych, outsourcingu specjalistów IT i wsparcia w zakresie prowadzenia działalności przez inne podmioty, zarządza nieruchomościami.

W skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. wchodzą następujące jednostki zależne:

Lp.	NAZWA JEDNOSTKI JEDNOSTKI ZALEŻNE BEZPOŚREDNIO	SIEDZIBA	DZIAŁALNOŚĆ	% UDZIAŁ W KAPITALE	
				2023-06-30	2022-12-31
1	PKO Bank Hipoteczny S.A.	Warszawa	działalność bankowa	100	100
2	PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.	Warszawa	zarządzanie funduszami inwestycyjnymi	100	100
3	PKO Leasing S.A.	Łódź	działalność leasingowa i udzielanie pożyczek	100	100
4	PKO BP BANKOWY PTE S.A.	Warszawa	zarządzanie funduszami emerytalnymi	100	100
5	PKO BP Finat sp. z o.o.	Warszawa	działalność usługowa, w tym usługi agenta transferowego oraz outsourcing specjalistów IT	100	100
6	PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń S.A.	Warszawa	ubezpieczenia na życie	100	100
7	PKO Towarzystwo Ubezpieczeń S.A.	Warszawa	pozostałe ubezpieczenia osobowe i ubezpieczenia majątkowe	100	100
8	PKO Finance AB	Sollentuna, Szwecja	usługi finansowe	100	100
9	KREDOBANK S.A.	Lwów, Ukraina	działalność bankowa	100	100
10	Merkury - fiz an[1]	Warszawa	lokowanie środków zebranych od uczestników funduszu	100	100
11	NEPTUN - fizan[1]	Warszawa		100	100
12	PKO VC - fizan[1]	Warszawa		100	100

[1] PKO Bank Polski S.A. posiada certyfikaty inwestycyjne funduszu; w pozycji udział w kapitale prezentowany jest procent posiadanych certyfikatów inwestycyjnych funduszu.

Lp.	NAZWA JEDNOSTKI / JEDNOSTKI ZALEŻNE POŚREDNIO	SIEDZIBA	DZIAŁALNOŚĆ	% UDZIAŁ W KAPITALE *	
				2023-06-30	2022-12-31
	GRUPA PKO Leasing S.A.				
1	PKO Agencja Ubezpieczeniowa sp. z o.o.	Warszawa	działalność agencyjna w zakresie zawierania umów ubezpieczenia	100	100
	1.1 PKO Leasing Finanse sp. z o.o.	Warszawa	sprzedaż przedmiotów poleasingowych	100	100
2	PKO Leasing Sverige AB	Sztokholm, Szwecja	działalność leasingowa	100	100
3	Prime Car Management S.A.	Gdańsk	działalność leasingowa oraz usługi zarządzania flotą	100	100
	3.1 Futura Leasing S.A.	Gdańsk	działalność leasingowa oraz sprzedaż przedmiotów poleasingowych	100	100
	3.2 Masterlease sp. z o.o.	Gdańsk	działalność leasingowa	100	100
	3.3 MasterRent24 sp. z o.o.	Gdańsk	wynajem krótkoterminowy pojazdów	100	100
4	PKO Faktoring S.A.	Warszawa	działalność faktoringowa	100	100
5	Polish Lease Prime 1 DAC[1]	Dublin, Irlandia	spółka celowa utworzona na potrzeby sekurytyzacji wierzytelności leasingowych	-	-
	GRUPA PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń S.A.				
6	Ubezpieczeniowe Usługi Finansowe sp. z o.o.	Warszawa	działalność usługowa	100	100
	GRUPA KREDOBANK S.A.				
7	„KREDOLEASING" sp. z o.o.	Lwów, Ukraina	działalność leasingowa	100	100
	Merkury - fiz an				
8	„Zarząd Majątkiem Górczewska" sp. z o.o.	Warszawa	zarządzanie nieruchomościami	100	100
9	Molina sp. z o.o.	Warszawa	komplementariusz w spółkach komandytowo-akcyjnych funduszu	100	100
10	Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 1 S.K.A.	Warszawa	kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek, zarządzanie nieruchomościami	100	100
11	Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 2 S.K.A. w likwidacji	Warszawa		100	100
12	Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 4 S.K.A. w likwidacji	Warszawa		100	100
13	Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 6 S.K.A. w likwidacji	Warszawa		100	100
	NEPTUN - fizan				
14	Qualia sp. z o.o.	Warszawa	obsługa posprzedażowa produktów deweloperskich	100	100
15	Sarnia Dolina sp. z o.o.	Warszawa	działalność deweloperska	100	100
16	Bankowe Towarzystwo Kapitałowe S.A.	Warszawa	działalność usługowa	100	100
	16.1 „Inter-Risk Ukraina" spółka z dodatkową odpowiedzialnością[2]	Kijów, Ukraina	działalność windykacyjna	99,90	99,90
	16.2 Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje" sp. z o.o.[3]	Kijów, Ukraina	usługi finansowe	95,4676	95,4676
	16.2.1 Finansowa Kompania „Idea Kapitał" sp. z o.o.	Lwów, Ukraina	działalność usługowa	100	100
17	„Sopot Zdrój" sp. z o.o.	Sopot	zarządzanie nieruchomością	72,9769	72,9769

* udział podmiotu bezpośrednio dominującego w kapitale jednostki

1) PKO Leasing S.A., zgodnie z MSSF 10, sprawuje kontrolę nad spółką, mimo że nie posiada w spółce zaangażowania kapitałowego.
2) Drugim udziałowcem spółki jest Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje" sp. z o.o.
3) Drugim udziałowcem spółki jest „Inter-Risk Ukraina" spółka z dodatkową odpowiedzialnością.

Grupa Kapitałowa posiada następujące jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia:

Lp.	NAZWA JEDNOSTKI	SIEDZIBA	DZIAŁALNOŚĆ	% UDZIAŁ W KAPITALE*	
				2023-06-30	2022-12-31
	Wspólne przedsięwzięcia PKO Banku Polskiego S.A.				
1	Operator Chmury Krajowej sp. z o.o.	Warszawa	usługi chmury obliczeniowej	50	50
2	Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService sp. z o.o.	Warszawa	działalność wspomagająca usługi finansowe, w tym obsługa transakcji dokonywanych przy użyciu instrumentów płatniczych	34	34
	1 EVO Payments International s.r.o.	Praga, Czechy	działalność wspomagająca usługi finansowe	100	100
	Wspólne przedsięwzięcie NEPTUN - fizan				
	2 „Centrum Obsługi Biznesu" sp. z o.o.	Poznań	zarządzanie nieruchomością	41,45	41,45
	Wspólne przedsięwzięcie PKO VC - fizan				
	3 BSafer sp. z o.o.	Stalowa Wola	zarządzanie zgodami marketingowymi	35,06	35,06
	Jednostki stowarzyszone PKO Banku Polskiego S.A.				
1	Bank Pocztowy S.A.	Bydgoszcz	działalność bankowa	25,0001	25,0001
2	Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych sp. z o.o.	Poznań	poręczenia	33,33	33,33
3	System Ochrony Banków Komercyjnych S.A.	Warszawa	jednostka zarządzająca systemem ochrony, o której mowa w art. 130e prawa bankowego	21,11	21,11

*udział podmiotu sprawującego współkontrolę/mającego znaczący wpływ/bezpośrednio dominującego w kapitale jednostki.

2. Zmiany w Spółkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej

W okresie sześciu miesięcy zakończonym 30 czerwca 2023 roku w strukturze Grupy Kapitałowej nie nastąpiły istotne zmiany. W styczniu 2023 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane postawienie w stan likwidacji spółek Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 2 S.K.A. w likwidacji i Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 4 S.K.A. w likwidacji.

„KREDOLEASING" sp. z o.o. rozpoczął działalność leasingową. Spółka podjęła czynności operacyjne w ograniczonym zakresie ze względu na sytuację wojenną w Ukrainie.

3. Informacje dotyczące składu osobowego Rady Nadzorczej oraz Zarządu

Skład Rady Nadzorczej Banku na 30 czerwca 2023 roku:

- Robert Pietryszyn - Przewodniczący Rady Nadzorczej
- Wojciech Jasiński - Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
- Dominik Kaczmarski - Sekretarz Rady Nadzorczej
- Mariusz Andrzejewski - Członek Rady Nadzorczej
- Andrzej Kisielewicz - Członek Rady Nadzorczej
- Rafał Kos - Członek Rady Nadzorczej
- Tomasz Kuczur – Członek Rady Nadzorczej
- Maciej Łopiński - Członek Rady Nadzorczej
- Krzysztof Michalski - Członek Rady Nadzorczej
- Bogdan Szafrański - Członek Rady Nadzorczej
- Agnieszka Winnik-Kalemba - Członek Rady Nadzorczej.

Z dniem 24 marca 2023 roku Pan Maciej Łopiński złożył rezygnację z pełnienia funkcji Przewodniczącego Rady Nadzorczej Banku, pozostając członkiem Rady Nadzorczej Banku. Minister Aktywów Państwowych działając jako Uprawniony Akcjonariusz w rozumieniu § 11 ust. 2 Statutu Banku, mając na uwadze § 35 ust. 1 Statutu Banku, zgodnie z § 12 ust. 1 Statutu Banku wyznaczył z dniem 24 marca 2023 roku Pana Roberta Pietryszyna do pełnienia funkcji Przewodniczącego Rady Nadzorczej Banku.

Skład Zarządu Banku na 30 czerwca 2023 roku:

- Dariusz Szwed - Wiceprezes Zarządu kierujący pracami Zarządu
- Maciej Brzozowski - Wiceprezes Zarządu
- Marcin Eckert - Wiceprezes Zarządu
- Paweł Gruza - Wiceprezes Zarządu
- Wojciech Iwanicki – Wiceprezes Zarządu
- Andrzej Kopyrski - Wiceprezes Zarządu
- Artur Kurcweil - Wiceprezes Zarządu
- Piotr Mazur – Wiceprezes Zarządu.

Rada Nadzorcza Banku zdecydowała o powołaniu z dniem 14 kwietnia 2023 roku w skład Zarządu Banku Pana Dariusza Szweda na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Banku, na bieżącą wspólną kadencję Zarządu Banku, która rozpoczęła się z dniem 3 lipca 2020 roku i jednocześnie powołała Pana Dariusza Szweda na stanowisko Prezesa Zarządu Banku pod warunkiem wyrażenia zgody przez Komisję Nadzoru Finansowego oraz z dniem wydania tejże zgody. Do czasu wydania zgody Komisji Nadzoru Finansowego Rada Nadzorcza powierzyła Panu Dariuszowi Szwedowi kierowanie pracami Zarządu.

Z dniem 13 kwietnia 2023 roku Pan Mieczysław Król złożył rezygnację z funkcji członka Zarządu Banku.

Rada Nadzorcza Banku odwołała Pana Maksa Kraczkowskiego z Zarządu Banku z dniem 13 kwietnia 2023 roku.

6 kwietnia 2023 roku Pan Paweł Gruza zrezygnował ze skutkiem na koniec dnia 12 kwietnia 2023 roku z kierowania pracami Zarządu Banku oraz z ubiegania się o pełnienie funkcji Prezesa Zarządu Banku. Jednocześnie Pan Paweł Gruza nie zrezygnował z uczestnictwa w składzie Zarządu Banku ani z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Banku.

4. Zatwierdzenie skróconego śródrocznego sprawozdania finansowego

Niniejsze skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. (**SPRAWOZDANIE FINANSOWE**), poddane przeglądowi Komitetu Audytu Rady Nadzorczej oraz przeglądowi Rady Nadzorczej 23 sierpnia 2023 roku, zostało przyjęte do publikacji przez Zarząd Banku 23 sierpnia 2023 roku.

5. Oświadczenie Zarządu

Zarząd oświadcza, że, wedle jego najlepszej wiedzy, sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej i dane porównawcze zostały sporządzone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości oraz że odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową Grupy Kapitałowej oraz jego wynik finansowy.

6. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego i oświadczenie o zgodności

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) przyjętymi przez Unię Europejską (UE) według stanu na 30 czerwca 2023 roku, a w zakresie nieuregulowanym powyższymi standardami zgodnie z wymogami ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości i wydanymi na jej podstawie przepisami wykonawczymi, jak również wymogami odnoszącymi się do emitentów papierów wartościowych dopuszczonych lub będących przedmiotem ubiegania się o dopuszczenie do obrotu na rynku oficjalnych notowań giełdowych.

Grupa Kapitałowa sporządziła sprawozdanie finansowe zgodnie z wymogami Międzynarodowego Standardu Rachunkowości nr 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa" zatwierdzonego przez Unię Europejską.

Prezentowane skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej za okres sześciu miesięcy zakończony 30 czerwca 2023 roku nie obejmuje wszystkich informacji oraz ujawnień wymaganych w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym i należy je czytać łącznie z rocznym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku sporządzonym zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. obejmuje okres sześciu miesięcy zakończony 30 czerwca 2023 roku oraz zawiera dane porównawcze

- za okres sześciu miesięcy zakończony 30 czerwca 2022 roku w zakresie skonsolidowanego rachunku zysków i strat, skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów, skonsolidowanego sprawozdania ze zmian w kapitale własnym oraz skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych,
- na 31 grudnia 2022 roku w zakresie skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej.

Dane finansowe prezentowane są w milionach złotych polskich (PLN), chyba że wskazano inaczej.

Do sporządzenia sprawozdania finansowego Grupa Kapitałowa zastosowała zasady rachunkowości oraz metody obliczeniowe spójne z zasadami obowiązującymi w roku obrotowym zakończonym 31 grudnia 2022 roku z zastrzeżeniem zmian opisanych w nocie „MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe" dotyczących wdrożenia z dniem 1 stycznia 2023 roku nowego MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe" oraz nocie „Zmiany zasad rachunkowości obowiązujące od 1 stycznia 2023 roku i objaśnienie różnic między wcześniej publikowanymi sprawozdaniami a niniejszym sprawozdaniem finansowym". Dodatkowo Grupa Kapitałowa uwzględniła zasadę ujmowania obciążeń wyniku finansowego z tytułu podatku dochodowego na podstawie możliwie najlepszego szacunku średniej ważonej rocznej stawki podatku dochodowego, jakiej Grupa Kapitałowa oczekuje w pełnym roku obrotowym (patrz nota „Podatek dochodowy").

7. Kontynuacja działalności

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę Kapitałową Banku w okresie co najmniej 12 miesięcy od daty zaakceptowania przez Zarząd do publikacji, czyli od 23 sierpnia 2023 roku. Zarząd Banku nie stwierdza na dzień podpisania sprawozdania finansowego istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez Grupę Kapitałową Banku w okresie 12 miesięcy od daty publikacji na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia przez Grupę Kapitałową Banku dotychczasowej działalności.

Zarząd Banku rozważył wpływ: obecnej sytuacji na Ukrainie, ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych oraz wakacji kredytowych wprowadzonych ustawą z dnia 7 lipca 2022 roku o finansowaniu społecznościowym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom i ocenił, że czynniki te nie powodują istotnej niepewności w zakresie zdolności Grupy Kapitałowej do kontynuacji działalności.

Ujawnienia dotyczące: sytuacji w Ukrainie zaprezentowane zostały w nocie „Wpływ sytuacji geopolitycznej w Ukrainie na Grupę Kapitałową PKO Banku Polskiego S.A.", ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych w notach „Koszt ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych" oraz wakacji kredytowych w nocie „Kredyty i pożyczki udzielone klientom".

8. MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe"

Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 17 Umowy ubezpieczeniowe (dalej: „MSSF 17") został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w maju 2017 roku i zmieniony przez nią w czerwcu 2020 roku oraz 9 grudnia 2021 roku[1]. MSSF 17 został zatwierdzony do stosowania w krajach Unii Europejskiej 19 listopada 2021 roku Rozporządzeniem Unii Europejskiej 2021/2036.

Celem nowego standardu jest wprowadzenie nowych, jednolitych zasad wyceny umów ubezpieczenia oraz reasekuracji, zapewniających większą porównywalność sprawozdań pomiędzy podmiotami oferującymi produkty ubezpieczeniowe, a także dostarczenie szeregu nowych ujawnień na użytek odbiorców sprawozdań finansowych.

[1] Zmiana przepisów przejściowych MSSF 17 umożliwia przedsiębiorstwom, przy pierwszym zastosowaniu MSSF 17 i MSSF 9 Instrumenty finansowe, rozwiązanie problemu jednorazowych różnic w klasyfikacji w odniesieniu do informacji porównawczych za poprzedni okres sprawozdawczy.

Standard ten ma obligatoryjne zastosowanie od dnia 1 stycznia 2023 roku. MSSF 17 zastąpił dotychczasowy Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 4 „Umowy ubezpieczeniowe", umożliwiający ujmowanie umów ubezpieczeniowych według zasad rachunkowości obowiązujących w krajowych standardach.

MSSF 17 zmienił sposób ujmowania, wyceny, prezentacji i ujawniania umów ubezpieczenia dystrybuowanych przez spółki Grupy Kapitałowej, zarówno jako produkty powiązane między innymi z udzielanymi kredytami hipotecznymi, gotówkowymi oraz produktami leasingowymi, jak również jako produkty samodzielne.

Grupa wdrożyła standard w podejściu retrospektywnym pełnym oraz zmodyfikowanym dla części portfela.

Wdrożenie MSSF 17 na datę 1 stycznia 2022 roku spowodowało zwiększenie aktywów Grupy Kapitałowej o 581 milionów PLN, zobowiązań o 295 milionów PLN oraz kapitałów własnych o 286 milionów PLN. Szczegółowy opis wpływu korekt z tytułu wdrożenia MSSF 17 został w opisany w pkt. 8.2. OSZACOWANIE WPŁYWU – KLASYFIKACJA I WYCENA.

8.1. WYCENA I PREZENTACJA PRODUKTÓW UBEZPIECZENIOWYCH

Poniżej zaprezentowano kluczowe różnice w wycenie i prezentacji produktów ubezpieczeniowych, które mają zastosowanie do Grupy Kapitałowej, a które weszły w życie po wdrożeniu MSSF 17.

8.1.1. MSSF 17 GŁÓWNE ZAŁOŻENIA

MSSF 17, jako nowy standard rachunkowości, zmienił sposób ujmowania, wyceny, prezentacji i ujawniania umów ubezpieczenia. Standard ma zastosowanie do umów ubezpieczenia, umów reasekuracji oraz umów inwestycyjnych z uznaniowym udziałem w zyskach.

Nowy standard definiuje umowę ubezpieczenia jako umowę, w której jedna strona przyjmuje znaczące ryzyko ubezpieczeniowe od posiadacza polisy i zobowiązuje się do zrekompensowania ubezpieczonemu niekorzystnego efektu wynikającego z niepewnego przyszłego zdarzenia. Definicja ta jest co do zasady spójna z definicją obowiązującą w MSSF 4.

Poza zakresem standardu pozostają m.in. umowy inwestycyjne, gwarancje na produkt wydane przez producenta, gwarancje kredytowe, obligacje katastroficzne i tzw. pogodowe instrumenty pochodne (umowy, które wymagają płatności w oparciu o czynnik klimatyczny, geologiczny lub inną zmienną fizyczną, która nie jest specyficzna dla strony umowy).

Najistotniejszy wpływ na wystąpienie różnic względem dotychczas obowiązującego MSSF 4 mają:

- wycena zobowiązań i aktywów z tytułu umów ubezpieczenia, która:
    - jest oparta o wartość najlepszego oszacowania przyszłych przepływów pieniężnych;
    - uwzględnia wartość pieniądza w czasie;
    - obejmuje korektę ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego;
    - uwzględnia oczekiwaną wartość przyszłych zysków;
- rozpoznawanie spodziewanych zysków dla grupy umów ubezpieczenia w czasie, proporcjonalnie do tzw. jednostek świadczonych usług, odpowiadających poziomowi świadczonych usług przez zakład ubezpieczeń w poszczególnych okresach sprawozdawczych;
- rozpoznanie całej spodziewanej straty z tytułu umów ubezpieczenia w momencie, w którym jednostka oceni, że zawarta umowa rodzi obciążenie, co może mieć miejsce na dzień początkowego ujęcia tej umowy lub przy późniejszej wycenie;
- odrębna (od umów z działalności bezpośredniej) wycena zobowiązań i aktywów z tytułu reasekuracji biernej.

Dla celów wyceny umowy ubezpieczeniowe agreguje się w grupy umów. Grupy umów są określane poprzez zidentyfikowanie w pierwszej kolejności portfeli obejmujących umowy podlegające podobnym rodzajom ryzyka ubezpieczeniowego i zarządzane wspólnie. Każdy portfel jest następnie dzielony na kwartalne kohorty (tj. według daty rozpoznania polisy), a każda kwartalna kohorta na następujące trzy grupy:

- grupę umów rodzących obciążenia w momencie początkowego ujęcia;
- grupę umów, w przypadku których w momencie początkowego ujęcia nie istnieje znaczące prawdopodobieństwo, że w późniejszym okresie staną się one umowami rodzącymi obciążenia, oraz

- grupę pozostałych umów należących do portfela, o ile takie umowy występują (w ramach kwartalnej kohorty).

Przepływami pieniężnymi w granicach umowy ubezpieczenia są przepływy pieniężne Grupy Kapitałowej, które są bezpośrednio związane z wykonaniem umowy, w tym przepływy pieniężne, w odniesieniu do których jednostka ma swobodę uznania co do kwoty lub terminu.

Przepływy pieniężne w granicach umowy obejmują m.in:

- składki (łącznie z korektami składek i składkami ratalnymi) od ubezpieczonego oraz wszelkie dodatkowe przepływy pieniężne wynikające z tych składek;
- płatności na rzecz (lub w imieniu) ubezpieczonego, łącznie z roszczeniami, które zostały już zgłoszone, ale nie zostały jeszcze wypłacone (tj. roszczeniami zgłoszonymi), szkodami, które wystąpiły, ale w odniesieniu do których roszczenia nie zostały jeszcze zgłoszone oraz wszystkimi przyszłymi, w odniesieniu do których jednostka ma istotny obowiązek;
- alokację przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji umów ubezpieczenia do portfela, do którego należy umowa;
- koszty likwidacji szkód;
- koszty, które jednostka poniesie w związku z realizacją świadczeń rzeczowych wynikających z umowy;
- koszty administrowania polisami ubezpieczeniowymi i obsługi polis;
- podatki od transakcji.

W ramach nowego standardu wymagana jest odrębna prezentacja umów reasekuracji biernej oraz umów ubezpieczenia i reasekuracji czynnej.

W ramach każdej z tych dwóch grup wymagana jest odrębna prezentacja po stronie aktywów i zobowiązań portfeli w zależności od tego czy suma pozycji bilansowych składających się na wycenę portfela ubezpieczeń jest aktywem bądź zobowiązaniem netto.

8.1.2. MODEL WYCENY I UJĘCIA PRODUKTÓW UBEZPIECZENIOWYCH, W TYM POWIĄZANYCH Z KREDYTAMI I POŻYCZKAMI STOSOWANY DO 31 GRUDNIA 2022 ROKU

Do momentu wdrożenia nowego standardu Grupa Kapitałowa ujmowała wynik na działalności ubezpieczeniowej w pozycji przychody z tytułu prowizji linia „oferowanie produktów ubezpieczeniowych", który obejmował przychody z tytułu składki, koszty działalności ubezpieczeniowej, odszkodowania wraz ze zmianą rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz wpływ udziału reasekuratora w przedmiotowych pozycjach.

Z uwagi na fakt, iż Grupa Kapitałowa oferuje produkty ubezpieczeniowe wraz z kredytami i pożyczkami oraz produktami leasingowymi i brak jest możliwości zakupu w Grupie Kapitałowej identycznego co do formy prawnej, warunków i treści ekonomicznej produktu ubezpieczeniowego bez zakupu kredytu, pożyczki czy produktu leasingowego, opłaty uzyskiwane przez Grupę Kapitałową z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych traktowane były jako integralna część wynagrodzenia z tytułu oferowanych instrumentów finansowych. Cała składka otrzymana przez Grupę dzielona była zgodnie z Rekomendacją U na podstawie modelu względnej wartości godziwej na część dotyczącą:

- produktu ubezpieczeniowego – wycenianą modelem aktuarialnym zgodnie z wymogami MSSF 4 (rozpoznawanego w przychodach z tytułu prowizji, linia „oferowanie produktów ubezpieczeniowych")
- produktu kredytowego – rozliczaną metodą efektywnej stopy procentowej i ujmowaną w przychodzie odsetkowym oraz, w części odpowiadającej za wykonanie usługi pośrednictwa, jeżeli ubezpieczycielem jest spółka z Grupy Kapitałowej, rozliczaną liniowo w okresie trwania produktu ubezpieczeniowego i ujmowaną w przychodzie prowizyjnym (linia: oferowanie produktów ubezpieczeniowych).

Koszty bezpośrednio związane ze sprzedażą produktów ubezpieczeniowych były rozliczane jako element zamortyzowanego kosztu instrumentu finansowego lub jednorazowo. Rezerwa na przyszłe zwroty alokowana była do instrumentu finansowego oraz do usługi ubezpieczeniowej zgodnie z modelem względnej wartości godziwej.

Grupa Kapitałowa prezentowała działalność ubezpieczeniową w następujących pozycjach sprawozdania z sytuacji finansowej (szczegóły patrz nota „Aktywa i zobowiązania z tytułu działalności ubezpieczeniowej":

- AKTYWA Z TYTUŁU DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ - należności z tytułu reasekuracji i udział reasekuratora w rezerwach techniczno – ubezpieczeniowych.
- ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ - rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe na pokrycie bieżących i przyszłych roszczeń oraz kosztów, jakie mogą wynikać z zawartych umów ubezpieczenia, tj.: z tytułu składek, na ryzyka niewygasłe, na niewypłacone odszkodowania lub świadczenia, na premie i rabaty dla ubezpieczonych, ubezpieczeń na życie oraz inne, a także odroczone prowizje reasekuracyjne oraz zobowiązania z tytułu reasekuracji.
- ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW – „ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU PRODUKTÓW UBEZPIECZENIOWYCH": zobowiązania z tytułu produktów unit-linked, produktu „bezpieczny kapitał", produktów strukturyzowanych oraz polisolokat.

8.1.3. WYCENA I UJĘCIA PRODUKTÓW UBEZPIECZENIOWYCH OFEROWANYCH PRZEZ GRUPĘ KAPITAŁOWĄ, W TYM POWIĄZANYCH Z KREDYTAMI I POŻYCZKAMI ZGODNIE Z MSSF 17

Zgodnie z MSSF 17, wszystkie produkty ubezpieczeniowe oferowane przez Grupę Kapitałową są ujmowane i wyceniane zgodnie z tym standardem jako produkty ubezpieczeniowe. Na poziomie skonsolidowanym Grupy Kapitałowej, składka otrzymana przez Grupę nie jest już dzielona zgodnie z Rekomendacją U na podstawie modelu względnej wartości godziwej (ten model został utrzymany dla jednostkowych sprawozdań finansowych Banku).

Składniki wyniku ubezpieczeniowego, łącznie z częścią stanowiącą dotychczas część przychodów odsetkowych, prowizyjnych lub kosztów działania Grupy Kapitałowej, dotyczące w bezpośredni sposób umów ubezpieczeniowych wyceniane są zgodnie z modelem aktuarialnym i prezentowane w „Wyniku z działalności ubezpieczeniowej" i odpowiednio w liniach „Przychody z działalności ubezpieczeniowej (z wyłączeniem reasekuracji) i Koszty działalności ubezpieczeniowej (z wyłączeniem reasekuracji).

Wdrożenie MSSF 17 na poziomie skonsolidowanym wpłynęło również na wartość bilansową kredytów i pożyczek udzielonych klientom. Element składki rozpoznawanej zgodnie z modelem względnej wartości godziwej, korygujący wartość bilansową brutto kredytów na poziomie Banku, na poziomie skonsolidowanym stanowi element aktywów i zobowiązań z działalności ubezpieczeniowej, wycenianych zgodnie z zasadami MSSF 17.

Począwszy od 1 stycznia 2023 roku produkty tj. zobowiązania z tytułu produktów unit-linked, „bezpieczny kapitał", wcześniej ujmowane zgodnie z MSSF 9, są wyceniane zgodnie z MSSF 17 jako element zobowiązań z działalności ubezpieczeniowej (dotyczy pozycji „Zobowiązania wobec klientów" - „Zobowiązania z tytułu produktów ubezpieczeniowych"). Produkty strukturyzowane i polisolokaty zaś, jako produkty o charakterze inwestycyjnym, w dalszym ciągu są ujmowane zgodnie z MSSF 9 w linii „Zobowiązania wobec klientów".

8.1.4. ZASADY WYCENY UMÓW UBEZPIECZENIOWYCH

Zgodnie z MSSF 17 umowy mogą być wyceniane zgodnie z poniższymi metodami:

1) **GMM – Model ogólny (ang. general measurement model)** – podstawowy model wyceny, gdzie łączną wartość zobowiązania ubezpieczeniowego kalkuluje się jako sumę:
   a) zdyskontowanej wartości najlepszego oszacowania przyszłych przepływów pieniężnych – oczekiwanych (ważonych prawdopodobieństwem) przepływów pieniężnych ze składek, roszczeń, świadczeń, wydatków i kosztów akwizycji;
   b) korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego (ang. risk adjustment for non-financial risk – „RA") – indywidualnego oszacowania wartości finansowej kompensaty z tytułu niepewności związanej z wartością oraz czasem przyszłych przepływów pieniężnych oraz
   c) marży kontraktowej (ang. contractual service margin – „CSM") – reprezentującej oszacowanie przyszłych zysków rozpoznawanych w czasie trwania polisy. Wartość CSM jest wrażliwa na zmiany oszacowań przepływów pieniężnych, wynikających np. ze zmian założeń nieekonomicznych. CSM nie może być wartością ujemną – wszelkie straty z umowy rozpoznaje się natychmiast w rachunku zysków i strat (wyjątek stanowią umowy reasekuracji biernej, dla których CSM może przyjmować wartości ujemne);

2) **PAA - Metoda wyceny oparta na alokacji składki (ang. premium allocation approach)**

Podejście oparte na alokacji składki jest podejściem uproszczonym, gdzie wycena zobowiązania z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług (ang. liability for remaining coverage – „LRC") jest analogiczna do mechanizmu wyznaczania rezerwy składki w ramach MSSF 4 (bez oddzielnej prezentacji RA i CSM). Metodę PAA stosuje się dla umów krótkoterminowych do 1 roku oraz dłuższych, o ile spełnione są odpowiednie kryteria kwalifikacyjne pozwalające na stosowanie uproszczenia, określone w pkt. 53 lub 69 MSSF 17. Wycenę zobowiązania z tytułu zaistniałych szkód (ang. liability for incurred claims – „LIC") przeprowadza się za pomocą modelu GMM (bez kalkulacji CSM). Na moment wdrożenia MSSF 17 metoda PAA nie jest wykorzystywana przez Grupę Kapitałową do wyceny zobowiązań/aktywów ubezpieczeniowych;

3) **VFA - Metoda zmiennej opłaty (ang. variable fee approach)**

Metoda wyceny zobowiązań stosowana na potrzeby raportowania wg MSSF 17 umów ubezpieczenia z bezpośrednim udziałem w zysku, gdzie wycena zobowiązań dokonywana jest analogicznie jak w podejściu GMM z tą różnicą, że zmiany składnika marży kontraktowej CSM w kolejnych okresach obejmują również wpływ zmian czynników ekonomicznych, a nie tylko ubezpieczeniowych.

Z uwagi na specyficzny charakter umów ubezpieczenia i reasekuracji w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych oferowanych w ramach Grupy Kapitałowej (ubezpieczenia kilkuletnie), na dzień przejścia nie były spełnione kryteria zastosowania uproszczonej metody wyceny opartej na alokacji składki – PAA. W związku z powyższym, zarówno umowy ubezpieczeń na życie, jak również umowy ubezpieczeń majątkowych oraz reasekuracji są wyceniane modelem ogólnym – GMM. Wyjątek stanowią umowy ubezpieczenia z bezpośrednim udziałem w zysku, dla których Grupa Kapitałowa stosuje model VFA.

8.1.5. IDENTYFIKACJA ORAZ AGREGACJA UMÓW UBEZPIECZENIA

W celu identyfikacji umów ubezpieczenia będących w zakresie MSSF 17, Grupa weryfikuje, czy w ramach danej umowy jednostka przyjmuje znaczące ryzyko ubezpieczeniowe od posiadacza polisy i zobowiązuje się do zrekompensowania posiadaczowi polisy niekorzystnego efektu określonego jako niepewne przyszłe zdarzenie ubezpieczeniowe.

Na potrzeby wyceny, umowy ubezpieczenia powinny być agregowane do tzw. grup umów ubezpieczenia opisanych w pkt. 8.1.1 MSSF 17 GŁÓWNE ZAŁOŻENIA. Grupowanie umów powinno być dokonywane z uwzględnieniem następujących trzech wymiarów:

- wymiar portfela – umowy o podobnej charakterystyce ryzyka i zarządzane wspólnie;
- wymiar rentowności – umowy przynależące do tej samej grupy rentowności (jednej z trzech zdefiniowanych przez standard);
- wymiar kohorty – umowy wystawione w odstępie nie dłuższym niż jeden rok.

Celem tej agregacji jest zapewnienie, aby zyski z poszczególnych portfeli były rozpoznawane w czasie proporcjonalnie do świadczonych usług ubezpieczeniowych, a straty były ujmowane niezwłocznie w momencie, w którym jednostka oceni, że zawarta umowa rodzi obciążenie.

Powyższa agregacja uniemożliwia jednocześnie kompensowanie zysków i strat pomiędzy zidentyfikowanymi grupami umów ubezpieczenia, nawet w ramach pojedynczego portfela.

Grupowanie umów ubezpieczenia następuje w momencie początkowego ujęcia i Grupa Kapitałowa nie będzie dokonywać ponownej oceny grup w kolejnych okresach, chyba że zajdą przesłanki do zaprzestania ujmowania umów określone w MSSF 17.

W Grupie podział portfela na grupy umów ubezpieczenia ustalony został z uwzględnieniem powyższych wymiarów:

- wymiar portfela – na podstawie charakterystyki ryzyka poszczególnych umów ubezpieczenia oraz na podstawie istniejących procesów zarządzania portfelem ubezpieczeniowym;
- wymiar rentowności:
    - dla ubezpieczeń życiowych – na poziomie pojedynczej umowy poprzez dokonanie wyceny danej umowy ubezpieczenia;
    - dla ubezpieczeń majątkowych i osobowych – wszystkie umowy są traktowane jako zyskowne, chyba że zaistnieją fakty lub okoliczności, które wskazywały na ich nierentowność. Ocena rentowności jest dokonywana na poziomie portfela MSSF 17, przy czym dopuszczane jest przeniesienie oceny na poziom kohort z danego kwartału lub roku;
- wymiar kohorty – Grupa podjęła decyzję o zastosowaniu kohort kwartalnych zarówno dla ubezpieczeń życiowych jak i ubezpieczeń majątkowych oraz reasekuracji. Grupa nie przewiduje stosowania zwolnienia z obowiązku raportowania zgodnie z wymogiem odnośnie kohort rocznych.

8.1.6. GŁÓWNE ELEMENTY WYCENY WG MSSF 17

Poniżej przedstawiono najistotniejsze elementy wyceny zgodnej z MSSF 17 oraz główne decyzje metodologiczne podjęte przez Grupę.

8.1.6.1. GRANICE UMOWY

Na potrzeby wyceny zobowiązań szacuje się wartość przepływów finansowych w granicach umów. Granice umowy obejmują okres, w którym Grupa zobowiązana jest do świadczenia usług objętych umową ubezpieczenia. Okres ten może wynikać ze składek już opłaconych lub składek, w zakresie których istnieje możliwość zobowiązania ubezpieczonego do ich zapłaty. Przepływy pieniężne traktowane są jako przepływy w ramach granic kontraktu jeżeli wynikają one z ochrony ubezpieczeniowej świadczonej w powyższym okresie, nawet jeżeli fizyczna płatność wykracza poza granice kontraktu.

Obowiązek świadczenia usług określający granice umowy wygasa w momencie gdy istnieje realna możliwość ponownej oceny ryzyka oraz zmiany taryfy. Jeśli nie istnieje taka praktyczna możliwość, to w wycenie zobowiązań uwzględnione są wszystkie przyszłe spodziewane składki.

W Grupie podejście do granicy umowy jest w znacznej mierze spójne z dotychczas stosowanym do wyceny wg Wypłacalności II. Wyjątkiem są granice umowy zastosowane w produktach typu unit-linked, gdzie do wyceny na potrzeby Wypłacalności II stosowane są wytyczne dotyczące przyszłych przepływów wynikające ze „Stanowiska UKNF dotyczącego granicy umowy dla celów wyznaczania zobowiązań ubezpieczeniowych lub reasekuracyjnych". Natomiast na potrzeby MSSF 17 w produktach typu unit-linked ze składką regularną przyszła składka modelowana jest zgodnie ze zobowiązaniami ubezpieczającego opisanymi w ogólnych warunkach ubezpieczenia oraz w polisie.

8.1.6.2. DYSKONTOWANIE I KOREKTA Z TYTUŁU RYZYKA NIEFINANSOWEGO

Grupa używa krzywych stóp dyskontowych wyznaczonych w podejściu oddolnym (MSSF 17 pkt B80), które zakłada, że krzywe dyskontowe są wyznaczane jako płynne krzywe stóp wolnych od ryzyka.

Bazowe krzywe dyskontowe są ustalane na poziomie stóp dyskontowych wolnych od ryzyka publikowanych przez EIOPA. W ramach przyjętego uproszczenia, nie została zastosowana premia za niepłynność.

Grupa uwzględnia w wycenie umów ubezpieczenia korektę ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego. Ze względu na różne charakterystyki ryzyka dla portfela ubezpieczeń życiowych i majątkowych, a także dla przyszłych przepływów wynikających z zobowiązań z tytułu należnych odszkodowań oraz zobowiązań wynikających z pozostałego okresu ubezpieczeniowego, korekta z tytułu ryzyka niefinansowego dla tych portfeli i zobowiązań szacowana jest niezależnie.

Dla ubezpieczeń majątkowych i osobowych korekta dla przyszłej ochrony wyznaczana jest przy zastosowaniu metody wartości narażonej na ryzyko (VaR), przy wykorzystaniu zmodyfikowanego wyliczenia kapitałowego wymogu płynności (ang. Solvency Capital Requirement, SCR) wg formuły standardowej Wypłacalność II. Na cele wyznaczenie korekty dla rezerwy szkodowej stosowane są dwa podejścia: metoda VaR analogiczna do podejścia dla przyszłej ochrony oraz metoda bootstrap.

Dla ubezpieczeń życiowych, w zakresie zobowiązań wynikających z pozostałego okresu ubezpieczeniowego korekta wyznaczana jest przy zastosowaniu metody kosztu kapitału (CoC), a w zakresie zobowiązań z tytułu należnych odszkodowań przy zastosowaniu metody bootstrap. Korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego na poziomie jednostki jest wyznaczana jako prosta suma korekt wyznaczonych na poziomie pojedynczych grup umów lub linii biznesowych, a dywersyfikacja jest uwzględniana przy wyznaczaniu poziomu istotności na poziomie jednostki (podejście bottom-up). Na poziomie Grupy korekta z tytułu ryzyka niefinansowego jest wyznaczana jako suma prosta korekt dla poszczególnych jednostek, a dywersyfikacja pomiędzy jednostkami nie jest uwzględniana.

8.1.6.3. Marża kontraktowa

Marża kontraktowa stanowi część zobowiązań (lub aktywów) z tytułu umów ubezpieczenia oraz umów reasekuracji. Marża kontraktowa odzwierciedla nierozliczony zysk dla grupy umów ubezpieczenia i z tego powodu jest uwalniana w kolejnych okresach jako przychód w rachunku zysków i strat. Kwota uwolnienia marży w danym okresie sprawozdawczym jest wyznaczana jako wartość nierozpoznanego oczekiwanego przyszłego zysku, przypadająca na dany okres zgodnie ze schematem tzw. jednostek świadczonych usług (ang. coverage units), które określają wielkość świadczonej usługi ubezpieczeniowej w poszczególnych okresach.

Schemat jednostek świadczonych usług został oszacowany na podstawie sum ubezpieczenia (ubezpieczenia życiowe) lub składki zarobionej przy założeniu podejścia pro rata (ubezpieczenia majątkowe).

8.1.6.4. Przychody i koszty finansowe działalności ubezpieczeniowej

Zgodnie z MSSF 17 Grupa ma możliwość dokonania podziału przychodów i kosztów finansowych działalności ubezpieczeniowej na części ujmowane w rachunku zysków i strat oraz innych całkowitych dochodach. Grupa skorzystała z tej możliwości dla wszystkich portfeli MSSF 17.

8.1.6.5. Dzień przejścia

Grupa zastosowała MSSF 17 po raz pierwszy w okresie zaczynającym się 1 stycznia 2023 roku. Ze względu na konieczność przygotowania danych porównawczych, przyjmuje się jako dzień przejścia na nowy standard 1 stycznia 2022 roku.

Standard umożliwia zastosowanie 3 metod na potrzeby dokonania wycen pozycji finansowych na dzień przejścia:

- pełne podejście retrospektywne (ang. full retrospective approach – „FRA") – metoda, w której jednostka dokonuje wyceny grup umów ubezpieczenia tak, jakby standard był stosowany od początku dla tych umów;
- zmodyfikowane podejście retrospektywne (ang. modified retrospective approach – „MRA") – metoda, która pozwala stosować uproszenia w metodzie FRA, jeśli pełne jej zastosowanie jest niewykonalne w praktyce;
- podejście oparte na wartości godziwej (ang. fair value approach) – metoda, która jest dozwolona, jeśli niewykonalna w praktyce jest metoda MRA lub gdy jednostka podjęła decyzję, że nie będzie stosowała metody MRA.

Zgodnie z zapisami MSSF17 pkt C3, o ile nie jest to niewykonalne w praktyce, stosuje się do wyceny umów ubezpieczeniowych pełne podejście retrospektywne. W przypadkach, gdy zastosowanie pełnego podejścia retrospektywnego zostało ocenione jako niewykonalne w praktyce, wykorzystuje się zmodyfikowane podejście retrospektywne lub podejście oparte na wartości godziwej, a wybór podejścia dokonywany jest indywidualnie dla każdej grupy umów. Przy wyborze brane pod uwagę są takie czynniki jak charakterystyka grupy, dostępność danych historycznych, materialność oraz to czy grupa umów należy do portfela oferowanego w sprzedaży na dzień przejścia.

Grupa dla większości grup umów wykorzystała pełne podejście retrospektywne, a w nielicznych przypadkach metodę MRA. Przy wycenie nie zastosowano natomiast podejścia opartego na wartości godziwej.

8.2. Oszacowanie wpływu – klasyfikacja i wycena

W poniższych tabelach zaprezentowany został łączny wpływ korekt z tytułu wdrożenia MSSF 17 na:

- aktywa i zobowiązania oraz kapitały własne Grupy na daty 1 stycznia 2022, 30 czerwca 2022 oraz 31 grudnia 2022 roku
- pozycje całkowitych dochodów w tym rachunku zysków i strat za okres sześciu miesięcy zakończony 30 czerwca 2022.

	31.12.2021 (przy zastosowaniu MSSF 4)	Korekty z tyt. wdrożenia MSSF 17	01.01.2022 (przy zastosowaniu MSSF 17)
SUMA AKTYWÓW, w tym:	418 086	582	418 668
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	234 300	1 395	235 695
Aktywa z tytułu działalności ubezpieczeniowej	911	(783)	128
Wartości niematerialne	3 463	(20)	3 443
Inne aktywa	2 605	(10)	2 595

	31.12.2021 (przy zastosowaniu MSSF 4)	Korekty z tyt. wdrożenia MSSF 17	01.01.2022 (przy zastosowaniu MSSF 17)
SUMA ZOBOWIĄZAŃ I KAPITAŁU WŁASNEGO	418 086	582	418 668
SUMA ZOBOWIĄZAŃ, w tym:	380 393	296	380 689
Zobowiązania wobec klientów	322 296	(1 030)	321 266
Zobowiązania z tytułu działalności ubezpieczeniowej	2 008	1 309	3 317
Pozostałe zobowiązania	5 366	(6)	5 360
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	356	23	379
KAPITAŁ WŁASNY, w tym:	37 693	286	37 979
Kapitały rezerwowe i skumulowane inne dochody całkowite	25 313	17	25 330
Niepodzielony wynik finansowy (z uwzględnieniem wyniku za rok 2021)	11 144	269	11 413
Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej	**37 707**	**286**	**37 993**

- Wzrost wartości kapitałów własnych o 286 milionów PLN, z czego 269 milionów PLN na niepodzielony wynik finansowy, wynika z retrospektywnej zmiany rozpoznawania historycznie pobranej składki ubezpieczeniowej oraz zmiany metodyki wyceny zobowiązań ubezpieczeniowych. Do momentu wdrożenia MSSF 17, jak opisano w pkt 8.1.2. MODEL WYCENY I UJĘCIA PRODUKTÓW UBEZPIECZENIOWYCH, W TYM POWIĄZANYCH Z KREDYTAMI I POŻYCZKAMI STOSOWANY DO 31 GRUDNIA 2022 ROKU, cała składka otrzymana przez Grupę dzielona była zgodnie z Rekomendacją U na podstawie modelu względnej wartości godziwej na część dotyczącą produktu ubezpieczeniowego – wycenianą modelem aktuarialnym zgodnie z wymogami MSSF 4 oraz część dotyczącą produktu kredytowego – rozliczaną metodą efektywnej stopy procentowej. Wraz z wdrożeniem MSSF 17 składka ubezpieczeniowa w całości rozpoznana została jako element ubezpieczeniowy wyceniany modelem GMM. W konsekwencji zmieniło się tempo rozpoznawania przychodów, a tym samym historycznie rozpoznanego zysku ujętego w niepodzielonym wyniku finansowym. Wartość składki ubezpieczeniowej, ujmowana dotychczas jako składnik wartości bilansowej brutto kredytów i pożyczek udzielonych klientom i rozliczana w trakcie życia produktu kredytowego, stanowiąc obecnie element działalności ubezpieczeniowej wycenianej wg nowej metodologii zgodnie z MSSF 17 rozpoznawana jest w okresie trwania produktu ubezpieczeniowego, co przełożyło się na dodatni wzrost kapitałów własnych.

- Wzrost pozostałych kapitałów o 17 milionów PLN dotyczył z ujęcia w innych dochodach całkowitych części przychodów i kosztów finansowych działalności ubezpieczeniowej (nowy element wprowadzony przez MSSF 17). Zgodnie z MSSF 17 Grupa skorzystała z opcji możliwość podziału przychodów i kosztów finansowych działalności ubezpieczeniowej na części ujmowaną w rachunku zysków i strat oraz w innych całkowitych dochodach. Wykorzystanie tej opcji pozwala Grupie zmniejszyć zmienność rachunku zysków i strat wynikającą z wahań struktury stóp procentowych. Zmiana wartości CSM jest obliczana przy użyciu stałej struktury stóp dyskonta locked-in odpowiadającej strukturze z momentu rozpoznania danej kohorty. Różnica pomiędzy wyliczeniem opartym na krzywych locked-in oraz aktualnych na moment wyliczenia jest prezentowana w innych dochodach całkowitych. Podejście takie zapewnia również spójność prezentacji pozycji rachunku zysków i strat wynikających ze zmiany zobowiązań i wydzielonych aktywów.
- Wartość kredytów i pożyczek udzielonych klientom wzrosła o 1 395 milionów PLN, co wynika z zaprzestania ujmowania elementu składki rozliczanej metodą efektywnej stopy procentowej i korygującej wartość bilansową brutto kredytów. Wartość tej składki ujmowana dotychczas jako składnik wartości bilansowej brutto kredytów i pożyczek udzielonych klientom stanowi obecnie element działalności ubezpieczeniowej wycenianej wg nowej metodologii zgodnie z MSSF 17, tym samym przekładając się na wzrost salda zobowiązań z tytułu działalności ubezpieczeniowej.
- Zgodnie z MSSF 17 wartość zobowiązań z działalności ubezpieczeniowej na dzień 1 stycznia 2022 wzrosła o 1 309 milionów PLN i wynosi 3 317 milionów z czego z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług (ang. Liability for remaining coverage – „LRC") 3 143 miliony PLN a z tytułu zaistniałych szkód (ang. Liability for incurred claims – „LIC") 174 miliony PLN.
- Zmniejszenie o 783 miliony PLN uległa również pozycja aktywów z działalności, co przede wszystkim jest wynikiem przyjęcia innej metody wyznaczania aktywów i zobowiązań ubezpieczeniowych na udziale reasekuratora. Zgodnie z MSSF 17 wartość aktywów z działalności ubezpieczeniowej na dzień 1 stycznia 2022 roku wynosi 128 milionów z czego z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług 107 milionów PLN a z tytułu zaistniałych szkód 21 milionów PLN.
- W wartościach niematerialnych Grupa Kapitałowa rozpoznała przyszłe zyski z zawartych umów ubezpieczenia (dalej: Value in force, VIF) będące efektem rozliczenia nabycia 1 kwietnia 2014 roku spółki „Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie" SA (obecnie PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń S.A). W wyniku wdrożenia MSSF 17, wartość VIF na 1 stycznia 2022 wynosi 2 miliony PLN (wartość korekty in minus 20 milionów PLN). Zmiana wyceny wynika z faktu, że istotna część produktów, dla których został rozpoznany VIF, podlega pod wymogi MSSF 17, w związku czym VIF dla tej części portfela jest zastąpiony przez marżę kontraktową (CSM). Wysokość marży kontraktowej z przejętego portfela podlegającego pod wycenę zgodnie z MSSF 17 jest wyższa niż wartość rozpoznanego VIF-a, ze względu na ostrożnościową wycenę, która była przyjęta na cele wyceny zobowiązań przy transakcji. Nowa wartość VIF ograniczona została do polis podlegających pod wycenę zgodnie z MSSF 9 i skalkulowana została zgodnie z oryginalnym ujęciem wartości VIF (tj. wycena VIF na moment transakcji i przyjęcie schematu amortyzacji w oparciu o rozkład prognozowanych przyszłych zysków).
- W związku z wdrożeniem MSSF 17 znaczna część produktów tj. zobowiązania z tytułu większości produktów unit-linked oraz produktu „bezpieczny kapitał" jest wyceniana zgodnie jako element zobowiązań z tytułu działalności ubezpieczeniowej (dotyczy pozycji „Zobowiązania wobec klientów" – „Zobowiązania z tytułu produktów ubezpieczeniowych"). Pozostała część wyceniana jest zgodnie z MSSF 9. Wartość korekty pozycji „Zobowiązań wobec klientów" wyniosła in minus 1 030 milionów PLN. Wartość bilansowa zobowiązań z tytułu produktów ubezpieczeniowych prezentowana w pozycji „Zobowiązania wobec klientów" po korektach wynosi 175 milionów PLN.

	30.06.2022 (dane opublikowane)	Korekty z tyt. Wdrożenia MSSF 17	30.06.2022 (dane przekształcone)
AKTYWA, w tym:	**428 843**	**738**	**429 581**
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	234 590	1 358	235 948
Aktywa z tytułu działalności ubezpieczeniowej	704	(589)	115
Wartości niematerialne	3 432	(18)	3 414
Inne aktywa	2 636	(13)	2 623

	30.06.2022 (dane opublikowane)	Korekty z tyt. Wdrożenia MSSF 17	30.06.2022 (dane przekształcone)
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY	**428 843**	**738**	**429 581**
Zobowiązania, w tym:	**397 903**	**413**	**398 316**
Zobowiązania wobec klientów	326 315	(802)	325 513
Zobowiązania z tytułu działalności ubezpieczeniowej	1 811	1 182	2 993
Pozostałe zobowiązania	10 068	(4)	10 064
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	264	37	301
KAPITAŁ WŁASNY, w tym:	**30 940**	**325**	**31 265**
Kapitały rezerwowe i skumulowane inne dochody całkowite	19 221	47	19 268
Niepodzielony wynik finansowy	8 646	269	8 915
Wynik roku bieżącego	1 838	9	1 847
Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej	**30 955**	**325**	**31 280**

	31.12.2022 (dane opublikowane)	Korekty z tyt. Wdrożenia MSSF 17	31.12.2022 (dane przekształcone)
AKTYWA, w tym:	**430 683**	**764**	**431 447**
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	231 721	1 238	232 959
Aktywa z tytułu działalności ubezpieczeniowej	555	(440)	115
Wartości niematerialne	3 527	(15)	3 512
Inne aktywa	2 804	(19)	2 785

	31.12.2022 (dane opublikowane)	Korekty z tyt. Wdrożenia MSSF 17	31.12.2022 (dane przekształcone)
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY	**430 683**	**764**	**431 447**
Zobowiązania, w tym:	**395 248**	**492**	**395 740**
Zobowiązania wobec klientów	339 582	(714)	338 868
Zobowiązania z tytułu działalności ubezpieczeniowej	1 732	1 146	2 878
Pozostałe zobowiązania	7 014	(4)	7 010
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	13	64	77
KAPITAŁ WŁASNY, w tym:	**35 435**	**272**	**35 707**
Kapitały rezerwowe i skumulowane inne dochody całkowite	22 215	24	22 239
Niepodzielony wynik finansowy	8 651	269	8 920
Wynik roku bieżącego	3 333	(21)	3 312
Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej	**35 449**	**272**	**35 721**

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT (wybrane pozycje)	1.01-30.06.2022 (dane opublikowane)	Korekty z tyt. Wdrożenia MSSF 17	01.01-30.06.2022 (dane przekształcone)
Wynik z tytułu odsetek	**6 839**	**(205)**	6 634
Przychody z tytułu odsetek i przychody o charakterze zbliżonym do odsetek	9 267	(205)	9 062
w tym obliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej	9 018	(202)	8 816
Wynik z tytułu prowizji i opłat	**2 428**	(210)	2 218
Przychody z tytułu prowizji i opłat	3 153	(214)	2 939
Koszty z tytułu prowizji i opłat	(725)	4	(721)
Wynik pozostały	**196**	394	590
Wynik z działalności ubezpieczeniowej, w tym:	-	394	394
Przychody z działalności ubezpieczeniowej (z wyłączeniem reasekuracji)	-	572	572
Koszty działalności ubezpieczeniowej (z wyłączeniem reasekuracji)	-	(147)	(147)
Wynik na działalności biznesowej	**9 463**	(21)	9 442
Koszty działania	(4 205)	37	(4 168)
w tym z tytułu obciążeń regulacyjnych	(1 390)	1	(1 389)
Zysk brutto	**2 754**	16	2 770
Podatek dochodowy	(917)	(7)	(924)
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)	1 837	9	1 846
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	1 838	9	1 847

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW (wybrane pozycje)	1.01-30.06.2022 (dane opublikowane)	Korekty z tyt. Wdrożenia MSSF 17	01.01-30.06.2022 (dane przekształcone)
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)	**1 838**	**9**	**1 846**
Inne dochody całkowite	**(6 302)**	**30**	**(6 272)**
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat	**(6 302)**	**30**	**(6 272)**
Przychody i koszty finansowe z działalności ubezpieczeniowej, brutto	-	37	37
Podatek odroczony	-	(7)	(7)
Przychody i koszty finansowe z działalności ubezpieczeniowej, netto	-	30	30
Dochody całkowite netto, razem	(4 465)	39	(4 426)
Dochody całkowite netto, razem przypadające na:	(4 465)	39	**(4 426)**
akcjonariuszy jednostki dominującej	(4 464)	39	(4 425)
udziałowców niesprawujących kontroli	(1)	-	(1)

Przekształcenie skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych zaprezentowane zostało w nocie „ZMIANY ZASAD RACHUNKOWOŚCI OBOWIĄZUJĄCE OD 1 STYCZNIA 2023 ROKU I OBJAŚNIENIE RÓŻNIC MIĘDZY WCZEŚNIEJ PUBLIKOWANYMI SPRAWOZDANIAMI A NINIEJSZYM SPRAWOZDANIEM FINANSOWYM”.

8.3. Wpływ MSSF 17 na fundusze własne i mierniki adekwatności kapitałowej

Zgodnie z Rozporządzeniem CRR, na potrzeby adekwatności kapitałowej stosuje się konsolidację ostrożnościową, która, w odróżnieniu od konsolidacji zgodnej z MSSF, obejmuje tylko podmioty zależne spełniające definicję instytucji, instytucji finansowej lub przedsiębiorstwa usług pomocniczych. W związku z powyższym z konsolidacji ostrożnościowej wyłączone są spółki ubezpieczeniowe Grupy Kapitałowej: PKO Towarzystwo Ubezpieczeń S.A. i PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń S.A. Spółki ubezpieczeniowe wyceniane są metodą praw własności.

Tym samym wdrożenie MSSF 17 na datę bilansu otwarcia wpływa na wartość ujmowanych inwestycji kapitałowych (wymogi w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego) oraz na niepodzielony wynik finansowy i skumulowane inne dochody całkowite z tytułu zmiany wyceny spółek ubezpieczeniowych wycenianych metodą praw własności.

Łączny wpływ korekt na łączny współczynnik kapitałowy wynosi in plus 0,01 p.b na 31 grudnia 2022 roku.

9. Zmiany zasad rachunkowości obowiązujące od 1 stycznia 2023 roku i objaśnienie różnic między wcześniej publikowanymi sprawozdaniami a niniejszym sprawozdaniem finansowym

Począwszy od 1 stycznia 2023 roku Grupa Kapitałowa wdrożyła nowy MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe". Wpływ wdrożenia oraz objaśnienie różnic pomiędzy wcześniej publikowanymi sprawozdaniami a niniejszym sprawozdaniem finansowym w zakresie skonsolidowanego rachunku zysków i strat, skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów, skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej zaprezentowane zostało w nocie „MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe". Objaśnienie różnic w zakresie skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych zaprezentowano poniżej.

Dodatkowo począwszy od sprawozdań finansowych za rok 2022 Grupa Kapitałowa, w celu lepszego odzwierciedlenia swej działalności i zapewnienia porównywalności z sektorem bankowym, dokonała następujących zmian w zakresie:

- w części przepływów środków pieniężnych z działalności operacyjnej pozycję „odsetki i dywidendy" podzielono na „odsetki i dywidendy otrzymane" oraz „odsetki zapłacone". Dodatkowo w działalności inwestycyjnej odrębnie zaprezentowano wykupy papierów wartościowych i odsetki otrzymane od papierów wartościowych (1).
- przepływy z aktywów rzeczowych oddanych w leasing operacyjny zostały przeklasyfikowane z działalności inwestycyjnej do działalności operacyjnej (2).

PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH – WYBRANE DANE	01.01-30.06.2022 przed przekształceniem	MSSF 17	(1)	(2)	01.01-30.06.2022 przekształcone
Zysk brutto	2 754	16	-	-	2 770
Korekty razem	4 520	(16)	-	(303)	4 201
Zysk strata z działalności inwestycyjnej	(41)	-	-	38	(3)
Odsetki i dywidendy (stara pozycja)	(1 276)	-	1 276	-	-
Odsetki i dywidendy otrzymane (nowa pozycja)	-	-	(1 397)	-	(1 397)
Odsetki zapłacone (nowa pozycja)	-	-	121	-	121
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(883)	37	-	-	(846)
Zmiana stanu aktywów z tytułu działalności ubezpieczeniowej	207	(194)	-	-	13
Rzeczowych aktywów trwałych oddanych w leasing operacyjny (nowa pozycja)	-	-	-	(220)	(220)
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	4 019	228	-	-	4 247
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu działalności ubezpieczeniowej	(197)	(127)	-	-	(324)
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań	2 542	6	-	-	2 548
Inne korekty	(4 730)	34	-	(121)	(4 817)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	**6 617**	-	-	**(303)**	**6 314**
Wpływy z działalności inwestycyjnej	**59 324**	-	-	**(149)**	**59 175**
Wykup i odsetki od papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite (stara pozycja)	55 902	-	(55 902)	-	-
Wykup i odsetki od papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu (stara pozycja)	3 186	-	(3 186)	-	-
Wykup papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite (nowa pozycja)	-	-	55 142	-	55 142
Wykup papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu (nowa pozycja)	-	-	2 582	-	2 582
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite (nowa pozycja)	-	-	760	-	760
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu (nowa pozycja)	-	-	604	-	604
Zbycie wartości niematerialnych, rzeczowych aktywów trwałych oraz aktywów do zbycia	203	-	-	(149)	54
Wydatki z działalności inwestycyjnej	**(54 274)**	-	-	**452**	**(53 822)**
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	(784)	-	-	452	(332)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	**5 050**	-	-	**303**	**5 353**

10. NOWE STANDARDY I INTERPRETACJE ORAZ ZMIANY DO NICH

- **STANDARDY I INTERPRETACJE ORAZ ZMIANY DO NICH OBOWIĄZUJĄCE OD 1 STYCZNIA 2023 ROKU**

STANDARDY I INTERPRETACJE*	OPIS ZMIAN I WPŁYWU
MSSF 17 UMOWY UBEZPIECZENIOWE (1.01.2023/ 19.11. 2021) ORAZ ZMIANY DO MSSF 17 (1.01.2023/ 8.09.2022)	Szczegóły patrz nota nr 8 „MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe”
ZMIANY DO MSR 1 „PREZENTACJA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH” ORAZ MSR 8 „ZASADY (POLITYKA) RACHUNKOWOŚCI, ZMIANY WARTOŚCI SZACUNKOWYCH I KORYGOWANIE BŁĘDÓW” (1.01.2023/2.03.2022))	Zmiany do MSR 1 zawierają wytyczne dotyczące stosowania pojęcia istotności w zakresie ujawnień dotyczących zasad rachunkowości. Zamiast znaczących zasad rachunkowości zmiany wprowadzają wymóg ujawniania istotnych informacji o polityce rachunkowości, wraz z wyjaśnieniami i przykładami w jaki sposób jednostka może zidentyfikować istotne informacje dotyczące zasad rachunkowości. Zmiany do MSR 8 wprowadzają nową definicję szacunków księgowych. Zgodnie z nową definicją szacunki księgowe to kwoty pieniężne w sprawozdaniach finansowych, które są objęte niepewnością wyceny. Wprowadzenie definicji szacunków księgowych oraz innych poprawek do MSR 8 ma na celu pomóc jednostkom odróżnić zmiany zasad rachunkowości od zmian w szacunkach księgowych. Zmiany te będą miały wpływ na zakres informacji prezentowanych w rocznych sprawozdaniach finansowych Banku oraz Grupy Kapitałowej za rok 2023.
ZMIANY DO MSR 12 „PODATEK DOCHODOWY” (1.01.2023/11.08.2022)	Zmiany do MSR 12 wprowadzają wymóg ujęcia w sprawozdaniu finansowym aktywów i zobowiązań z tytułu różnic przejściowych także w przypadku transakcji innych niż połączenia jednostek gospodarczych, które w momencie początkowego ujęcia generują dodatnie i ujemne różnice przejściowe o identycznej wartości. Zmiana ma charakter prezentacyjny.

* W nawiasie data wejścia w życie w UE /data zatwierdzenia przez UE

- **NOWE STANDARDY I INTERPRETACJE ORAZ ZMIANY DO NICH, KTÓRE ZOSTAŁY OPUBLIKOWANE I NIE SĄ ZATWIERDZONE PRZEZ UNIĘ EUROPEJSKĄ**

STANDARDY I INTERPRETACJE*	OPIS ZMIAN I WPŁYWU
ZMIANY DO MSR 1 – KLASYFIKACJA ZOBOWIĄZAŃ (1.01.2024/ BRAK DANYCH)	Zmiany dotyczą klasyfikacji zobowiązań w sprawozdaniu z sytuacji finansowej do krótkoterminowych lub długoterminowych. Doprecyzowują one, że klasyfikacja zobowiązań jako krótkoterminowe lub długoterminowe powinna uwzględniać na datę klasyfikacji istnienie prolongaty zobowiązania bez względu na intencję podmiotu do skorzystania z niej na okres dłuższy niż 12 miesięcy oraz powinna uwzględniać spełnienie na dzień przeprowadzenia oceny warunków takiej prolongaty, jeżeli jest ona warunkowa. Zmiana będzie mieć charakter prezentacyjny.
ZMIANY DO MSSF 16 „LEASING” (1.01.2024/ BRAK DANYCH)	Zmiany objaśniają, w jaki sposób sprzedawca-leasingobiorca powinien wyceniać transakcje sprzedaży i leasingu zwrotnego, które spełniają wymogi MSSF 15 dotyczące ujęcia składnika aktywów jako sprzedaż. W szczególności wycena zobowiązania leasingowego nie powinna uwzględniać zysków i strat związanych z zachowanym prawem do użytkowania. Sprzedający-leasingodawca nadal może ujmować w wyniku finansowym zyski i straty związane z częściowym albo całkowitym wypowiedzeniem leasingu. Do zmian obowiązywać będzie podejście retrospektywne. Grupa Kapitałowa jest w trakcie szacowania wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

ZMIANY DO MSR 7 „SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH" ORAZ ZMIANY DO MSSF 7 „INSTRUMENTY FINANSOWE: UJAWNIANIE INFORMACJI" (1.01.2024/ BRAK DANYCH)	Zmiany wprowadzają obowiązek dodatkowych ujawnień w zakresie umów faktoringu odwrotnego. Jednostki będą zobowiązane ujawniać w sprawozdaniach finansowych informacje umożliwiające użytkownikom sprawozdań finansowych: • ocenę, w jaki sposób powyższe umowy wpływają na zobowiązania i przepływy pieniężne jednostki oraz • zrozumienie wpływu powyższych umów na ekspozycję jednostki na ryzyko płynności oraz wpływu, w przypadku gdy umowy przestaną obowiązywać. Ponadto, zmiany uzupełniają obecne wymogi MSSF poprzez dodanie do MSR 7 dodatkowych wymogów informacyjnych dotyczących m.in.: • warunków umów faktoringu odwrotnego; • ujawnień na początek i koniec okresu sprawozdawczego wartości bilansowej powyższych zobowiązań, wartości zobowiązań zapłaconych, terminów płatności. RMSR zdecydowała, że w większości przypadków jednostki mogą prezentować zagregowane informacje dotyczące powyższych kwestii. Zmiana będzie mieć charakter prezentacyjny.
ZMIANY DO MSR 12 „PODATEK DOCHODOWY" (1.01.2023/ BRAK DANYCH)	Zmiany dotyczą jednostek, dla których zastosowanie mają regulacje podatkowe drugiego filaru OECD, tj. wprowadzenia globalnego minimalnego opodatkowania dla największych grup kapitałowych osiągających zyski w różnych jurysdykcjach podatkowych. Zmiany wprowadzają m.in. wyjątek od wymogów MSR 12, zgodnie z którym jednostki nie ujmują i nie ujawniają informacji na temat aktywów i rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego, związanych z drugim filarem OECD. Zastosowanie wyjątku musi zostać ujawnione przez jednostki. Ponadto, zmiany wprowadzają również m.in. wymóg odrębnego ujawniania bieżących obciążeń podatkowych związanych z drugim filarem OECD. Grupa Kapitałowa jest w trakcie szacowania wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

* W nawiasie oczekiwana data wejścia w życie w UE /data zatwierdzenia przez UE

NOTY UZUPEŁNIAJĄCE DO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT

11. INFORMACJE DOTYCZĄCE SEGMENTÓW DZIAŁALNOŚCI

Grupa Kapitałowa prowadzi działalność biznesową w ramach segmentów oferujących określone produkty i usługi adresowane do określonych grup klientów. Sposób podziału segmentów działalności zapewnia spójność z modelem zarządzania sprzedażą i oferowania klientom kompleksowej oferty produktowej, która obejmuje zarówno tradycyjne produkty bankowe, jak również bardziej złożone produkty o charakterze inwestycyjnym oraz usługi świadczone przez spółki Grupy Kapitałowej. Informacje o segmentach zostały opisane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej za rok 2022.

Dane za 2022 rok uwzględniają wpływ wdrożenia Międzynarodowego Standardu Sprawozdawczości Finansowej nr 17 „Umowy ubezpieczeniowe".

INFORMACJE FINANSOWE

Rachunek zysków i strat wg segmentów	Działalność kontynuowana			
ZA OKRES 6 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 CZERWCA 2023 ROKU	Segment detaliczny	Segment korporacyjny i inwestycyjny	Centrum transferowe i pozostały	Działalność ogółem Grupy Kapitałowej
Wynik z tytułu odsetek	**7 386**	**2 607**	**(1 414)**	**8 579**
Wynik z tytułu prowizji i opłat	**1 687**	**550**	**(23)**	**2 214**
Wynik pozostały	**495**	**76**	**(54)**	**517**
Wynik z działalności ubezpieczeniowej	348	5	-	353
Przychody z tytułu dywidend	-	12	-	12
Wynik na operacjach finansowych	20	3	5	28
Wynik z pozycji wymiany	47	14	(49)	12
Zyski lub straty z tytułu zaprzestania instrumentów finansowych	11	11	5	27
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	56	44	(15)	85
Przychody/koszty na rzecz klientów wewnętrznych	13	(13)	-	-
Wynik na działalności biznesowej	**9 568**	**3 233**	**(1 491)**	**11 310**
Wynik z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe	(451)	(92)	-	(543)
Wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	(2)	-	(20)	(22)
Koszt ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych	(3 441)	-	-	(3 441)
Koszty działania, w tym:	(3 031)	(698)	(2)	(3 731)
amortyzacja	(448)	(72)	-	(520)
z tytułu obciążeń regulacyjnych	(271)	(157)	(1)	(429)
Podatek od niektórych instytucji finansowych	(371)	(212)	(27)	(610)
Udział w zyskach i stratach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć	-	-	-	36
Wynik segmentu (brutto)	**2 272**	**2 231**	**(1 540)**	**2 999**
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)				(957)
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)				2 042
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli				1
Zysk/(strata) netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej				2 041

Rachunek zysków i strat wg segmentów	Działalność kontynuowana			
ZA OKRES 6 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 CZERWCA 2022 ROKU	Segment detaliczny	Segment korporacyjny i inwestycyjny	Centrum transferowe i pozostały	Działalność ogółem Grupy Kapitałowej (dane przekształcone)
Wynik z tytułu odsetek	**4 612**	**1 424**	**598**	**6 634**
Wynik z tytułu prowizji i opłat	**1 698**	**525**	**(5)**	**2 218**
Wynik pozostały	**568**	**95**	**(73)**	**590**
Wynik z działalności ubezpieczeniowej	391	3	-	394
Przychody z tytułu dywidend	-	11	-	11
Wynik na operacjach finansowych	97	69	1	167
Wynik z pozycji wymiany	11	9	(86)	(66)
Zyski lub straty z tytułu zaprzestania instrumentów finansowych	7	(23)	(2)	(18)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	49	39	14	102
Przychody/koszty na rzecz klientów wewnętrznych	13	(13)	-	-
Wynik na działalności biznesowej	**6 878**	**2 044**	**520**	**9 442**
Wynik z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe	(488)	(229)	-	(717)
Wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	(3)	1	(11)	(13)
Koszt ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych	(1 176)	-	-	(1 176)
Koszty działania, w tym:	(3 364)	(775)	(29)	(4 168)
amortyzacja	(430)	(68)	-	(498)
z tytułu obciążeń regulacyjnych	(1 012)	(348)	(29)	(1 389)
Podatek od niektórych instytucji finansowych	(371)	(193)	(62)	(626)
Udział w zyskach i stratach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć	-	-	-	28
Wynik segmentu (brutto)	**1 476**	**848**	**418**	**2 770**
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)				(924)
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)				1 846
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli				(1)
Zysk/(strata) netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej				1 847

Aktywa i zobowiązania wg segmentów				
30.06.2023	Segment detaliczny	Segment korporacyjny i inwestycyjny	Centrum transferowe i pozostały	Działalność ogółem Grupy Kapitałowej
Aktywa	173 780	186 333	95 361	455 474
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	-	272	-	272
Aktywa niealokowane	-	-	-	5 096
Suma aktywów	173 780	186 605	95 361	460 842
Zobowiązania	317 569	75 037	26 020	418 626
Zobowiązania niealokowane	-	-	-	1 091
Suma zobowiązań	317 569	75 037	26 020	419 717

Aktywa i zobowiązania wg segmentów 31.12.2022	Segment detaliczny	Segment korporacyjny i inwestycyjny	Centrum transferowe i pozostały	Działalność ogółem Grupy Kapitałowej
Aktywa	176 656	157 849	91 419	425 924
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	-	285	-	285
Aktywa niealokowane	-	-	-	5 238
Suma aktywów	**176 656**	**158 134**	**91 419**	**431 447**
Zobowiązania	288 718	79 423	26 757	394 898
Zobowiązania niealokowane	-	-	-	842
Suma zobowiązań	**288 718**	**79 423**	**26 757**	**395 740**

INFORMACJA O OBSZARACH GEOGRAFICZNYCH

Jako uzupełniający, Grupa PKO Banku Polskiego S.A. stosuje podział na obszary geograficzne. Działalność Grupy Kapitałowej prowadzona jest na terenie Rzeczypospolitej Polskiej oraz na terenie Ukrainy przez Grupę Kapitałową KREDOBANK SA, „Inter-Risk Ukraina" spółkę z dodatkową odpowiedzialnością, Finansową Kompanię „Prywatn" Inwestycje" sp. z o.o. i Finansową Kompanię „Idea Kapitał" sp. z o.o., jak również na terenie Szwecji przez PKO Finance AB oraz PKO Leasing Sverige AB, na terenie Irlandii przez Polish Lease Prime 1 DAC1. Dodatkowo PKO Bank Polski S.A. posiada zagraniczne oddziały korporacyjne w Republice Federalnej Niemiec, w Republice Czeskiej i w Republice Słowackiej. W I półroczu 2023 roku został otwarty Oddział w Rumunii, który rozpoczął działalność marketingową i reprezentacyjną. Operacyjne uruchomienie oddziału w Bukareszcie planowane jest na 2024 rok.

Dla celów prezentacyjnych wyniki spółek prowadzących działalność na terenie Szwecji i Irlandii oraz wyniki oddziałów Banku działających na terenie Niemiec, Czech i Słowacji, ze względu na ich mało istotny wpływ na skalę działalności Grupy Kapitałowej, ujęto w segmencie „Polska".

Wyniki spółek ujętych w obszarze „Ukraina" uwzględniają transakcje wzajemne realizowane z innymi spółkami Grupy Kapitałowej działającymi na terenie Ukrainy. Transakcje wzajemne z pozostałymi spółkami Grupy Kapitałowej oraz korekty konsolidacyjne zaprezentowane zostały w wynikach obszaru „Polska".

ZA OKRES 6 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 CZERWCA 2023 ROKU	Polska	Ukraina	Razem
Wynik z tytułu odsetek	**8 405**	**174**	**8 579**
Wynik z tytułu prowizji i opłat	**2 157**	**57**	**2 214**
Wynik pozostały	**513**	**4**	**517**
Wynik z działalności ubezpieczeniowej	353	-	353
Przychody z tytułu dywidend	12	-	12
Wynik na operacjach finansowych	28	-	28
Wynik z pozycji wymiany	10	2	12
Zyski lub straty z tytułu zaprzestania instrumentów finansowych	26	1	27
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	84	1	85
Wynik na działalności biznesowej	**11 075**	**235**	**11 310**
Wynik z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe	(535)	(8)	(543)
Wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	(29)	7	(22)
Koszt ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych	(3 441)	-	(3 441)
Koszty działania, w tym:	(3 638)	(93)	(3 731)
amortyzacja	(502)	(18)	(520)
z tytułu obciążeń regulacyjnych	(422)	(7)	(429)
Podatek od niektórych instytucji finansowych	(610)	-	(610)
Udział w zyskach i stratach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć	36	-	36
Wynik segmentu (brutto)	**2 858**	**141**	**2 999**
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)			(957)
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)			2 042
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli			1
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej			**2 041**

30.06.2023	Polska	Ukraina	Razem
Aktywa, w tym:	450 399	5 075	455 474
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	234 705	1 349	236 054
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	272	-	272
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	5 083	13	5 096
Suma aktywów	**455 754**	**5 088**	**460 842**
Zobowiązania, w tym:	414 147	4 479	418 626
Zobowiązania wobec klientów	361 673	4 380	366 053
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1 069	22	1 091
Suma zobowiązań	**415 216**	**4 501**	**419 717**

ZA OKRES 6 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 CZERWCA 2022 ROKU	Polska	Ukraina	Razem
Wynik z tytułu odsetek	**6 489**	**145**	**6 634**
Wynik z tytułu prowizji i opłat	**2 152**	**66**	**2 218**
Wynik pozostały	**587**	**3**	**590**
Wynik z działalności ubezpieczeniowej	394	-	394
Przychody z tytułu dywidend	11	-	11
Wynik na operacjach finansowych	167	-	167
Wynik z pozycji wymiany	(66)	-	(66)
Zyski lub straty z tytułu zaprzestania instrumentów finansowych	(18)	-	(18)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	99	3	102
Wynik na działalności biznesowej	**9 228**	**214**	**9 442**
Wynik z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe	(492)	(225)	(717)
Wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	(13)	-	(13)
Koszt ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych	(1 176)	-	(1 176)
Koszty działania, w tym:	(4 075)	(93)	(4 168)
amortyzacja	(476)	(22)	(498)
z tytułu obciążeń regulacyjnych	(1 383)	(6)	(1 389)
Podatek od niektórych instytucji finansowych	(626)	-	(626)
Udział w zyskach i stratach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć	28	-	28
Wynik segmentu (brutto)	**2 874**	**(104)**	**2 770**
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)			(924)
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)			1 846
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli			(1)
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej			**1 847**

31.12.2022	Polska	Ukraina	Razem
Aktywa, w tym:	421 052	4 872	425 924
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	231 382	1 577	232 959
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	285	-	285
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	5 231	7	5 238
Suma aktywów	**426 568**	**4 879**	**431 447**
Zobowiązania, w tym:	390 533	4 365	394 898
Zobowiązania wobec klientów	334 729	4 139	338 868
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	841	1	842
Suma zobowiązań	**391 374**	**4 366**	**395 740**

12. PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK

PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK I PRZYCHODY O CHARAKTERZE ZBLIŻONYM DO ODSETEK	II kwartał okres od 01.04.2023 do 30.06.2023	2 kwartały okres od 01.01.2023 do 30.06.2023	II kwartał okres od 01.04.2022 do 30.06.2022	2 kwartały okres od 01.01.2022 do 30.06.2022
Kredyty i inne należności od banków i Banku Centralnego[1]	**444**	**850**	**253**	**338**
Dłużne papiery wartościowe:	**1 714**	**3 152**	**826**	**1 458**
wyceniane według zamortyzowanego kosztu	524	985	341	628
wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	1 178	2 146	476	816
wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	12	21	9	14
Kredyty i pożyczki udzielone klientom[2]	**5 252**	**10 368**	**3 906**	**6 709**
wyceniane według zamortyzowanego kosztu	5 121	10 098	3 780	6 477
wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	131	270	126	232
Należności z tytułu leasingu finansowego[2]	**398**	**784**	**302**	**538**
Zobowiązania wobec klientów	**-**	**-**	**17**	**19**
Razem	7 808	15 154	5 304	9 062
w tym: przychody z tytułu odsetek od instrumentów finansowych z utratą wartości	142	278	87	157
Przychody z tytułu odsetek obliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej od instrumentów finansowych wycenianych	7 665	14 863	5 169	8 816
według zamortyzowanego kosztu	6 487	12 717	4 693	8 000
do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	1 178	2 146	476	816
Przychody o charakterze zbliżonym do odsetek od instrumentów wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	143	291	135	246
Razem	7 808	15 154	5 304	9 062

[1] W tej pozycji Grupa w okresie sześciu miesięcy zakończonym 30 czerwca 2023 roku ujęła przychody z tytułu odsetek od środków na rachunkach typu call (centralne rozliczenia za pośrednictwem clearing brokera) w wysokości 140 milionów PLN (w okresie porównywalnym 100 milionów PLN) oraz przychody odsetkowe od środków na rachunku bieżącym w NBP w wysokości 379 milionów PLN (w okresie porównywalnym roku 180 milionów PLN).

[2] Przychody odsetkowe z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom oraz należności z tytułu leasingu finansowego za okres sześciu miesięcy zakończony 30 czerwca 2022 roku zostały skorygowane z tytułu wdrożenia MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe" (patrz nota 8 „MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe").

KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK	II kwartał okres od 01.04.2023 do 30.06.2023	2 kwartały okres od 01.01.2023 do 30.06.2023	II kwartał okres od 01.04.2022 do 30.06.2022	2 kwartały okres od 01.01.2022 do 30.06.2022
Zobowiązania wobec banków	(21)	(46)	(36)	(60)
Pochodne instrumenty zabezpieczające[1]	(1 078)	(2 233)	(856)	(1 124)
Lokaty międzybankowe	-	-	(3)	(5)
Kredyty i pożyczki otrzymane	(25)	(51)	(22)	(40)
Leasing	(9)	(16)	(4)	(7)
Zobowiązania wobec klientów[2]	(2 037)	(3 753)	(648)	(861)
Emisja papierów wartościowych	(189)	(361)	(156)	(273)
Zobowiązania podporządkowane	(57)	(115)	(37)	(58)
Razem	(3 416)	(6 575)	(1 762)	(2 428)

[1] Wzrost kosztów odsetkowych związanych z pochodnymi instrumentami zabezpieczającymi o 1 109 milionów PLN dotyczy głównie transakcji IRS (płatności realizowane po zmiennej stopie przewyższają otrzymywane po stałej stopie)

[2] Wzrost kosztów o 2 892 miliony PLN wynika z podwyżek stóp procentowych prowadzących do dostosowania oferty depozytowej do sytuacji rynkowej i konwersji środków na rachunki terminowe, przy jednoczesnym wzroście średniego wolumenu depozytów o 22 miliardy PLN w porównaniu do analogicznego okresu 2022 roku

PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK I PRZYCHODY O CHARAKTERZE ZBLIŻONYM DO ODSETEK WEDŁUG SEGMENTÓW	II kwartał okres od 01.04.2023 do 30.06.2023			
	Segment detaliczny	Segment korporacyjny i inwestycyjny	Centrum transferowe i pozostały	Razem
kredyty i inne należności od banków i Banku Centralnego	2	247	195	444
dłużne papiery wartościowe	22	1 155	537	1 714
kredyty i pożyczki udzielone klientom	3 903	1 349	-	5 252
należności z tytułu leasingu finansowego	279	119	-	398
Razem	**4 206**	**2 870**	**732**	**7 808**

PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK I PRZYCHODY O CHARAKTERZE ZBLIŻONYM DO ODSETEK WEDŁUG SEGMENTÓW	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2023 do 30.06.2023			
	Segment detaliczny	Segment korporacyjny i inwestycyjny	Centrum transferowe i pozostały	Razem
kredyty i inne należności od banków i Banku Centralnego	5	465	380	850
dłużne papiery wartościowe	42	2 119	991	3 152
kredyty i pożyczki udzielone klientom	7 820	2 548	-	10 368
należności z tytułu leasingu finansowego	559	225	-	784
Razem	**8 426**	**5 357**	**1 371**	**15 154**

PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK I PRZYCHODY O CHARAKTERZE ZBLIŻONYM DO ODSETEK WEDŁUG SEGMENTÓW	II kwartał okres od 01.04.2022 do 30.06.2022			
	Segment detaliczny	Segment korporacyjny i inwestycyjny	Centrum transferowe i pozostały	Razem
kredyty i inne należności od banków i Banku Centralnego	-	112	141	253
dłużne papiery wartościowe	12	416	398	826
kredyty i pożyczki udzielone klientom	3 067	839	-	3 906
należności z tytułu leasingu finansowego	238	64	-	302
zobowiązania wobec klientów	-	17	-	17
Razem	**3 317**	**1 448**	**539**	**5 304**

[1] Przychody odsetkowe z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom oraz należności z tytułu leasingu finansowego za okres sześciu miesięcy zakończony 30 czerwca 2022 roku zostały skorygowane z tytułu wdrożenia MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe" (patrz nota 8 „MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe").

PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK i PRZYCHODY O CHARAKTERZE ZBLIŻONYM DO ODSETEK WEDŁUG SEGMENTÓW	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2022 do 30.06.2022			
	Segment detaliczny	Segment korporacyjny i inwestycyjny	Centrum transferowe i pozostały	Razem
kredyty i inne należności od banków i Banku Centralnego	4	152	182	338
dłużne papiery wartościowe	18	639	801	1 458
kredyty i pożyczki udzielone klientom[1]	5 311	1 398	-	6 709
należności z tytułu leasingu finansowego[1]	415	123	-	538
zobowiązania wobec klientów	-	19	-	19
Razem	**5 748**	**2 331**	**983**	**9 062**

[1] Przychody odsetkowe z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom oraz należności z tytułu leasingu finansowego za okres sześciu miesięcy zakończony 30 czerwca 2022 roku zostały skorygowane z tytułu wdrożenia MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe" (patrz nota 8 „MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe").

13. PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT

PRZYCHODY Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT	II kwartał okres od 01.04.2023 do 30.06.2023	2 kwartały okres od 01.01.2023 do 30.06.2023	II kwartał okres od 01.04.2022 do 30.06.2022	2 kwartały okres od 01.01.2022 do 30.06.2022
Kredyty, ubezpieczenia, leasing operacyjny i zarządzanie flotą	**307**	**607**	**289**	**563**
udzielanie kredytów i pożyczek	226	445	218	429
oferowanie produktów ubezpieczeniowych[1]	26	56	30	60
leasing operacyjny i zarządzanie flotą	55	106	41	74
Fundusze inwestycyjne, emerytalne i działalność maklerska	**160**	**355**	**204**	**422**
obsługa funduszy inwestycyjnych oraz OFE (w tym opłaty za zarządzanie)	94	183	100	207
obsługa i sprzedaż produktów inwestycyjno-ubezpieczeniowych[1]	1	2	-	-
prowadzenie działalności maklerskiej	65	170	104	215
Karty	525	**1 006**	497	**908**
Marże na transakcjach wymiany walut	193	**372**	207	**394**
Rachunki bankowe i pozostałe	**342**	**681**	**331**	**652**
obsługa rachunków bankowych	237	474	238	472
operacje kasowe	25	45	19	40
obsługa masowych operacji zagranicznych	31	60	24	47
zlecenia klientowskie	13	27	16	31
usługi powiernicze	3	5	3	5
Inne	33	70	31	57
Razem, w tym:	**1 527**	**3 021**	**1 528**	**2 939**
z tytułu przychodów od instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	1 420	2 801	1 510	2 701

[1] Przychody z tytułu prowizji i opłat w zakresie oferowania produktów ubezpieczeniowych oraz obsługi i sprzedaży produktów inwestycyjno-ubezpieczeniowych za okres sześciu miesięcy zakończony 30 czerwca 2022 roku zostały skorygowane z tytułu wdrożenia MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe" (patrz nota 8 „MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe").

KOSZTY Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT	II kwartał okres od 01.04.2023 do 30.06.2023	2 kwartały okres od 01.01.2023 do 30.06.2023	II kwartał okres od 01.04.2022 do 30.06.2022	2 kwartały okres od 01.01.2022 do 30.06.2022
Kredyty i ubezpieczenia	**(23)**	**(50)**	**(22)**	**(50)**
prowizje poniesione na rzecz podmiotów zewnętrznych za sprzedaż produktów	(7)	(12)	(5)	(11)
kontrola inwestycji budowlanych i wycena nieruchomości	(9)	(15)	(8)	(15)
opłaty na rzecz Biura Informacji Kredytowej	-	(11)	(1)	(10)
obsługa kredytów	(7)	(12)	(8)	(14)
Fundusze inwestycyjne, emerytalne i działalność maklerska	**(12)**	**(23)**	**(11)**	**(23)**
Karty	**(326)**	**(634)**	**(317)**	**(569)**
Rachunki bankowe i pozostałe	**(55)**	**(100)**	**(43)**	**(79)**
usługi rozliczeniowe	(17)	(31)	(14)	(27)
prowizje za usługi operacyjne banków	(2)	(6)	(4)	(7)
wysyłka SMS	(14)	(27)	(14)	(25)
obsługa masowych operacji zagranicznych	(6)	(11)	(6)	(10)
inne	(16)	(25)	(5)	(10)
Razem	**(416)**	**(807)**	**(393)**	**(721)**

PRZYCHODY Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT WEDŁUG SEGMENTÓW	II kwartał okres od 01.04.2023 do 30.06.2023			
	Segment detaliczny	Segment korporacyjny i inwestycyjny	Centrum transferowe i pozostały	Razem
Kredyty, ubezpieczenia, leasing operacyjny i zarządzanie flotą	**192**	**115**	-	**307**
udzielanie kredytów i pożyczek	133	93	-	226
oferowanie produktów ubezpieczeniowych	21	5	-	26
leasing operacyjny i zarządzanie flotą	38	17	-	55
Fundusze inwestycyjne, emerytalne i działalność maklerska	**138**	**22**	-	**160**
obsługa funduszy inwestycyjnych oraz OFE (w tym opłaty za zarządzanie)	92	2	-	94
obsługa i sprzedaż produktów inwestycyjno-ubezpieczeniowych	1	-	-	1
prowadzenie działalności maklerskiej	45	20	-	65
Karty	**511**	**14**	-	**525**
Marże na transakcjach wymiany walut	**134**	**59**	-	**193**
Rachunki bankowe i pozostałe	**259**	**83**	-	**342**
obsługa rachunków bankowych	200	37	-	237
operacje kasowe	11	14	-	25
obsługa masowych operacji zagranicznych	19	12	-	31
zlecenia klientowskie	3	10	-	13
usługi powiernicze	-	3	-	3
inne	26	7	-	33
Razem	1 234	293	-	1 527

PRZYCHODY Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT WEDŁUG SEGMENTÓW	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2023 do 30.06.2023			
	Segment detaliczny	Segment korporacyjny i inwestycyjny	Centrum transferowe i pozostały	Razem
Kredyty, ubezpieczenia, leasing operacyjny i zarządzanie flotą	**385**	**222**	-	**607**
udzielanie kredytów i pożyczek	264	181	-	445
oferowanie produktów ubezpieczeniowych	47	9	-	56
leasing operacyjny i zarządzanie flotą	74	32	-	106
Fundusze inwestycyjne, emerytalne i działalność maklerska	**296**	**59**	-	**355**
obsługa funduszy inwestycyjnych oraz OFE (w tym opłaty za zarządzanie)	180	3	-	183
obsługa i sprzedaż produktów inwestycyjno-ubezpieczeniowych	2	-	-	2
prowadzenie działalności maklerskiej	114	56	-	170
Karty	**976**	**30**	-	**1 006**
Marże na transakcjach wymiany walut	**251**	**121**	-	**372**
Rachunki bankowe i pozostałe	**514**	**167**	-	**681**
obsługa rachunków bankowych	400	74	-	474
operacje kasowe	18	27	-	45
obsługa masowych operacji zagranicznych	37	23	-	60
zlecenia klientowskie	9	18	-	27
usługi powiernicze	-	5	-	5
inne	50	20	-	70
Razem	2 422	599	-	3 021

PRZYCHODY Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT WEDŁUG SEGMENTÓW	II kwartał okres od 01.04.2022 do 30.06.2022			
	Segment detaliczny	Segment korporacyjny i inwestycyjny	Centrum transferowe i pozostały	Razem
Kredyty, ubezpieczenia, leasing operacyjny i zarządzanie flotą	**197**	**92**	-	**289**
udzielanie kredytów i pożyczek	142	76	-	218
oferowanie produktów ubezpieczeniowych[1]	26	4	-	30
leasing operacyjny i zarządzanie flotą	29	12	-	41
Fundusze inwestycyjne, emerytalne i działalność maklerska	**175**	**29**	-	**204**
obsługa funduszy inwestycyjnych oraz OFE (w tym opłaty za zarządzanie)[1]	98	2	-	100
prowadzenie działalności maklerskiej	77	27	-	104
Karty	**479**	**18**	-	**497**
Marże na transakcjach wymiany walut	**123**	**84**	-	**207**
Rachunki bankowe i pozostałe	**252**	**79**	-	**331**
obsługa rachunków bankowych	202	36	-	238
operacje kasowe	7	12	-	19
obsługa masowych operacji zagranicznych	14	10	-	24
zlecenia klientowskie	7	9	-	16
usługi powiernicze	-	3	-	3
inne	22	9	-	31
Razem	1 226	302	-	1 528

[1] Przychody z tytułu prowizji i opłat w zakresie oferowania produktów ubezpieczeniowych oraz obsługi i sprzedaży produktów inwestycyjno-ubezpieczeniowych za okres sześciu miesięcy zakończony 30 czerwca 2022 roku zostały skorygowane z tytułu wdrożenia MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe" (patrz nota 8 „MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe").

PRZYCHODY Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT WEDŁUG SEGMENTÓW	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2022 do 30.06.2022			
	Segment detaliczny	Segment korporacyjny i inwestycyjny	Centrum transferowe i pozostały	Razem
Kredyty, ubezpieczenia, leasing operacyjny i zarządzanie flotą	**384**	**179**	-	**563**
udzielanie kredytów i pożyczek	277	152	-	429
oferowanie produktów ubezpieczeniowych[1]	53	7	-	60
leasing operacyjny i zarządzanie flotą	54	20	-	74
Fundusze inwestycyjne, emerytalne i działalność maklerska	**348**	**74**	-	**422**
obsługa funduszy inwestycyjnych oraz OFE (w tym opłaty za zarządzanie)	202	5	-	207
obsługa i sprzedaż produktów inwestycyjno-ubezpieczeniowych[1]	-	-	-	-
prowadzenie działalności maklerskiej	146	69	-	215
Karty	**878**	**30**	-	**908**
Marże na transakcjach wymiany walut	**254**	**140**	-	**394**
Rachunki bankowe i pozostałe	**503**	**149**	-	**652**
obsługa rachunków bankowych	402	70	-	472
operacje kasowe	17	23	-	40
obsługa masowych operacji zagranicznych	27	20	-	47
zlecenia klientowskie	14	17	-	31
usługi powiernicze		5	-	5
inne	43	14	-	57
Razem	**2 367**	**572**	-	**2 939**

[1] Przychody z tytułu prowizji i opłat w zakresie oferowania produktów ubezpieczeniowych oraz obsługi i sprzedaży produktów inwestycyjno-ubezpieczeniowych za okres sześciu miesięcy zakończony 30 czerwca 2022 roku zostały skorygowane z tytułu wdrożenia MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe" (patrz nota 8 „MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe").

WYNIK Z TYTUŁU LEASINGU OPERACYJNEGO ORAZ ZARZĄDZANIA FLOTĄ	01.04-30.06.2023	01.01-30.06.2023	01.04-30.06.2022	01.01-30.06.2022
Przychody z tytułu leasingu operacyjnego oraz zarządzania flotą	143	278	125	237
Koszty z tytułu leasingu operacyjnego oraz zarządzania flotą	(17)	(33)	(25)	(47)
Koszty amortyzacji rzeczowego majątku trwałego oddanego w leasing operacyjny	(71)	(139)	(59)	(116)
Wynik z tytułu leasingu operacyjnego oraz zarządzania flotą	**55**	**106**	**41**	**74**

14. WYNIK NA OPERACJACH FINANSOWYCH

WYNIK NA OPERACJACH FINANSOWYCH	II kwartał okres od 01.04.2023 do 30.06.2023	2 kwartały okres od 01.01.2023 do 30.06.2023	II kwartał okres od 01.04.2022 do 30.06.2022	2 kwartały okres od 01.01.2022 do 30.06.2022
Instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	**(7)**	**21**	**132**	**231**
Instrumenty pochodne	(14)	10	117	214
Instrumenty kapitałowe	4	3	(5)	(3)
Dłużne papiery wartościowe	3	8	20	20
Instrumenty finansowe nieprzeznaczone do obrotu wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:	**1**	**18**	**(37)**	**(65)**
Instrumenty kapitałowe	15	45	(23)	(38)
Dłużne papiery wartościowe	1	1	(2)	(19)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	(15)	(28)	(12)	(8)
Rachunkowość zabezpieczeń	-	**(11)**	-	**1**
Razem	(6)	28	95	167

15. POZOSTAŁE PRZYCHODY I KOSZTY OPERACYJNE

POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE	II kwartał okres od 01.04.2023 do 30.06.2023	2 kwartały okres od 01.01.2023 do 30.06.2023	II kwartał okres od 01.04.2022 do 30.06.2022	2 kwartały okres od 01.01.2022 do 30.06.2022
Przychody netto ze sprzedaży produktów i usług	39	67	30	53
Zyski ze sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	25	49	22	46
Otrzymane odszkodowania, kary i grzywny	12	23	13	24
Przychody uboczne	1	4	2	6
Odzyskane należności przedawnione, umorzone, nieściągalne	1	2	-	1
Rozwiązanie rezerwy na sprawy sporne z wyłączeniem spraw spornych dotyczących kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych	1	2	2	3
Przychody z tytułu sprzedaży uprawnień do emisji CO_2	10	12	11	14
Inne	22	45	23	46
Razem	111	204	103	193

POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE	II kwartał okres od 01.04.2023 do 30.06.2023	2 kwartały okres od 01.01.2023 do 30.06.2023	II kwartał okres od 01.04.2022 do 30.06.2022	2 kwartały okres od 01.01.2022 do 30.06.2022
Straty na sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	(2)	(4)	(3)	(7)
Przekazane odszkodowania, kary i grzywny	(6)	(7)	-	-
Koszty przekazanych darowizn	(1)	(1)	(11)	(15)
Koszty uboczne	(4)	(9)	(3)	(8)
Utworzenie rezerwy na potencjalny zwrot klientom prowizji i opłat	-	-	(13)	(13)
Utworzenie rezerwy na przyszłe płatności	(1)	(1)	-	-
Utworzenie rezerwy na sprawy sporne z wyłączeniem spraw spornych dotyczących spłaconych kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych	(3)	(6)	(2)	(3)
Koszt z tytułu sprzedaży uprawnień do emisji CO_2	(1)	(26)	-	(7)
Inne	(28)	(65)	(19)	(38)
Razem	(46)	(119)	(51)	(91)

16. WYNIK Z TYTUŁU ODPISÓW NA OCZEKIWANE STRATY KREDYTOWE

WYNIK Z TYTUŁU ODPISÓW NA OCZEKIWANE STRATY KREDYTOWE	II kwartał okres od 01.04.2023 do 30.06.2023	2 kwartały okres od 01.01.2023 do 30.06.2023	II kwartał okres od 01.04.2022 do 30.06.2022	2 kwartały okres od 01.01.2022 do 30.06.2022
Należności od banków	**(4)**	**(5)**	**(1)**	**(1)**
Dłużne papiery wartościowe wyceniane:	**(6)**	**(9)**	**48**	**57**
do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	(4)	(12)	49	55
według zamortyzowanego kosztu	(2)	3	(1)	2
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	**(286)**	**(654)**	**(226)**	**(722)**
wyceniane według zamortyzowanego kosztu	(286)	(654)	(226)	(722)
kredyty na nieruchomości	23	3	(19)	(113)
kredyty gospodarcze	(138)	(278)	(40)	(152)
kredyty konsumpcyjne	(153)	(332)	(138)	(382)
należności z tytułu faktoringu	(5)	(5)	1	(1)
należności z tytułu leasingu finansowego	(13)	(42)	(30)	(74)
Inne aktywa finansowe	**(4)**	**(3)**	**(13)**	**(13)**
Rezerwa na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancje	**85**	**128**	**(26)**	**(38)**
Razem	(215)	(543)	(218)	(717)

ZMIANY STANU SKUMULOWANYCH ODPISÓW NA OCZEKIWANE STRATY KREDYTOWE	Stan na początek okresu	Wynik z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe	Zmiana stanu odpisów w związku ze spisaniem i inne korekty	Stan na koniec okresu
ZA OKRES 6 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 CZERWCA 2023 ROKU				
Należności od banków	(2)	(5)	1	**(6)**
Dłużne papiery wartościowe	(68)	(9)	11	**(66)**
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	(9 748)	(654)	255	**(10 147)**
Inne aktywa finansowe	(147)	(3)	17	**(133)**
Udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	(833)	128	7	**(698)**
Razem	**(10 798)**	**(543)**	**291**	**(11 050)**

ZMIANY STANU SKUMULOWANYCH ODPISÓW NA OCZEKIWANE STRATY KREDYTOWE	Stan na początek okresu	Wynik z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe	Zmiana stanu odpisów w związku ze spisaniem i inne korekty	Stan na koniec okresu
ZA OKRES 6 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 CZERWCA 2022 ROKU				
Należności od banków	-	(1)	-	**(1)**
Dłużne papiery wartościowe	(108)	57	16	**(35)**
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	(8 688)	(722)	129	**(9 281)**
Inne aktywa finansowe	(136)	(13)	(2)	**(151)**
Udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	(675)	(38)	(2)	**(715)**
Razem	**(9 607)**	**(717)**	**141**	**(10 183)**

Poniższe tabele prezentują przyjęte prognozy głównych wskaźników makroekonomicznych wraz z przyjętymi dla nich prawdopodobieństwami realizacji.

scenariusz na 30.06.2023	Bazowy			optymistyczny			pesymistyczny		
prawdopodobieństwo	75%			5%			20%		
	2023	2024	2025	2023	2024	2025	2023	2024	2025
Dynamika PKB r/r	0,6	3,4	3,4	4,8	8,9	7,7	(3,5)	(2,1)	(1,0)
Stopa bezrobocia	3,1	3,2	2,9	2,6	2,5	2,3	3,5	4,7	4,8
Indeks cen nieruchomości	101,2	105,9	109,1	104,1	117,6	123,6	98,3	95,1	96,1
WIBOR 3M (%)	6,9	5,8	3,8	7,4	7,6	5,6	6,5	4,3	2,1
CHF/PLN	4,5	4,1	4,0	4,4	3,9	3,7	5,0	5,1	4,8

scenariusz na 31.12.2022	Bazowy			optymistyczny			pesymistyczny		
prawdopodobieństwo	75%			5%			20%		
	2023	2024	2025	2023	2024	2025	2023	2024	2025
Dynamika PKB r/r	(0,3)	2,8	2,9	5,2	8,2	6,2	(5,8)	(2,5)	(0,4)
Stopa bezrobocia	3,9	4,7	3,9	2,9	3,4	3,1	4,3	5,3	4,3
Indeks cen nieruchomości	97,0	96,1	98,2	103,9	110,8	114,9	90,6	83,1	83,6
WIBOR 3M (%)	6,8	5,8	4,6	7,3	6,1	4,7	6,2	4,6	3,8
CHF/PLN	4,6	4,2	4,1	4,4	4,1	4,0	5,1	5,3	4,9

17. WYNIK Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW NIEFINANSOWYCH

WYNIK Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW NIEFINANSOWYCH	II kwartał okres od 01.04.2023 do 30.06.2023	2 kwartały okres od 01.01.2023 do 30.06.2023	II kwartał okres od 01.04.2022 do 30.06.2022	2 kwartały okres od 01.01.2022 do 30.06.2022
Wartości niematerialne	-	(1)	-	-
Inne aktywa niefinansowe, w tym zapasy	(11)	(21)	(8)	(13)
Razem	**(11)**	**(22)**	**(8)**	**(13)**

ZMIANY STANU SKUMULOWANYCH ODPISÓW Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW NIEFINANSOWYCH	Stan na początek okresu	Wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	Inne	Stan na koniec okresu
ZA OKRES 6 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 CZERWCA 2023 ROKU				
Rzeczowe aktywa trwałe oddane w leasing operacyjny	(4)	-	1	(3)
Rzeczowe aktywa trwałe	(102)	-	2	(100)
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	(1)	-	1	-
Wartości niematerialne	(382)	(1)	1	(382)
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	(264)	-	-	(264)
Inne aktywa niefinansowe	(337)	(21)	12	(346)
Razem	**(1 090)**	**(22)**	**17**	**(1 095)**

ZMIANY STANU SKUMULOWANYCH ODPISÓW Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW NIEFINANSOWYCH	Stan na początek okresu	Wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	Inne	Stan na koniec okresu
ZA OKRES 6 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 CZERWCA 2022 ROKU				
Rzeczowe aktywa trwałe oddane w leasing operacyjny	(3)	-	-	(3)
Rzeczowe aktywa trwałe	(99)	-	1	(98)
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	(1)	-	-	(1)
Wartości niematerialne	(396)	-	12	(384)
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	(264)	-	1	(263)
Inne aktywa niefinansowe, w tym zapasy	(354)	(13)	(35)	(402)
Razem	**(1 117)**	**(13)**	**(21)**	**(1 151)**

18. KOSZT RYZYKA PRAWNEGO KREDYTÓW HIPOTECZNYCH W WALUTACH WYMIENIALNYCH

ZASADY RACHUNKOWOŚCI ORAZ SZACUNKI I OSĄDY:

Koszty ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych, zostały oszacowane przy zastosowaniu metody statystycznej, uwzględniającej wpływ charakterystyk klientów, jako suma iloczynów:

- prawdopodobieństw wystąpienia określonych rozstrzygnięć sporów sądowych i kwoty straty dla różnych scenariuszy rozstrzygnięć sporów przy uwzględnieniu aktualnej oraz oczekiwanej liczby spraw sądowych w horyzoncie dożywotnim, w którym Grupa narażona jest na takie ryzyko, oraz
- prawdopodobieństwa zawarcia ugody przez klienta i kwoty straty z tytułu ugody.

Z uwagi na wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) w sprawie C-520/21 z 15 czerwca 2023 roku dotyczący możliwości dochodzenia przez konsumentów i banki roszczeń wykraczających poza świadczenia spełnione na podstawie umowy kredytu, której nieważność została stwierdzona przez Sąd (szczegóły patrz nota „SPRAWY SPORNE") oraz związaną z tym faktem dodatkową niepewność co do wyboru sposobu postępowania przez klientów banku, oczekiwana przyszła liczba sporów została wymodelowana statystycznie przy wprowadzeniu elementów eksperckich odzwierciedlających fakt, że wpływ powyższego zdarzenia jednorazowego będzie obserwowany dopiero w kolejnych okresach.

Grupa Kapitałowa szacuje również prawdopodobieństwa negatywnych rozstrzygnięć dla zgłoszonych i potencjalnych roszczeń. Przy ocenie tych prawdopodobieństw Grupa korzysta ze wsparcia zewnętrznych kancelarii prawnych. W opinii Grupy na poziom szacowanych kosztów ryzyka prawnego mają wpływ również takie czynniki jak: czas prowadzenia postępowań sądowych oraz wysokie koszty niezbędne dla rozpoczęcia postępowania sądowego i wsparcia procesowego.

Grupa Kapitałowa wzięła także pod uwagę, jako wpływ na prawdopodobieństwo zawierania ugód, preferencje podatkowe klientów objętych zakresem Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 marca 2022 roku w sprawie zaniechania poboru podatku dochodowego od niektórych dochodów (przychodów) związanych z kredytem hipotecznym udzielonym na cele mieszkaniowe, zmienionego Rozporządzeniem z dnia 20 grudnia 2022 roku, które obowiązuje do 31 grudnia 2024 roku.

Z uwagi na istotną niepewność w odniesieniu do przyjętych założeń metodyka szacowania strat z tytułu ryzyka prawnego, podlega okresowej weryfikacji w kolejnych okresach sprawozdawczych. Niepewność szacunków dotyczy zarówno liczby przyszłych pozwów, rozstrzygnięć sądów w tym zakresie, jak i spodziewanej liczby ugód, na co wpływ mogą mieć w szczególności zmiany w linii orzeczniczej w zakresie kredytów hipotecznych denominowanych lub indeksowanych do walut obcych, zmiana bazowych stóp procentowych lub też zmiana kursu PLN/CHF.

W wyroku wydanym w sprawie C-520/21, TSUE wskazał m.in., że przepisy unijne stoją na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą instytucja kredytowa ma prawo żądać od konsumenta rekompensaty wykraczającej poza zwrot kapitału wypłaconego z tytułu wykonania tej umowy oraz poza zapłatę ustawowych odsetek za zwłokę od dnia wezwania do zapłaty. W tym zakresie parametry modelu zostały dostosowane odpowiednio do wyroku.

TSUE we wskazanym wyżej wyroku wskazał również, że w odniesieniu do analogicznych roszczeń konsumentów w stosunku do banków, przepisy Dyrektywy nie stoją na przeszkodzie, aby konsumenci występowali z takimi roszczeniami do banków, pod warunkiem poszanowania celów dyrektywy 93/13 i zasady proporcjonalności. Zdaniem Grupy, na gruncie przepisów krajowych i zasady proporcjonalności, klientom nie przysługują dodatkowe roszczenia wobec Grupy, przede wszystkim dlatego, że nie świadczyli oni na rzecz Grupy usługi finansowej polegającej na udostępnianiu kapitału. Nie jest też uzasadnione stwierdzenie, że Grupa wzbogaciła się kosztem klienta, a konsument został zubożony. Dzięki uzyskanym środkom klient zaspokoił swoje potrzeby mieszkaniowe, a Grupa przez lata ponosiła koszty pozyskania tych środków, ich udostępnienia i obsługi technicznej kredytu. Grupa ocenia, że na obecnym etapie prawdopodobieństwo korzystnych dla konsumentów rozstrzygnięć uwzględniających roszczenie o dodatkową rekompensatę, generujących istotne negatywne skutki finansowe jest trudne do oszacowania i poza tym istnieją wątpliwości co do sposobu obliczenia poziomu takiej rekompensaty dla klienta. Podejście to wspiera fakt braku negatywnych dla Grupy rozstrzygnięć sądowych, dotyczących tego zagadnienia.

Natomiast w wyroku tym TSUE nie odniósł się jednoznacznie i wprost do dopuszczalności dochodzenia przez banki roszczeń waloryzacyjnych. Zdaniem Grupy, wyrok TSUE, nie pozbawia Grupy prawa domagania się zwrotu od kredytobiorcy aktualnej równowartości wypłaconej kwoty kredytu. Roszczenie takie nie stanowi żądania od kredytobiorcy dodatkowej rekompensaty, ale jest żądaniem zwrotu tego kapitału w jego aktualnej wartości. Mając na uwadze, że orzecznictwo polskich sądów w odniesieniu do tego zagadnienia jeszcze się nie ukształtowało, a także zważywszy na to, że zasadzenie waloryzacji zależy od uznania sądu, który na etapie orzekania bierze pod uwagę nie tylko fakty, ale także odwołuje się do zasad współżycia społecznego, Grupa, mimo prowadzonych analiz prawnych zagadnienia, przyjęła w modelu dla scenariusza sądowego orzekającego nieważność umowy kredytowej brak indeksacji wypłacanego kapitału wartością pieniądza w czasie.

W okresach kwartalnych Grupa prowadzi regularny monitoring adekwatności modelu, porównując rzeczywistą realizację kluczowych parametrów modelu z wartościami kalkulowanymi. Dodatkowo, wraz z pozyskiwaniem kolejnych danych empirycznych, bardziej aktualnych lub wydłużających okres obserwacji, modyfikują one lub zastępują wcześniejsze założenia. Model jest dostosowywany do bieżącej oferty zawieranych ugód i wprowadzanych w tym zakresie zmian. W trakcie sześciu miesięcy zakończonych 30 czerwca 2023 roku Grupa zaktualizowała, w oparciu o dane empiryczne, prawdopodobieństwa podpisania ugody oraz złożenia pozwu.

W okresie sześciu miesięcy zakończonych 30 czerwca 2023 roku Grupa ujęła koszt ryzyka prawnego w wysokości 3 441 milionów złotych.

Poziom kosztów z tytułu ryzyka prawnego, będzie zależał w głównej mierze od zachowań klientów. Wyrok TSUE może skutkować negatywnymi tendencjami wpływającymi na poziom szacowanego ryzyka, wynikającego ze zwiększonej skłonności klientów do pozwów sądowych i zmniejszonej skłonności do zawierania ugód.

W opinii Zarządu Banku, posiadane informacje na 30 czerwca 2023 roku nie wskazują na ryzyko naruszenia wymaganych przepisami prawa minimalnych poziomów adekwatności kapitałowej, ani na zagrożenie co do przyjętego w niniejszym sprawozdaniu finansowym założenia o kontynuacji działalności.

INFORMACJE FINANSOWE

Począwszy od 4 października 2021 roku, po decyzji z 23 kwietnia 2021 roku Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia PKO Banku Polskiego S.A., Bank zawiera ugody z konsumentami, którzy zawarli z Bankiem umowy kredytu lub pożyczki zabezpieczone hipotecznie indeksowane do walut obcych lub denominowane w walutach obcych (dalej: ugody z konsumentami).

Na 30 czerwca 2023 roku zostało zarejestrowanych 52,2 tys. wniosków o mediacje (na 31 grudnia 2022 - ponad 37,5 tys. wniosków). Łączna liczba ugód zawartych na 30 czerwca 2023 roku wyniosła 31 373, z czego 30 250 zawartych w postępowaniu mediacyjnym a 1 123 zawartych w toku postępowań sądowych. Na 31 grudnia 2022 roku łączna liczba zawartych ugód wynosiła 20 396, z czego 19 786 zawartych w postępowaniu mediacyjnym oraz 610 w toku postępowań sądowych. W I półroczu 2023 roku Grupa Kapitałowa kontynuowała działania zachęcające klientów do przystąpienia do programu.

WPŁYW RYZYKA PRAWNEGO DOTYCZĄCEGO KREDYTÓW HIPOTECZNYCH W WALUTACH WYMIENIALNYCH	Wartość bilansowa brutto kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych przed uwzględnieniem kosztu ryzyka prawnego dotyczącego kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych	Skumulowany koszt ryzyka prawnego dotyczącego kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych	Wartość bilansowa brutto kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych uwzględniająca koszt ryzyka prawnego dotyczącego kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych
na 30.06.2023			
Kredyty i pożyczki udzielone klientom - korekta pomniejszająca wartość bilansową kredytów, w tym:	16 083	8 247	**7 836**
- dotycząca portfela kredytów hipotecznych w CHF	14 056	8 247	5 809
Rezerwy (nota 33)		1 604	
Razem		**9 851**	
na 31.12.2022			
Kredyty i pożyczki udzielone klientom - korekta pomniejszająca wartość bilansową kredytów, w tym:	19 012	7 378	**11 637**
- dotycząca portfela kredytów hipotecznych w CHF	16 731	7 378	9 353
Rezerwy (nota 33)		851	
Korekta wartości brutto innych aktywów (nota 31)		94	
Razem		**8 323**	

Zmiana w okresie skumulowanego kosztu ryzyka prawnego dotyczącego kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych	01.01-30.06.2023	01.01-30.06.2022
Wartość bilansowa na początek okresu	**(8 323)**	**(7 023)**
rewaluacja straty za okres	515	(653)
wykorzystanie straty na rozliczenie ugód oraz wyroków za okres*	1 398	895
zwiększenie korekty wartości bilansowej brutto kredytów i pożyczek udzielonych klientom oraz innych aktywów, zwiększenie rezerw z tytułu ryzyka prawnego	(3 441)	(1 176)
Wartość bilansowa na koniec okresu	**(9 851)**	**(7 957)**

* Pozycja obejmuje również skutki realizacji prawomocnych wyroków unieważniających umowy kredytowe, które za okres sześciu miesięcy zakończony 30 czerwca 2023 roku wynoszą 434 miliony PLN, w tym 264 miliony w związku ze spisaniem z bilansu należności z tytułu kosztu korzystania z kapitału (w okresie sześciu miesięcy zakończonym 30 czerwca 2022 roku: 64 miliony PLN)

Rewaluacja straty z tytułu ryzyka prawnego związana jest z wpływem zmiany kursu walutowego na część straty, ujmowanej w walucie wymienialnej jako korekta wartości bilansowej brutto kredytów.

Grupa przeprowadziła analizę wrażliwości modelu na zmianę kluczowych parametrów:

ANALIZA WRAŻLIWOŚCI MODELU NA ZMIANĘ KLUCZOWYCH PARAMETRÓW	Wzrost/spadek kosztów ryzyka prawnego dotyczącego kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych	
	30.06.2023	31.12.2022
spadek o 1 p.p. prawdopodobieństwa wygranej Banku w sądzie (kosztem wzrostu o 1 p.p. prawdopodobieństwa unieważnienia)	93	63
spadek o 1 p.p. liczby ugód kosztem wzrostu liczby pozwów	34	22
spadek o 1 p.p. prawdopodobieństwa rekompensaty kosztu kapitału	-	40
wzrost o 1 p.p. liczby pozwów (kosztem klientów bezczynnych)	97	64
wzrost o 1 p.p. współczynnika konwersji pozwów na ugodę	(33)	(26)

19. KOSZTY DZIAŁANIA

KOSZTY DZIAŁANIA[1]	II kwartał okres od 01.04.2023 do 30.06.2023	2 kwartały okres od 01.01.2023 do 30.06.2023	II kwartał okres od 01.04.2022 do 30.06.2022	2 kwartały okres od 01.01.2022 do 30.06.2022
Świadczenia pracownicze	**(989)**	**(1 931)**	**(842)**	**(1 630)**
Koszty rzeczowe, w tym:	**(443)**	**(851)**	**(338)**	**(651)**
wynajmu	(30)	(58)	(24)	(46)
informatyczne	(112)	(210)	(92)	(181)
Amortyzacja	**(263)**	**(520)**	**(254)**	**(498)**
rzeczowe aktywa trwałe, w tym:	(132)	(263)	(131)	(262)
informatyczne	(31)	(61)	(29)	(58)
aktywa z tytułu prawa do użytkowania	(61)	(119)	(58)	(115)
wartości niematerialne, w tym:	(131)	(257)	(123)	(236)
informatyczne	(129)	(254)	(118)	(229)
Wynik z tytułu obciążeń regulacyjnych	**(51)**	**(429)**	**(906)**	**(1 389)**
Razem	**(1 746)**	**(3 731)**	**(2 340)**	**(4 168)**

[1] Koszty działania za okres sześciu miesięcy zakończony 30 czerwca 2022 roku zostały skorygowane z tytułu wdrożenia MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe" (patrz nota 8 „MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe").

ŚWIADCZENIA PRACOWNICZE	II kwartał okres od 01.04.2023 do 30.06.2023	2 kwartały okres od 01.01.2023 do 30.06.2023	II kwartał okres od 01.04.2022 do 30.06.2022	2 kwartały okres od 01.01.2022 do 30.06.2022
Wynagrodzenia, w tym:[1]	(818)	(1 593)	(699)	(1 352)
koszty składek pracowniczego programu emerytalnego	(21)	(42)	(19)	(37)
Ubezpieczenia, w tym:[1]	(143)	(282)	(120)	(236)
składki na świadczenia emerytalne i rentowe	(119)	(247)	(103)	(212)
Inne świadczenia na rzecz pracowników	(28)	(56)	(23)	(42)
Razem	**(989)**	**(1 931)**	**(842)**	**(1 630)**

[1] Koszty świadczeń pracowniczych za okres sześciu miesięcy zakończony 30 czerwca 2022 roku zostały skorygowane z tytułu wdrożenia MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe" (patrz nota 8 „MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe").

WYNIK Z TYTUŁU OBCIĄŻEŃ REGULACYJNYCH	II kwartał okres od 01.04.2023 do 30.06.2023	2 kwartały okres od 01.01.2023 do 30.06.2023	II kwartał okres od 01.04.2022 do 30.06.2022	2 kwartały okres od 01.01.2022 do 30.06.2022
Składka i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny (BFG), w tym:	-	(280)	-	(407)
na fundusz przymusowej restrukturyzacji	-	(280)	-	(291)
na fundusz gwarancyjny banków	-	-	-	(116)
Opłaty na rzecz KNF[1]	(1)	(52)	(2)	(47)
Opłata na fundusz pomocowy prowadzony przez System Ochrony Banków Komercyjnych S.A.	-	-	(872)	(872)
Zryczałtowany podatek dochodowy	-	-	(1)	(3)
Pozostałe podatki i opłaty	(50)	(97)	(31)	(60)
Razem	**(51)**	**(429)**	**(906)**	**(1 389)**

[1] Koszty z tytułu opłat na rzecz KNF za okres sześciu miesięcy zakończony 30 czerwca 2022 roku zostały skorygowane z tytułu wdrożenia MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe" (patrz nota 8 „MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe").

20. PODATEK DOCHODOWY

- OBCIĄŻENIE PODATKOWE

	II kwartał okres od 01.04.2023 do 30.06.2023	2 kwartały okres od 01.01.2023 do 30.06.2023	II kwartał okres od 01.04.2022 do 30.06.2022	2 kwartały okres od 01.01.2022 do 30.06.2022
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	**(445)**	**(957)**	**(470)**	**(924)**
Bieżące obciążenie podatkowe	(756)	(1 076)	(343)	(869)
Odroczony podatek dochodowy z tytułu różnic przejściowych	311	119	(127)	(55)
Obciążenie podatkowe wykazane w innych dochodach całkowitych z tytułu różnic przejściowych	(317)	(809)	673	1 450
Razem	(762)	(1 766)	203	526

- UZGODNIENIE EFEKTYWNEJ STOPY PODATKOWEJ

UZGODNIENIE EFEKTYWNEJ STOPY PODATKOWEJ	II kwartał okres od 01.04.2023 do 30.06.2023	2 kwartały okres od 01.01.2023 do 30.06.2023	II kwartał okres od 01.04.2022 do 30.06.2022	2 kwartały okres od 01.01.2022 do 30.06.2022
Wynik finansowy brutto przed opodatkowaniem	1 034	2 999	891	2 770
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce wynoszącej 19%	(196)	(570)	(169)	(526)
Efekt innych stawek podatkowych jednostek zagranicznych	-	1	-	-
Wpływ trwałych różnic pomiędzy wynikiem finansowym brutto a dochodem do opodatkowania podatkiem dochodowym, w tym:	**(249)**	**(388)**	**(301)**	**(398)**
odpisy aktualizujące wartość inwestycji w jednostki podporządkowane niestanowiące kosztów uzyskania przychodów	-	-	-	(10)
odpisy na oczekiwane straty kredytowe od ekspozycji kredytowych i papierów wartościowych niestanowiące kosztów uzyskania przychodów	(6)	(10)	(17)	(55)
składka i wpłaty na BFG	-	(53)	-	(77)
podatek od instytucji finansowych	(59)	(116)	(61)	(119)
koszt ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych	(496)	(680)	(307)	(307)
podatek z tytułu różnic kursowych na terytorium Szwecji	-	-	(25)	(32)
aktywo/rezerwa od uśrednionej stawki podatkowej	338	501	131	204
rozwiązanie aktywa z tytułu reklasyfikacji różnic przejściowych do różnic trwałych	(19)	(19)	(18)	(18)
przychody z tytułu dywidend	2	2	2	2
pozostałe różnice trwałe	(9)	(13)	(6)	14
Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat	(445)	(957)	(470)	(924)
Efektywna stopa podatkowa (w %)	43,04	31,91	52,74	33,35

Systemy podatkowe krajów, w których Bank i podmioty Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. mają siedzibę lub oddziały, podlegają częstym zmianom legislacyjnym, m.in. w związku z działaniami służącymi uszczelnieniu systemu podatkowego na poziomie zarówno krajowym, jak i międzynarodowym.

Ponadto, rozumienie niektórych przepisów prawa podatkowego, z uwagi na ich niejednoznaczny charakter, może skutkować w praktyce indywidualnymi, niejednolitymi interpretacjami organów podatkowych, różniącymi się od interpretacji dokonywanej przez podatników, a spory w tym zakresie mogą być rozstrzygane wyłącznie w drodze orzecznictwa krajowych lub europejskich sądów. W związku z powyższym nie można wykluczyć, iż organy podatkowe zastosują interpretację przepisów prawa podatkowego, która będzie odmienna od zaimplementowanej w praktyce przez Bank lub podmioty Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A., co może wywrzeć znaczący, niekorzystny wpływ na ich działalność i sytuację finansową, pomimo systematycznie podejmowanych przez nie różnorodnych, dopuszczalnych prawem, działań na rzecz zminimalizowania tego ryzyka.

23 grudnia 2021 roku, w związku z długoletnim sporem dotyczącym wątpliwości co do opodatkowania na terytorium Szwecji różnic kursowych od udzielonych Bankowi pożyczek oraz zobowiązań z tytułu emisji, PKO Finance AB (dalej: „Spółka") otrzymało od szwedzkich władz skarbowych negatywną decyzję, na mocy której Spółka musiała zapłacić kwotę 160 726 808 SEK z tytułu dodatkowego podatku dochodowego i odsetek za rok podatkowy 2019. 13 lutego 2023 roku Spółka dokonała płatności podatku za rok 2022 w wysokości 446 665 741 SEK, postępując zgodnie z interpretacją szwedzkich organów podatkowych w celu uniknięcia potencjalnych odsetek karnych w kwocie 3.75 p.a.

Pomimo dokonania powyższych wpłat Spółka nie zgadza się z rozstrzygnięciami szwedzkiego urzędu skarbowego i zamierza wykorzystać dostępną jej drogę odwoławczą w celu odzyskania powyższych kwot.

W związku z przedawnieniem się potencjalnych zobowiązań podatkowych PKO Finance AB za lata 2015-2016, w 2022 roku Grupa Kapitałowa podjęła decyzję o rozwiązaniu rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego za lata 2015-2016 w wysokości 74 milionów PLN.

NOTY UZUPEŁNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ – INSTRUMENTY FINANSOWE

21. KASA, ŚRODKI W BANKU CENTRALNYM

KASA, ŚRODKI W BANKU CENTRALNYM	30.06.2023	31.12.2022
Rachunek bieżący w Banku Centralnym	9 170	7 750
Gotówka	4 716	4 215
Lokaty w Banku Centralnym	-	3 951
Inne	-	1
Razem	**13 886**	**15 917**

22. NALEŻNOŚCI OD BANKÓW

Informacje w zakresie ekspozycji na ryzyko kredytowe zostały szerzej opisane w nocie „RYZYKO KREDYTOWE – INFORMACJE FINANSOWE".

NALEŻNOŚCI OD BANKÓW	30.06.2023	31.12.2022
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu	**14 138**	**16 103**
Lokaty w bankach	11 318	13 374
Rachunki bieżące	1 381	2 215
Udzielone kredyty i pożyczki	1 437	513
Środki pieniężne w drodze	2	1
Wartość brutto	**14 138**	**16 103**
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	(6)	(2)
Wartość netto	**14 132**	**16 101**

23. RACHUNKOWOŚĆ ZABEZPIECZEŃ I POZOSTAŁE INSTRUMENTY POCHODNE

RODZAJE STRATEGII ZABEZPIECZAJĄCYCH STOSOWANYCH PRZEZ GRUPĘ KAPITAŁOWĄ

Na 30 czerwca 2023 roku Grupa Kapitałowa posiadała aktywne powiązania w ramach:

- 7 strategii zabezpieczających zmienność przepływów pieniężnych,
- 5 strategii zabezpieczających zmienność wartości godziwej.

W okresie sześciu miesięcy zakończonym 30 czerwca 2023 roku Grupa Kapitałowa rozwiązała powiązania zabezpieczające w ramach strategii zabezpieczającej „Zabezpieczenie zmienności wartości godziwej papieru wartościowego w walucie wymienialnej o stałym oprocentowaniu, wycenianego do wartości godziwej przez inne dochody całkowite, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS" na skutek braku spełnienia prospektywnego testu efektywności. Wpływ zaprzestania stosowania rachunkowości zabezpieczeń w ramach ww. powiązań na rachunek wyników wyniósł in plus 5,9 milionów PLN.

W okresie sześciu miesięcy zakończonym 30 czerwca 2023 roku Grupa Kapitałowa wdrożyła nową strategię zabezpieczającą - zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w PLN o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych oraz zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych zobowiązania finansowego w walucie wymienialnej o stałym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka walutowego, z wykorzystaniem transakcji CIRS.

W okresie sześciu miesięcy zakończonym 30 czerwca 2023 roku w odniesieniu do pozostałych aktywnych strategii zabezpieczających nie wprowadzono innych zmian.

W 2022 roku Grupa Kapitałowa wprowadziła dwie nowe strategie zabezpieczające stanowiące zabezpieczenie zmienności wartości godziwej.

WARTOŚĆ BILANSOWA INSTRUMENTÓW ZABEZPIECZAJĄCYCH	30.06.2023		31.12.2022	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	**301**	**4 636**	**888**	**7 336**
ryzyka stopy procentowej - IRS	25	3 941	31	6 507
ryzyka walutowego i ryzyka stopy procentowej - CIRS	276	695	857	829
Zabezpieczenie wartości godziwej	**470**	**89**	**154**	**133**
ryzyka stopy procentowej - IRS	470	89	154	133
Razem	771	4 725	1 042	7 469

- ZABEZPIECZENIE ZMIENNOŚCI PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

ZMIANA INNYCH DOCHODÓW CAŁKOWITYCH Z TYTUŁU ZABEZPIECZEŃ PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH ORAZ NIEEFEKTYWNA CZĘŚĆ ZABEZPIECZENIA PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	II kwartał okres od 01.04.2023 do 30.06.2023	2 kwartały okres od 01.01.2023 do 30.06.2023	II kwartał okres od 01.04.2022 do 30.06.2022	2 kwartały okres od 01.01.2022 do 30.06.2022
Inne dochody całkowite na początek okresu netto	**(4 066)**	**(5 218)**	**(5 639)**	**(3 699)**
Wpływ w okresie na inne dochody całkowite brutto	**1 115**	**2 537**	**(2 239)**	**(4 629)**
Zyski/straty odniesione na inne dochody całkowite w okresie	(303)	(308)	(2 777)	(5 221)
Kwota przeniesiona z innych dochodów całkowitych do rachunku zysków i strat:	1 418	2 845	538	592
- wynik odsetkowy	1 058	2 208	856	1 121
- wynik z pozycji wymiany	360	637	(318)	(529)
Efekt podatkowy	**(213)**	**(483)**	**423**	**873**
Inne dochody całkowite na koniec okresu netto	(3 164)	(3 164)	(7 455)	(7 455)
Nieefektywna część zabezpieczenia przepływów pieniężnych rozpoznana w rachunku zysków i strat:	-	**(4)**	**3**	**1**
Wynik z pozycji wymiany	1	(3)	3	1
Wynik na operacjach finansowych	(1)	(1)	-	-

- ZABEZPIECZENIE ZMIENNOŚCI WARTOŚCI GODZIWEJ

ZABEZPIECZENIE RYZYKA STOPY PROCENTOWEJ I RYZYKA WALUTOWEGO	30.06.2023	31.12.2022
Wycena do wartości godziwej instrumentu pochodnego zabezpieczającego - Zabezpieczenie ryzyka stopy procentowej – IRS fixed - float	**381**	**20**
Korekta do wartości godziwej instrumentu zabezpieczanego z tytułu zabezpieczanego ryzyka - Zabezpieczenie ryzyka stopy procentowej	**(248)**	**(51)**
Papiery wartościowe	(28)	(30)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	(4)	(8)
Korekta wartości godziwej ujęta w innych dochodach całkowitych	(46)	(69)
Zobowiązania wobec klientów	(170)	56

- POZOSTAŁE INSTRUMENTY POCHODNE

POZOSTAŁE INSTRUMENTY POCHODNE - RODZAJ KONTRAKTU	30.06.2023		31.12.2022	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
IRS	5 865	5 714	8 275	8 101
CIRS	145	155	408	350
FX Swap	1 578	2 131	1 245	1 039
Opcje	1 113	1 071	842	926
Commodity swap[1]	348	341	1 380	1 384
FRA	16	14	24	24
Forward	1 317	950	577	799
Commodity Forward[2]	354	318	404	355
Inne	1	6	7	-
Razem	10 737	10 700	13 162	12 978

[1] Pozycja obejmuje wycenę kontraktów dotyczących udziału w rynku paliw gazowych, aktywa w kwocie 233 miliony PLN (na 31 grudnia 2022 roku 1 229 milionów PLN) - i zobowiązania w kwocie 233 miliony PLN (na 31 grudnia 2022 roku 1 237 milionów PLN).

[2] Pozycja obejmuje wycenę kontraktów z tytułu uprawnień do emisji CO_2.

WARTOŚCI NOMINALNE INSTRUMENTÓW BAZOWYCH (RAZEM KUPNO I SPRZEDAŻ) instrumenty zabezpieczające i pozostałe instrumenty pochodne	30.06.2023	31.12.2022
IRS	**554 580**	**578 650**
zabezpieczające	**170 172**	**177 294**
Zakup	85 086	88 647
Sprzedaż	85 086	88 647
pozostałe	**384 408**	**401 356**
Zakup	192 204	200 678
Sprzedaż	192 204	200 678
CIRS	**55 739**	**76 704**
zabezpieczające	**20 947**	**26 522**
Zakup	10 362	13 426
Sprzedaż	10 585	13 096
pozostałe	34 792	50 182
Zakup	17 256	24 906
Sprzedaż	17 536	25 276
FX Swap	**117 263**	**132 805**
Zakup walut	58 265	66 532
Sprzedaż walut	58 998	66 273
Opcje	**90 953**	**162 159**
Zakup	45 705	80 923
Sprzedaż	45 248	81 236
FRA	**41 255**	**40 823**
Zakup	20 619	20 948
Sprzedaż	20 636	19 875
Forward	**54 425**	**69 996**
Zakup walut	27 489	34 913
Sprzedaż walut	26 936	35 083
Inne, w tym commodity swap, commodity forward i futures	**10 620**	**10 390**
Zakup	5 390	5 211
Sprzedaż	5 230	5 179
Razem	924 835	1 071 527

24. PAPIERY WARTOŚCIOWE

Informacje w zakresie ekspozycji na ryzyko kredytowe zostały szerzej opisane w nocie „RYZYKO KREDYTOWE – INFORMACJE FINANSOWE".

PAPIERY WARTOŚCIOWE 30.06.2023	przeznaczone do obrotu	nieprzeznaczone do obrotu wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Razem
Dłużne papiery wartościowe	**857**	**589**	**88 475**	**72 510**	**162 431**
bony pieniężne NBP	-	-	19 975	-	19 975
obligacje skarbowe PLN	758	230	47 329	49 363	97 680
obligacje skarbowe walutowe	2	294	2 114	835	3 245
obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa	7	-	9 786	12 037	21 830
obligacje komunalne PLN	14	-	5 198	6 334	11 546
obligacje korporacyjne PLN[1]	76	65	2 555	2 291	4 987
obligacje korporacyjne walutowe	-	-	1 518	1 650	3 168
Kapitałowe papiery wartościowe	**34**	**1 026**	-	-	**1 060**
udziały i akcje w innych jednostkach – nienotowane na giełdach	-	313	-	-	313
akcje w innych jednostkach – notowane na giełdach	32	117	-	-	149
jednostki uczestnictwa w fundusze inwestycyjne oraz certyfikaty inwestycyjne, prawa do akcji, prawa poboru	2	596	-	-	598
Razem (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)	**891**	**1 615**	**88 475**	**72 510**	**163 491**
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej (nota „Rachunkowość zabezpieczeń i pozostałe instrumenty pochodne")	-	-	-	(28)	(28)
Razem	**891**	**1 615**	**88 475**	**72 482**	**163 463**

[1] Pozycja obejmuje obligacje międzynarodowych organizacji finansowych w kwocie 4 768 milionów PLN.

PAPIERY WARTOŚCIOWE 31.12.2022	przeznaczone do obrotu	nieprzeznaczone do obrotu wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Razem
Dłużne papiery wartościowe	**164**	**578**	**65 211**	**68 556**	**134 509**
bony pieniężne NBP	-	-	80	-	80
obligacje skarbowe PLN	89	191	43 066	45 893	89 239
obligacje skarbowe walutowe	2	321	4 397	713	5 433
obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa	3	-	9 373	12 100	21 476
obligacje komunalne PLN	14	-	5 054	6 182	11 250
obligacje korporacyjne PLN[1]	56	66	2 852	1 989	4 963
obligacje korporacyjne walutowe	-	-	389	1 679	2 068
Kapitałowe papiery wartościowe	**29**	**1 124**	-	-	**1 153**
udziały i akcje w innych jednostkach – nienotowane na giełdach	-	358	-	-	358
akcje w innych jednostkach – notowane na giełdach	27	115	-	-	142
jednostki uczestnictwa w fundusze inwestycyjne oraz certyfikaty inwestycyjne, prawa do akcji, prawa poboru	2	651	-	-	653
Razem (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)	**193**	**1 702**	**65 211**	**68 556**	**135 662**
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej (nota „Rachunkowość zabezpieczeń i pozostałe instrumenty pochodne")	-	-	-	(30)	(30)
Razem	**193**	**1 702**	**65 211**	**68 526**	**135 632**

[1] Pozycja obejmuje obligacje od międzynarodowych organizacji finansowych w kwocie 3 550 milionów PLN.

Obligacje skarbowe walutowe	30.06.2023	31.12.2022
- Skarbu Państwa Rzeczypospolitej Polskiej	1 801	2 209
- Skarbu Państwa Ukrainy	675	420
- Skarbu Państwa Stanów Zjednoczonych	549	2 804
- Skarbu Państwa Republiki Federalnej Niemiec	110	-
- Skarbu Państwa Francji	110	-
Razem	3 245	5 433

25. KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM

Grupa Kapitałowa koryguje wartość bilansową brutto kredytów mieszkaniowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu ujmując wpływ:

- ryzyka prawnego dotyczącego potencjalnych spraw spornych dla portfela kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych oraz istniejących spraw spornych dotyczących ekspozycji kredytowych ujętych na datę bilansową w sprawozdaniu z sytuacji finansowej (patrz „Koszt ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych”);
- tzw. ustawowych wakacji kredytowych ujęty w drugiej połowie roku 2022.

  USTAWOWE WAKACJE KREDYTOWE wprowadzone zostały ustawą z dnia 7 lipca 2022 roku o finansowaniu społecznościowym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom z dnia 14 lipca 2022 roku (dalej: „Ustawa”), zawierającą pakiet wsparcia dla kredytobiorców spłacających kredyty hipoteczne. Zgodnie z założeniami Ustawy ustawowe wakacje kredytowe dotyczą kredytów hipotecznych udzielonych w złotych polskich i dają możliwość zawieszenia spłaty kredytu na 8 miesięcy w latach 2022 – 2023 – po dwa miesiące w III i IV kwartale 2022 roku i po jednym miesiącu w każdym z czterech kwartałów 2023 roku. Z zawieszenia spłaty kredytu może skorzystać klient, jeśli umowa została zawarta przed 1 lipca 2022 roku, a okres kredytowania kończy się po 31 grudnia 2022 roku. Z wakacji kredytowych można skorzystać wyłącznie w przypadku jednego kredytu. Harmonogram spłaty rat kredytowych, w przypadku skorzystania przez klienta z tego udogodnienia, ulega wydłużeniu o liczbę wykorzystanych miesięcy wakacji kredytowych.

  Grupa Kapitałowa uważa, iż uprawnienia klientów do skorzystania przez nich z zawieszenia spłat kredytu stanowią ustawową modyfikację przepływów pieniężnych, która nastąpiła w dniu podpisania Ustawy przez Prezydenta tj. 14 lipca 2022 roku.

  W drugiej połowie 2022 roku Grupa Kapitałowa skorygowała wartość bilansową brutto kredytów hipotecznych dokonując pomniejszenia przychodu odsetkowego. Wartość korekty została ustalona jako różnica wartości bieżącej szacowanych przepływów pieniężnych, wynikających z umów kredytowych, uwzględniającej zawieszenie płatności rat oraz bieżącej wartości bilansowej brutto portfela kredytowego. Kalkulacja straty oparta jest na założeniu, że około 63% klientów posiadających kredyt hipoteczny udzielony w PLN zdecyduje się na skorzystanie z wakacji kredytowych (współczynnik partycypacji klientów).

  Do końca czerwca 2023 roku 295,7 tysiąca klientów Grupy Kapitałowej złożyło wniosek o zawieszenie spłaty kredytu hipotecznego, co stanowi 54% liczby kredytów oraz 66% wartości bilansowej brutto kredytów ogółem, które mogą być objęte wakacjami kredytowymi. Łączna liczba zawnioskowanych zawieszeń według stanu na 30 czerwca 2023 roku wyniosła 2 055 tysięcy (z czego 489,5 tysiąca dotyczy zawieszeń na 3-4 kwartał 2023 roku), co stanowi 47% maksymalnej liczby rat do zawieszenia dla wszystkich uprawnionych klientów.

  Grupa Kapitałowa na 30 czerwca 2023 roku oszacowała poziom straty z tytułu wakacji kredytowych w ujęciu wartościowym, przyjmując następujące założenia:

  1) stopień partycypacji klientów w wakacjach kredytowych w 2023 roku będzie zbliżony do poziomu z 2022 roku - analiza ta oparta jest na podziale klientów na 4 grupy obrazujące ich dotychczasowy stopień aktywności, na podstawie którego określony został potencjalny stopień aktywności na 2023 roku;
  2) dla grupy klientów, którzy wnioskowali o wakacje kredytowe w 2022 roku i w I półroczu 2023 roku, ale nie złożyli wniosków o zawieszenia rat kapitałowo-odsetkowych na II półrocze 2023 roku, uwzględniony został efekt przeszacowania stóp procentowych;
  3) strata dotycząca wszystkich zrealizowanych w 2022 roku oraz w I półroczu 2023 roku oraz zawnioskowanych na kolejne kwartały 2023 roku zawieszeń rat kapitałowo-odsetkowych została obniżona o efekt przedpłat obserwowany na podstawie zachowania klientów w drugiej połowie 2022 roku oraz w I półroczu 2023 roku oraz prognozowany na III-IV kwartał 2023 roku, skorygowany ostrożnościowo z uwagi na niepewność w odniesieniu do możliwych przedpłat w III – IV kwartale 2023 roku;
  4) na podstawie danych miesięcznych o napływie nowych wniosków w 2022 roku oraz w I półroczu 2023 roku, przy zastosowaniu funkcji ekstrapolacyjnej ustalony został trend wniosków jakie mogą pojawić się do końca programu, na podstawie którego oszacowana została potencjalna strata.

Łączny efekt ujęty w księgach Grupy Kapitałowej wyniósł 3 111 milionów PLN i nie uległ zmianie względem efektu rozpoznanego na 31 grudnia 2022 roku.

Wrażliwość wysokości straty na zmianę współczynnika partycypacji klientów o +/- 10 pp. przedstawia poniższa tabela:

WPŁYW NA STRATĘ Z TYTUŁU USTAWOWYCH WAKACJI KREDYTOWYCH	wzrost współczynnika partycypacji klientów	spadek współczynnika partycypacji klientów
„+" wzrost; „()" spadek o 10 pp.	482	(482)
„+" wzrost; „()" spadek o 5 pp.	241	(241)
„+" wzrost; „()" spadek o 3 pp.	147	(147)

Dodatkowo Grupa Kapitałowa koryguje wartość bilansową brutto kredytów mieszkaniowych oraz konsumenckich wycenianych według zamortyzowanego kosztu ujmując wpływ potencjalnych zwrotów prowizji dla klientów z tytułu przewidywanej przedterminowej spłaty w przyszłości czynnych kredytów konsumenckich i hipotecznych.

INFORMACJE FINANSOWE

Informacje w zakresie ekspozycji na ryzyko kredytowe zostały szerzej opisane w nocie „RYZYKO KREDYTOWE – INFORMACJE FINANSOWE".

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM 30.06.2023	nieprzeznaczone do obrotu wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Razem
bankowości detalicznej i prywatnej	**3 110**	**128 840**	**131 950**
na nieruchomości	2	100 603	100 605
konsumpcyjne	3 108	28 147	31 255
należności z tytułu leasingu finansowego	-	90	90
firm i przedsiębiorstw	**51**	**31 482**	**31 533**
na nieruchomości	-	5 201	5 201
gospodarcze	51	13 860	13 911
należności z tytułu faktoringu	-	269	269
należności z tytułu leasingu finansowego	-	12 152	12 152
korporacyjne	**28**	**72 547**	**72 575**
na nieruchomości	-	125	125
gospodarcze	28	62 279	62 307
należności z tytułu faktoringu	-	3 791	3 791
należności z tytułu leasingu finansowego	-	6 352	6 352
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)	**3 189**	**232 869**	**236 058**
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej (nota „Rachunkowość zabezpieczeń i pozostałe instrumenty pochodne")	-	(4)	(4)
Razem	**3 189**	**232 865**	**236 054**

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM 31.12.2022	nieprzeznaczone do obrotu wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Razem
bankowości detalicznej i prywatnej	**3 505**	**131 112**	**134 617**
na nieruchomości[1]	4	103 637	103 641
konsumpcyjne[1]	3 501	27 382	30 883
należności z tytułu leasingu finansowego[1]	-	93	93
firm i przedsiębiorstw	**44**	**31 316**	**31 360**
na nieruchomości	-	5 382	5 382
gospodarcze	44	13 496	13 540
należności z tytułu faktoringu	-	243	243
należności z tytułu leasingu finansowego[1]	-	12 195	12 195
korporacyjne	**41**	**66 949**	**66 990**
na nieruchomości	-	118	118
gospodarcze	41	57 607	57 648
należności z tytułu faktoringu	-	3 348	3 348
należności z tytułu leasingu finansowego[1]	-	5 876	5 876
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)	**3 590**	**229 377**	**232 967**
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej (nota „Rachunkowość zabezpieczeń i pozostałe instrumenty pochodne")	-	(8)	(8)
Razem	3 590	229 369	232 959

[1] Kredyty i pożyczki udzielone klientom na dzień 31 grudnia 2022 roku zostały skorygowane z tytułu wdrożenia MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe" (patrz nota 8 „MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe")

26. ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW

ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW	30.06.2023	31.12.2022
Wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat:	-	**2**
Zobowiązania z tytułu krótkiej pozycji w papierach wartościowych	-	2
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu	**2 882**	**3 009**
Depozyty banków	1 357	1 936
Rachunki bieżące	1 519	1 057
Inne depozyty z rynku pieniężnego	6	16
Razem	2 882	3 011

27. ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW

ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW 30.06.2023	Zobowiązania wobec gospodarstw domowych	Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	Razem
Wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	**156**	**75**	**-**	**231**
Zobowiązania z tytułu krótkiej pozycji w papierach wartościowych	-	75	-	75
Zobowiązania z tytułu produktów ubezpieczeniowych	156	-	-	156
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu	**292 973**	**59 961**	**12 718**	**365 652**
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N, w tym:	185 606	42 262	10 860	238 728
rachunki oszczędnościowe i inne środki oprocentowane	44 441	14 964	5 081	64 486
Depozyty terminowe	107 042	17 143	1 847	126 032
Pozostałe zobowiązania	307	556	11	874
Zobowiązania z tytułu produktów ubezpieczeniowych	18	-	-	18
Zobowiązania wobec klientów (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)	**293 129**	**60 036**	**12 718**	**365 883**
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej (nota „Rachunkowość zabezpieczeń i pozostałe instrumenty pochodne")	170	-	-	170
Razem	**293 299**	**60 036**	**12 718**	**366 053**

ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW 31.12.2022	Zobowiązania wobec gospodarstw domowych	Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	Razem
Wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	**149**	**5**	**-**	**154**
Zobowiązania z tytułu krótkiej pozycji w papierach wartościowych	-	5	-	5
Zobowiązania z tytułu produktów ubezpieczeniowych[1]	149	-	-	149
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu	**262 948**	**58 634**	**17 188**	**338 770**
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N, w tym:	180 298	40 290	16 224	236 812
rachunki oszczędnościowe i inne środki oprocentowane	41 953	12 933	11 615	66 501
Depozyty terminowe	82 127	17 748	913	100 788
Pozostałe zobowiązania	505	596	51	1 152
Zobowiązania z tytułu produktów ubezpieczeniowych	18	-	-	18
Zobowiązania wobec klientów (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)	**263 097**	**58 639**	**17 188**	**338 924**
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej (nota „Rachunkowość zabezpieczeń i pozostałe instrumenty pochodne")	(56)	-	-	(56)
Razem	**263 041**	**58 639**	**17 188**	**338 868**

[1] Zobowiązania z tytułu produktów ubezpieczeniowych na dzień 31 grudnia 2022 roku zostały skorygowane z tytułu wdrożenia MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe" (patrz nota 8 „MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe")

ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW WEDŁUG SEGMENTU KLIENTA	30.06.2023	31.12.2022
Zobowiązania wobec klientów (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)	365 883	338 924
bankowości detalicznej i prywatnej	265 345	234 382
korporacyjne	54 873	55 812
firm i przedsiębiorstw	45 489	48 562
pozostałe zobowiązania (w tym zobowiązania z tytułu produktów ubezpieczeniowych)	176	168
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej (nota „Rachunkowość zabezpieczeń i pozostałe instrumenty pochodne")	170	(56)
Razem	366 053	338 868

28. OTRZYMANE FINANSOWANIE

OTRZYMANE FINANSOWANIE	30.06.2023	31.12.2022
Otrzymane kredyty i pożyczki od:	**1 979**	**2 294**
banków	96	309
międzynarodowych organizacji finansowych	1 871	1 972
innych instytucji finansowych	12	13
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych:	16 760	15 510
hipoteczne listy zastawne wyemitowane przez PKO Bank Hipoteczny SA	9 814	12 057
obligacje wyemitowane przez PKO Bank Hipoteczny S.A.	1 480	1 265
obligacje wyemitowane przez PKO Bank Polski SA	3 402	-
obligacje wyemitowane przez Grupę Kapitałową PKO Leasing S.A.	2 064	2 188
Zobowiązania podporządkowane	**2 777**	**2 781**
Razem	21 516	20 585

- ### OTRZYMANE KREDYTY I POŻYCZKI

W okresie sześciu miesięcy zakończonym 30 czerwca 2023 roku Grupa Kapitałowa nie zaciągnęła nowych kredytów. Jednocześnie Grupa Kapitałowa dokonała spłaty kredytów na kwotę 251 milionów PLN.

- ### LISTY ZASTAWNE ORAZ OBLIGACJE WYEMITOWANE PRZEZ PKO BANK HIPOTECZNY S.A.

W okresie sześciu miesięcy zakończonym 30 czerwca 2023 roku spółka przeprowadziła nowe emisje listów zastawnych na kwotę 999 milionów PLN i dokonała wykupu listów zastawnych na kwotę 2 859 milionów PLN oraz przeprowadziła nowe emisje obligacji na kwotę 1 327 milionów PLN i dokonała wykupu obligacji na kwotę 1 163 milionów PLN.

- ### OBLIGACJE WYEMITOWANE PRZEZ PKO BANK POLSKI S.A.

Wartość nominalna	Waluta	Oprocentowanie	Okres	Wartość bilansowa	
				30.06.2023	31.12.2022
750	EUR	5.625	01.02.2023 – 01.02.2026	3 402	-

8 sierpnia 2022 roku Zarząd Banku podjął uchwałę w sprawie ustanowienia programu emisji euroobligacji przez Bank jako emitenta (program Euro Medium Term Notes – „Program EMTN"), o wartości do 4 mld euro (EUR). W ramach Programu EMTN możliwa jest emisja niezabezpieczonych euroobligacji w dowolnej walucie, w tym takich, z których zobowiązania mogą być zaliczane do zobowiązań kwalifikowalnych lub do funduszy własnych Banku. Emitowane w ramach Programu EMTN obligacje zostaną zarejestrowane w międzynarodowym systemie rejestracji papierów wartościowych (ICSD) prowadzonym przez Euroclear Bank SA/NV lub Clearstream Banking société anonyme. Bank może ubiegać się o dopuszczenie poszczególnych serii euroobligacji do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Luksemburgu, Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.

16 grudnia 2022 roku agencja ratingowa Moody's Investors Service przyznała rating (P)Baa3 dla Programu EMTN, w ramach niezabezpieczonych obligacji oznaczonych jako Senior Non Preferred.

20 grudnia 2022 roku został zatwierdzony, przez Commission de Surveillance du Secteur Financier (CSSF) w Luksemburgu Prospekt do programu EMTN. 20 stycznia 2023 roku CSSF zatwierdziła pierwszy Suplement do prospektu emisyjnego Programu EMTN.

Bank 1 lutego 2023 roku, w ramach emisji inauguracyjnej spod Programu EMTN pozwalającej na pokrycie wymogu w części uprzywilejowanej (będącej różnicą pomiędzy wyrażonymi kwotowo wymogami MREL w ujęciu skonsolidowanym oraz MREL w ujęciu jednostkowym), wyemitował 3-letnie obligacje uprzywilejowane w formacie „Senior Preferred Notes" o łącznej wartości 750 milionów EUR, z możliwością wykonania wcześniejszego wykupu po dwóch latach od emisji. Kupon emisji jest stały, na poziomie 5,625%, płatny rocznie do daty wcześniejszego wykupu, a po tym czasie zmienny, z płatnościami kwartalnymi. Agencja Moody's Investors Service przyznała emisji rating na poziomie A3. Obligacje dopuszczone zostały do obrotu na rynku regulowanym na Giełdzie Papierów Wartościowych w Luksemburgu oraz na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

- **Obligacje wyemitowane przez Grupę Kapitałową PKO Leasing S.A.**

W okresie sześciu miesięcy zakończonym 30 czerwca 2023 roku spółka przeprowadziła nowe emisje obligacji na kwotę 2 414 milionów PLN i dokonała wykupu obligacji na kwotę 2 539 milionów PLN.

- **Obligacje wyemitowane przez KREDOBANK S.A.**

W okresie sześciu miesięcy zakończonym 30 czerwca 2023 roku spółka nie przeprowadziła nowych emisji obligacji oraz w okresie tym nie zapadały terminy wykupu obligacji wyemitowanych przez spółkę.

- **Zobowiązania podporządkowane PKO Banku Polskiego S.A. (obligacje podporządkowane)**

Wartość nominalna	Waluta	Oprocentowanie	Okres	Wartość bilansowa	
				30.06.2023	31.12.2022
1 000	PLN	WIBOR 6M+0,0150	05.03.2018 - 06.03.2028	1 028	1 029
1 700	PLN	WIBOR 6M+0,0155	28.08.2017 - 28.08.2027	1 749	1 752
RAZEM				2 777	2 781

POZOSTAŁE NOTY UZUPEŁNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ I ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE

29. AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ ORAZ WYNIK Z DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ

WYNIK Z DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ	2023-01-01 - 2023-06-30				2022-01-01 - 2022-06-30			
	Majątkowe ochronne	Na życie ochronne	Pozostałe	Razem	Majątkowe ochronne	Na życie ochronne	Pozostałe	Razem
Przychody z działalności ubezpieczeniowej (z wyłączeniem reasekuracji)	**366**	**210**	**6**	**582**	**341**	**223**	**8**	**572**
Koszty działalności ubezpieczeniowej/ Koszty usług ubezpieczenia (z wyłączeniem reasekuracji)	**(113)**	**(57)**	**1**	**(169)**	**(92)**	**(57)**	**2**	**(147)**
Komponenty inwestycyjne wyłączone z przychodów z ubezpieczeń i kosztów usług ubezpieczenia (z wyłączeniem reasekuracji)	(22)	(18)	(51)	(91)	(8)	(5)	112	99
Wynik z działalności reasekuracyjnej	(15)	(4)		(19)	(11)	(5)	-	(16)
Zmiana wartości godziwej aktywów bazowych dla kontraktów z bezpośrednim udziałem w zysku	-	-	50	50	-	-	(114)	(114)
Wynik z działalności ubezpieczeniowej (RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT)	**216**	**131**	**6**	**353**	**230**	**156**	**8**	**394**
Przychody i koszty finansowe z tytułu działalności ubezpieczeniowej (bez reasekuracji) **(INNE DOCHODY CAŁKOWITE)**	(9)	(11)	1	(19)	16	22	1	39
Przychody i koszty finansowe z tytułu działalności reasekuracyjnej **(INNE DOCHODY CAŁKOWITE)**	1	-	-	1	(2)	-	-	(2)
Zmiany w okresie rozpoznane w rachunku zysków i strat oraz w innych całkowitych dochodów razem	**208**	**120**	**7**	**335**	**244**	**178**	**9**	**431**

ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ (BEZ REASEKURACJI)	2023-01-01 - 2023-06-30				2022-01-01 - 2022-06-30			
	Zobowiązania z tytułu ochrony ubezpieczeniowej z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług (LRC)		Zobowiązania z tytułu poniesionych szkód (LIC)	Razem	Zobowiązania z tytułu ochrony ubezpieczeniowej (z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług LRC)		Zobowiązania z tytułu poniesionych szkód (LIC)	Razem
	Z wyłączeniem komponentu straty	Komponent straty			Z wyłączeniem komponentu straty	Komponent straty		
Bilans otwarcia netto	**2 690**	**19**	**169**	**2 878**	**3 131**	**11**	**175**	**3 317**
Przychody z działalności ubezpieczeniowej	(582)	-	-	(582)	(572)	-	-	(572)
Koszty działalności ubezpieczeniowej/ Koszty usług ubezpieczenia	15	-	154	169	13	5	129	147
Komponenty inwestycyjne wyłączone z przychodów z ubezpieczeń i kosztów usług ubezpieczenia	12	-	79	91	(204)	-	105	(99)
Wynik z działalności ubezpieczeniowej (Rachunek zysków i strat)	**(555)**	**-**	**233**	**(322)**	**(763)**	**5**	**234**	**(524)**
Przychody lub koszty finansowe z tytułu ubezpieczenia ujęte w innych dochodach całkowitych (brutto)	**22**	**(2)**	**(1)**	**19**	**(35)**	**(2)**	**(2)**	**(39)**
Przepływy pieniężne razem*	**516**	**-**	**(230)**	**286**	**492**	**-**	**(253)**	**239**
Bilans zamknięcia netto	**2 673**	**17**	**171**	**2 861**	**2 825**	**14**	**154**	**2 993**
Majątkowe ochronne	1 204	-	70	1 274	1 327	-	54	1 381
Na życie ochronne	888	17	42	947	818	14	41	873
Pozostałe	581	-	59	640	680	-	59	739

* z wyłączeniem pozycji zmiany wartości godziwej aktywów bazowych dla kontraktów z bezpośrednim udziałem w zysku

** Pozycja obejmuje: 1) Składki otrzymane z tytułu zawartych umów ubezpieczenia, 2) Płatności dokonane z tytułu zaistniałych szkód i inne koszty usług ubezpieczeniowych poniesione z tytułu zawartych umów ubezpieczenia; 3) Przepływy pieniężne z tytułu akwizycji umów ubezpieczenia

AKTYWA Z TYTUŁU DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ (REASEKURACJA)	2023-01-01 - 2023-06-30				2022-01-01 - 2022-06-30			
	Aktywa z tytułu reasekuracji (z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług LRC)		Aktywa z tytułu poniesionych szkód (LIC)	Razem	Aktywa z tytułu reasekuracji (z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług LRC)		Aktywa z tytułu poniesionych szkód (LIC)	Razem
	Z wyłączeniem komponentu straty	Komponent straty			Z wyłączeniem komponentu straty	Komponent straty		
Bilans otwarcia netto	**88**	**-**	**27**	**115**	**107**	**-**	**21**	**128**
Wynik z działalności ubezpieczeniowej (Rachunek zysków i strat)	(42)	-	23	(19)	(35)	-	19	(16)
Przychody lub koszty finansowe z tytułu ubezpieczenia ujęte w innych dochodach całkowitych (brutto)	1		-	1	(2)	-	-	(2)
Przepływy pieniężne razem	21	-	(19)	2	22	-	(17)	5
Bilans zamknięcia netto	**68**	**-**	**31**	**99**	**92**	**-**	**23**	**115**
Majątkowe ochronne	65	-	27	92	88	-	22	110
Na życie ochronne	3	-	4	7	4	-	1	5

ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ (BEZ REASEKURACJI)	2023-01-01 - 2023-06-30				2022-01-01 - 2022-06-30			
	Szacunki wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych	Korekta ryzyka niefinansowego	Marża kontraktowa	Razem	Szacunki wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych	Korekta ryzyka niefinansowego	Marża kontraktowa	Razem
Bilans otwarcia netto	**1 466**	**73**	**1 339**	**2 878**	**1 806**	**82**	**1 429**	**3 317**
Wynik z działalności ubezpieczeniowej (Rachunek zysków i strat)	(205)	3	(120)	(322)	(449)	(6)	(69)	(524)
Przychody lub koszty finansowe z tytułu ubezpieczenia ujęte w innych dochodach całkowitych (brutto)	19	-	-	19	(39)	-	-	(39)
Przepływy pieniężne	286	-	-	286	239	-	-	239
Bilans zamknięcia netto	**1 566**	**76**	**1 219**	**2 861**	**1 557**	**76**	**1 360**	**2 993**

AKTYWA Z TYTUŁU DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ (REASEKURACJA)	2023-01-01 - 2023-06-30				2022-01-01 - 2022-06-30			
	Szacunki wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych	Korekta ryzyka niefinansowego	Marża kontraktowa	Razem	Szacunki wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych	Korekta ryzyka niefinansowego	Marża kontraktowa	Razem
Bilans otwarcia netto	**62**	**10**	**43**	**115**	**65**	**14**	**49**	**128**
Wynik z działalności ubezpieczeniowej (Rachunek zysków i strat)	(12)	(1)	(6)	(19)	(11)	(3)	(2)	(16)
Przychody lub koszty finansowe z tytułu ubezpieczenia ujęte w innych dochodach całkowitych (brutto)	1	-	-	1	(2)	-	-	(2)
Przepływy pieniężne	2	-	-	2	5	-	-	5
Bilans zamknięcia netto	**53**	**9**	**37**	**99**	**57**	**11**	**47**	**115**

30. RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE ODDANE W LEASING OPERACYJNY, RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE I WARTOŚCI NIEMATERIALNE

RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE ODDANE W LEASING OPERACYJNY	30.06.2023	31.12.2022
Grunty i budynki	8	8
Inne, w tym środki transportu	1 904	1 756
Razem	**1 912**	**1 764**

RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	30.06.2023	31.12.2022
Grunty i budynki	2 015	1 968
Maszyny i urządzenia	438	433
w tym: sprzęt informatyczny	332	322
Środki trwałe w budowie	106	151
w tym: sprzęt informatyczny	54	102
Inne, w tym środki transportu	369	365
Razem, w tym:	**2 928**	**2 917**
aktywa z tytułu prawa do użytkowania	918	948

WARTOŚCI NIEMATERIALNE	30.06.2023	31.12.2022
Oprogramowanie	2 089	1 758
Wartość firmy	1 053	1 053
Przyszłe zyski z zawartych umów ubezpieczeniowych	-	1
Relacje z klientami	3	4
Inne, w tym nakłady	541	696
z tego na oprogramowanie	516	671
Razem	**3 686**	**3 512**

Wartość firmy netto	30.06.2023	31.12.2022
Nordea Bank Polska SA	747	747
PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA	91	91
Raiffeisen - Leasing Polska SA i jej spółki zależne (PKO Leasing SA)	57	57
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	150	150
Aktywa przejęte od spółki CFP sp. z o.o.	8	8
Razem	**1 053**	**1 053**

31. INNE AKTYWA

INNE AKTYWA	30.06.2023	31.12.2022
Inne aktywa finansowe	**1 487**	**1 850**
Rozrachunki z tytułu transakcji zrealizowanych przy użyciu kart	810	620
Rozliczenie instrumentów finansowych	144	134
Należności z tytułu rozliczeń gotówkowych	184	340
Należności i rozliczenia z tytułu obrotu papierami wartościowymi	4	24
Należności z tytułu dywidend do otrzymania	10	-
Rozliczenia z tytułu sprzedaży walutowych znaków pieniężnych	28	118
Należności od odbiorców	227	213
Pozostałe	80	401
Inne aktywa niefinansowe	**1 171**	**935**
Zapasy	365	287
Aktywa do zbycia	153	126
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów	202	131
Należności z tytułu podatku VAT	57	45
Rozrachunki z budżetem z tytułu zryczałtowanego podatku dochodowego	1	12
Należności z tytułu rozrachunków z KIR	13	1
Pozostałe*	380	333
Razem	**2 658**	**2 785**

* w pozycji „Pozostałe" na 30 czerwca 2023 roku ujęto kwotę 218 milionów PLN należności Grupy wobec klientów w przypadku których prawomocnie stwierdzono nieważność umów z tytułu wypłaconego pierwotnie tym klientom kapitału. Na 31 grudnia 2022 roku wartość ww. należności wynosiła 146 milionów PLN. Dodatkowo na 31 grudnia 2022 roku w tej pozycji ujęto również kwotę 40 milionów PLN (134 miliony PLN wartości brutto i 94 miliony PLN korekty wartości brutto) z tytułu roszczeń Grupy o zwrot kosztów za bezumowne korzystanie z kapitału.

32. POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA

POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA	30.06.2023	31.12.2022
Inne zobowiązania finansowe	4 420	4 385
Koszty do zapłacenia	695	781
Rozliczenia międzybankowe	716	868
Zobowiązania w zakresie działalności inwestycyjnej i gospodarki własnej	182	134
Zobowiązania wobec dostawców	147	205
Zobowiązania i rozliczenia z tytułu obrotu papierami wartościowymi	617	354
Rozliczenia instrumentów finansowych	36	40
Zobowiązania z tytułu działalności dewizowej	797	762
Zobowiązania z tytułu kart płatniczych	233	315
Zobowiązania z tytułu leasingu	949	896
Pozostałe	48	30
Inne zobowiązania niefinansowe	2 740	2 625
Przychody pobierane z góry	589	560
Zobowiązanie z tytułu podatku od niektórych instytucji finansowych	104	105
Zobowiązania z tytułu składki na Bankowy Fundusz Gwarancyjny, utrzymywane w formie zobowiązań do zapłaty	1 109	847
na fundusz przymusowej restrukturyzacji	723	461
na fundusz gwarancyjny banków	386	386
Rozliczenia publiczno-prawne	358	478
Pozostałe*	580	635
Razem	**7 160**	**7 010**

* W pozycji „Pozostałe" na 30 czerwca 2023 roku ujęto głównie kwotę 167 milionów PLN z tytułu zobowiązania dotyczącego zwrotu wpłaconych przez klientów rat kapitałowo-odsetkowych od unieważnionych umów kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych (na 31 grudnia 2022 roku ujęto kwotę 132 miliony PLN).

33. Rezerwy

ZA OKRES 6 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 CZERWCA 2023 ROKU	Rezerwy na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne[1]	Rezerwy na nierozstrzygnięte sprawy sporne, z wyłączeniem spraw spornych dotyczących spłaconych kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych	Rezerwy na sprawy sporne przeciwko bankowi dotyczące kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych[2]	Rezerwy na zwrot kosztów dla klientów z tytułu przedterminowej spłaty kredytów konsumenckich i hipotecznych	Rezerwy na emerytury i inne zobowiązania z tytułu zdefiniowanych świadczeń po okresie zatrudnienia	Restrukturyzacja	Rezerwa na niewykorzystane urlopy wypoczynkowe	Inne rezerwy, w tym rezerwy na sprawy sporne pracownicze	Razem
Wartość na początek okresu	**833**	**103**	**851**	**18**	**66**	**35**	**119**	**65**	**2 090**
Zwiększenia, w tym zwiększenia istniejących rezerw	6	6	866	-	1	-	30	3	912
Wykorzystane kwoty	-	(2)	(113)	(5)	(3)	(3)	(8)	(33)	(167)
Niewykorzystane kwoty rozwiązane w okresie	(134)	(2)	-	-	(1)	-	(2)	(1)	(140)
Inne zmiany i reklasyfikacje	(7)	1	-	-	-	-	-	(1)	(7)
Wartość na koniec okresu	**698**	**106**	**1 604**	**13**	**63**	**32**	**139**	**33**	**2 688**
Rezerwa krótkoterminowa	554	6	-	12	8	32	138	8	758
Rezerwa długoterminowa	144	100	1 604	1	55	-	1	25	1 930

[1] Patrz nota „Ryzyko kredytowe – Informacje finansowe"

[2] Patrz nota „Koszt ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych" .

ZA OKRES 6 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 CZERWCA 2022 ROKU	Rezerwy na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne[1]	Rezerwy na nierozstrzygnięte sprawy sporne, z wyłączeniem spraw spornych dotyczących spłaconych kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych	Rezerwy na sprawy sporne przeciwko bankowi dotyczące kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych[2]	Rezerwy na zwrot kosztów dla klientów z tytułu przedterminowej spłaty kredytów konsumenckich i hipotecznych	Rezerwy na emerytury i inne zobowiązania z tytułu zdefiniowanych świadczeń po okresie zatrudnienia	Restrukturyzacja	Rezerwa na niewykorzystane urlopy wypoczynkowe	Inne rezerwy, w tym rezerwy na sprawy sporne pracownicze	Razem
Wartość na początek okresu	**675**	**106**	**595**	**17**	**57**	**47**	**111**	**49**	**1 657**
Zwiększenia, w tym zwiększenia istniejących rezerw	40	3	202	13	1	-	34	13	306
Wykorzystane kwoty	-	-	(67)	(7)	(2)	(5)	(8)	(12)	(101)
Niewykorzystane kwoty rozwiązane w okresie	(2)	(3)	-	-	(1)	-	(1)	(1)	(8)
Inne zmiany i reklasyfikacje	2	-	-	1	-	-	-	-	3
Wartość na koniec okresu	**715**	**106**	**730**	**24**	**55**	**42**	**136**	**49**	**1 857**
Rezerwa krótkoterminowa	626	5	-	23	7	42	136	7	846
Rezerwa długoterminowa	89	101	730	1	48	-	-	42	1 011

[1] Patrz nota „Ryzyko kredytowe – Informacje finansowe"

[2] Patrz nota „Koszt ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych" .

34. ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE ORAZ POZABILANSOWE ZOBOWIĄZANIA OTRZYMANE I UDZIELONE

- ZOBOWIĄZANIA UMOWNE

WARTOŚĆ ZOBOWIĄZAŃ UMOWNYCH DOTYCZĄCYCH	30.06.2023	31.12.2022
wartości niematerialnych	66	81
rzeczowych aktywów trwałych	154	141
Razem	**220**	**222**

- UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE I GWARANCYJNE

UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE I GWARANCYJNE 30.06.2023	Razem	Rezerwy według MSSF 9	Wartość netto
Linie i limity kredytowe	73 860	(598)	73 262
na nieruchomości	3 765	(18)	3 747
gospodarcze	55 592	(428)	55 164
konsumpcyjne	10 691	(152)	10 539
z tytułu faktoringu	3 239	-	3 239
z tytułu leasingu finansowego	573	-	573
Pozostałe	3 915	-	3 915
Razem udzielone zobowiązania finansowe, w tym:	**77 775**	**(598)**	**77 177**
zobowiązania nieodwołalne	30 660	(298)	30 362
Udzielone gwarancje i poręczenia			
gwarancje w obrocie krajowym i zagranicznym	10 143	(95)	10 048
dla podmiotów finansowych	2 819	-	2 819
dla podmiotów niefinansowych	7 275	(95)	7 180
dla podmiotów budżetowych	49	-	49
obligacje korporacyjne krajowe dla podmiotów niefinansowych	175	-	175
obligacje komunalne krajowe (podmioty budżetowe)	1 065	(3)	1 062
akredytywy dla podmiotów niefinansowych	1 417	(2)	1 415
gwarancja zapłaty dla podmiotów finansowych	72	-	72
Razem udzielone gwarancje i poręczenia, w tym:	**12 872**	**(100)**	**12 772**
zobowiązania nieodwołalne, w tym:	4 100	(92)	4 008
gwarancje dobrego wykonania umowy	3 147	(66)	3 081
Razem udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	**90 647**	**(698)**	**89 949**

UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE I GWARANCYJNE 31.12.2022	Razem	Rezerwy według MSSF 9	Wartość netto
Linie i limity kredytowe	70 380	(590)	69 790
na nieruchomości	3 683	(21)	3 662
gospodarcze	52 455	(414)	52 041
konsumpcyjne	10 650	(155)	10 495
z tytułu faktoringu	2 749	-	2 749
z tytułu leasingu finansowego	843	-	843
Pozostałe	2 825	-	2 825
Razem udzielone zobowiązania finansowe, w tym:	**73 205**	**(590)**	**72 615**
zobowiązania nieodwołalne	30 579	(301)	30 278
Udzielone gwarancje i poręczenia			
gwarancje w obrocie krajowym i zagranicznym	10 578	(236)	10 342
dla podmiotów finansowych	2 735	-	2 735
dla podmiotów niefinansowych	7 772	(236)	7 536
dla podmiotów budżetowych	71	-	71
obligacje komunalne krajowe (podmioty budżetowe)	315	-	315
akredytywy dla podmiotów niefinansowych	1 514	(7)	1 507
gwarancja zapłaty dla podmiotów finansowych	71	-	71
Razem udzielone gwarancje i poręczenia, w tym:	**12 478**	**(243)**	**12 235**
zobowiązania nieodwołalne, w tym:	4 812	(234)	4 578
gwarancje dobrego wykonania umowy	3 640	(203)	3 437
Razem udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	**85 683**	**(833)**	**84 850**

Informacje w zakresie ekspozycji na ryzyko kredytowe zostały szerzej opisane w nocie „RYZYKO KREDYTOWE – INFORMACJE FINANSOWE".

- POZABILANSOWE ZOBOWIĄZANIA OTRZYMANE

POZABILANSOWE ZOBOWIĄZANIA OTRZYMANE WEDŁUG WARTOŚCI NOMINALNEJ	30.06.2023	31.12.2022
Finansowe	126	110
Gwarancyjne	20 199	9 516
Razem	**20 325**	**9 626**

Wzrost gwarancyjnych pozabilansowych zobowiązań otrzymanych wynika m.in. z zawartej przez Grupę Kapitałową 27 lutego 2023 roku umowy gwarancji, która zapewnia nierzeczywistą ochronę kredytową w odniesieniu do portfela wyselekcjonowanych korporacyjnych wierzytelności kredytowych Banku, zgodnie z rozporządzeniem CRR. Całkowita wartość portfela wierzytelności Banku objętego tą gwarancją wynosi ponad 12 292 miliony PLN, a portfel składa się z portfela obligacji o wartości 1 515 milionów PLN (Portfel A) oraz portfela pozostałych wierzytelności o wartości 10 777 milionów PLN (Portfel B). Wskaźnik pokrycia gwarancją wynosi 100% - w odniesieniu do Portfela A oraz 80% - w odniesieniu do Portfela B, w związku z czym całkowita kwota gwarancji wynosi 10 137 milionów PLN. Maksymalny okres obowiązywania gwarancji wynosi 60 miesięcy, przy czym Grupa Kapitałowa uprawniona jest do jej wypowiedzenia przed upływem okresu jej obowiązywania.

35. SPRAWY SPORNE

Na 30 czerwca 2023 roku łączna wartość przedmiotu sporu w postępowaniach sądowych (procesach) w toku, w których spółki Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. są pozwanym, wynosiła 10 740 milionów PLN (na 31 grudnia 2022 roku: 8 254 miliony PLN), a łączna wartość przedmiotu sporu w postępowaniach sądowych (procesach) w toku z powództwa spółek Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. na 30 czerwca 2023 roku wynosiła 2 982 milionów PLN (na 31 grudnia 2022 roku: 2 808 milionów PLN).

- **POSTĘPOWANIA SĄDOWE PRZECIWKO BANKOWI DOTYCZĄCE KREDYTÓW HIPOTECZNYCH W WALUTACH WYMIENIALNYCH**

Na 30 czerwca 2023 roku przeciwko Bankowi toczyło się 24 751 postępowań sądowych (na 31 grudnia 2022 roku: 19 522) dotyczących kredytów hipotecznych udzielonych w ubiegłych latach w walucie obcej o łącznej wartości przedmiotu sporu 9 830 milionów PLN (na 31 grudnia 2022 roku: 7 725 miliony PLN), w tym jedno postępowanie grupowe, w którym liczba umów kredytowych wynosi 72. Przedmiotem wystąpień klientów Banku są przede wszystkim roszczenia o stwierdzenie nieważności umowy lub o zapłatę kwot zapłaconych przez klienta Bankowi w wykonaniu nieważnej umowy. Klienci zarzucają abuzywność postanowień lub sprzeczność umów z przepisami prawa. Żadna z klauzul stosowanych przez Bank w umowach nie została wpisana do rejestru klauzul niedozwolonych. Na liczbę pozwów wnoszonych przez klientów przeciwko Bankowi istotny wpływ ma intensywna kampania reklamowa kancelarii prawnych, która zachęca kredytobiorców do zlecania im – za wynagrodzeniem - usług prowadzenia spraw przeciwko bankom.

Grupa monitoruje na bieżąco stan orzecznictwa sądowego w sprawach kredytów indeksowanych lub denominowanych do waluty obcej pod kątem kształtowania się i ewentualnych zmian linii orzeczniczych.

Do 30 czerwca 2023 roku w sprawach przeciwko Bankowi sądy wydały 1 773 prawomocne orzeczenia (w tym 1 729 orzeczeń po 3 października 2019 roku). 120 z tych orzeczeń (w tym w 78 orzeczeń wydanych po 3 października 2019 roku) jest dla Banku korzystnych.

29 stycznia 2021 roku, w związku z rozbieżnościami w wykładni przepisów prawa w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych i aby zapewnić jednolitość orzecznictwa, Pierwsza Prezes Sądu Najwyższego, przedstawiła wniosek o rozstrzygnięcie przez skład całej Izby Cywilnej Sądu Najwyższego następujących zagadnień prawnych dotyczących tematyki kredytów denominowanych i indeksowanych w walutach obcych (podstawa prawna art. 83 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 roku o Sądzie Najwyższym):

1. Czy w razie uznania, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie wiąże konsumenta, możliwe jest przyjęcie, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów?

W razie odpowiedzi przeczącej na powyższe pytanie:

2. Czy w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego do takiej waluty umowa może wiązać strony w pozostałym zakresie?
3. Czy w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu denominowanego w walucie obcej umowa ta może wiązać strony w pozostałym zakresie?

Niezależnie od treści odpowiedzi na pytania 1-3:

4. Czy w przypadku nieważności lub bezskuteczności umowy kredytowej, w wykonaniu której bank wypłacił kredytobiorcy całość lub część kwoty kredytu, a kredytobiorca dokonywał spłat kredytu, powstają odrębne roszczenia z tytułu nienależnego świadczenia na rzecz każdej ze stron, czy też powstaje jedynie jedno roszczenie, równe różnicy spełnionych świadczeń, na rzecz tej strony, której łączne świadczenie miało wyższą wysokość?
5. Czy w przypadku nieważności lub bezskuteczności umowy kredytowej z powodu niedozwolonego charakteru niektórych jej postanowień, bieg przedawnienia roszczenia banku o zwrot kwot wypłaconych z tytułu kredytu rozpoczyna się od chwili ich wypłaty?
6. Czy, jeżeli w przypadku nieważności lub bezskuteczności umowy kredytowej którejkolwiek ze stron przysługuje roszczenie o zwrot świadczenia spełnionego w wykonaniu takiej umowy, strona ta może również żądać wynagrodzenia z tytułu korzystania z jej środków pieniężnych przez drugą stronę?

Posiedzenie pełnego składu Izby Cywilnej dla rozpoznania ww. wniosku odbyło się 11 maja 2021 roku. Sąd Najwyższy zdecydował o pozyskaniu przed wydaniem uchwały opinii 5 instytucji publicznych. Opinie te zostały sporządzone i przesłane do Sądu Najwyższego. 2 września 2021 roku Sąd Najwyższy zdecydował o zwróceniu się do TSUE z pytaniami prejudycjalnymi, które dotyczą regulacji ustrojowych sądownictwa i nie dotykają bezpośrednio zagadnienia kredytów walutowych.

W 2021 roku zapadły dwie istotne z punktu widzenia roszczeń kredytobiorców frankowych uchwały Sądu Najwyższego oraz orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. 7 maja 2021 roku Sąd Najwyższy w składzie siedmiu sędziów Izby Cywilnej podjął uchwałę w sprawie III CZP 6/21 o treści:

1) Niedozwolone postanowienie umowne (art. 385^1 § 1 k.c.) jest od początku, z mocy samego prawa, dotknięte bezskutecznością na korzyść konsumenta, który może udzielić następczo świadomej i wolnej zgody na to postanowienie i w ten sposób przywrócić mu skuteczność z mocą wsteczną.

2) Jeżeli bez bezskutecznego postanowienia umowa kredytu nie może wiązać, konsumentowi i kredytodawcy przysługują odrębne roszczenia o zwrot świadczeń pieniężnych spełnionych w wykonaniu tej umowy (art. 410 § 1 w związku z art. 405 k.c.). Kredytodawca może żądać zwrotu świadczenia od chwili, w której umowa kredytu stała się trwale bezskuteczna.

Uchwale nadano moc zasady prawnej, co oznacza, że zwykły skład Sądu Najwyższego nie może odstąpić od interpretacji przedstawionej we wcześniejszej uchwale, która posiada moc zasady prawnej. Jeżeli jakikolwiek skład Sądu Najwyższego zamierza odstąpić od zasady prawnej, musi przedstawić powstałe zagadnienie prawne do rozstrzygnięcia pełnemu składowi Izby. Uzasadniając ww. uchwałę Sąd Najwyższy przychylił się do wcześniej wyrażanego w orzecznictwie (uchwała III CZP 11/20 z 16 lutego 2021 roku) poglądu, zgodnie z którym bieg terminu przedawnienia roszczeń wynikających z nieważnej, na skutek usunięcia postanowień abuzywnych, umowy kredytu rozpoczyna się dopiero po wyrażeniu przez konsumenta świadomej woli niezwiązania go postanowieniami abuzywnymi. Sąd Najwyższy uznał, że skoro konsument jest uprawniony, aby sanować wadliwą (abuzywną) klauzulę umowną i wyrazić wolę bycia nią związanym, to do czasu podjęcia tej decyzji kredytodawca pozostaje w niepewności co do obowiązywania umowy, a sama umowa znajduje się w stanie bezskuteczności zawieszonej. Dopiero wraz z ustaniem tego stanu, co następuje co do zasady na skutek oświadczenia kredytobiorcy, mogą powstać roszczenia kredytodawcy i tym samym rozpocznie się bieg ich przedawnienia.

Mając na uwadze treść uchwały Sądu Najwyższego III CZP 6/21 oraz zapadające na jej tle niejednolite orzeczenia sądów powszechnych, Bank skierował pozwy przeciwko klientom, których umowy zostały prawomocnie unieważnione, albo których pozwy zostały Bankowi doręczone przed 31 grudnia 2019 roku, o zwrot kwot wypłaconych w związku z zawarciem umowy, której ważność została zakwestionowana.

W wyroku z dnia 15 czerwca 2023 roku wydanym w sprawie C-520/21 TSUE orzekł, że w przypadku uznania umowy kredytu zawierającej nieuczciwe warunki za nieważną, dyrektywa 93/13: (i) nie stoi na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą konsument ma prawo żądać od instytucji kredytowej rekompensaty wykraczającej poza zwrot miesięcznych rat i kosztów zapłaconych z tytułu wykonania tej umowy oraz poza zapłatę ustawowych odsetek za zwłokę od dnia wezwania do zapłaty, pod warunkiem poszanowania celów dyrektywy 93/13 i zasady proporcjonalności, oraz, że (ii) stoi na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą instytucja kredytowa ma prawo żądać od konsumenta rekompensaty wykraczającej poza zwrot kapitału wypłaconego z tytułu wykonania tej umowy oraz poza zapłatę ustawowych odsetek za zwłokę od dnia wezwania do zapłaty.

Zdaniem Banku, na gruncie przepisów krajowych i zasady proporcjonalności, klientom nie przysługują dodatkowe roszczenia wobec Banku, przede wszystkim dlatego, że nie świadczyli oni na rzecz Banku usługi finansowej polegającej na udostępnianiu kapitału. Nie jest też uzasadnione stwierdzenie, że Bank wzbogacił się kosztem klienta, a konsument został zubożony. Dzięki uzyskanym środkom klient zaspokoił swoje potrzeby mieszkaniowe, a Bank przez lata ponosił koszty pozyskania tych środków, ich udostępnienia i obsługi technicznej kredytu. Nawet gdyby uznać, że istnieją podstawy prawne dla roszczeń klientów, to roszczenia klienta nie muszą zostać uwzględnione, a sądy mogą skorzystać z przysługującej im kompetencji do oddalenia powództwa, gdy stanowi ono nadużycie prawa. Aktualnie brak orzecznictwa dotyczącego tego typu roszczeń klientów. Jednocześnie, zdaniem Banku, wyrok TSUE, nie pozbawia Banku prawa domagania się zwrotu od kredytobiorcy aktualnej równowartości wypłaconej kwoty kredytu. Roszczenie takie nie stanowi żądania od kredytobiorcy dodatkowej rekompensaty, ale jest żądaniem zwrotu tego kapitału w jego aktualnej wartości.

- **POSTĘPOWANIA SĄDOWE PRZECIWKO BANKOWI DOTYCZĄCE KREDYTÓW HIPOTECZNYCH OPARTYCH O ZMIENNĄ STOPĘ PROCENTOWĄ**

Na 30 czerwca 2023 przeciwko Bankowi toczyło się 31 postępowań sądowych, w których klienci kwestionują oparcie umowy kredytu hipotecznego na konstrukcji oprocentowania zmiennego oraz zasady ustalania stopy referencyjnej WIBOR. Bank kwestionuje zasadność roszczeń podnoszonych w tych sprawach.

- **DZIAŁANIA GRUPY KAPITAŁOWEJ PODEJMOWANE W ZWIĄZKU Z PROPOZYCJĄ PRZEWODNICZĄCEGO KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO ORAZ OCZEKIWANYM POSIEDZENIEM SĄDU NAJWYŻSZEGO W ZAKRESIE KREDYTÓW UDZIELANYCH W WALUTACH OBCYCH.**

W grudniu 2020 roku Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego (dalej: Przewodniczący KNF) przedstawił propozycję, która zmierza do systemowego rozwiązania problemu kredytów mieszkaniowych we frankach szwajcarskich. Rozwiązanie to zakłada, że banki dobrowolnie zaoferują klientom możliwość zawierania ugód, na mocy których klienci rozliczaliby się z bankiem tak, jak gdyby ich kredyty od początku były kredytami złotowymi oprocentowanymi według stawki referencyjnej WIBOR powiększonej o stosowaną historycznie dla takich kredytów marżę.

Grupa Kapitałowa przeanalizowała korzyści i ryzyka związane z możliwymi wariantami postępowania w sprawie walutowych kredytów mieszkaniowych. W ocenie Grupy Kapitałowej osiągnięcie kompromisu i zawarcie ugody jest zarówno dla Banku, jak i dla jego klientów, korzystniejsze niż angażowanie się w długotrwałe procesy sądowe z niepewnym rozstrzygnięciem.

23 kwietnia 2021 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy zaakceptowało możliwość oferowania Klientom ugód. Następnie, uchwałą z dnia 27 maja 2021 roku Rada Nadzorcza zaakceptowała warunki oferowania ugód na zasadach zaproponowanych przez Przewodniczącego KNF. Proces ugodowego kończenia sporów dotyczących ważności umów kredytów mieszkaniowych został uruchomiony 4 października 2021 roku. Ugody są proponowane w toku postępowań mediacyjnych prowadzonych przez Centrum Mediacji przy Sądzie Polubownym przy KNF, w toku postępowań sądowych i postępowań wywołanych wnioskiem o zawezwanie do próby ugodowej (patrz nota: KOSZT RYZYKA PRAWNEGO KREDYTÓW HIPOTECZNYCH W WALUTACH WYMIENIALNYCH).

- **POSTĘPOWANIA PROWADZONE PRZED PREZESEM URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW (UOKIK)**

Przed Prezesem UOKiK prowadzone są dwa postępowania wszczęte z urzędu przez Prezesa UOKiK:

- Postępowanie wszczęte 26 lipca 2017 roku w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Zarzucane Bankowi naruszenie polega na pobieraniu od konsumentów wyższych rat kredytów oraz pożyczek denominowanych do walut obcych niż wynikające z informacji o ryzyku kursowym przedstawianych konsumentom przed zawarciem umów oraz przerzuceniu na konsumenta możliwego ryzyka walutowego. Bank ustosunkował się do zarzutów w piśmie z 23 września 2017 roku. Pismem z 14 marca 2019 roku Prezes UOKiK wezwał Bank do udzielenia odpowiedzi na 16 szczegółowych pytań w celu ustalenia okoliczności niezbędnych dla rozstrzygnięcia sprawy, na które Bank udzielił odpowiedzi pismem z 10 maja 2019 roku. Pismem z 9 czerwca 2021 roku Prezes UOKiK poinformował o przedłużeniu terminu zakończenia postępowania do 30 września 2021 roku, a następnie postanowieniem z 18 listopada 2021 roku Prezes UOKiK wezwał Bank do przedstawienia dalszych informacji, przedłużając termin zakończenia postępowania do 31 grudnia 2021 roku. Wezwanie Prezesa UOKiK zostało wykonane 6 grudnia 2021 roku. Na 30 czerwca 2023 roku Grupa nie utworzyła rezerwy na to postępowanie.
- Postępowanie wszczęte 12 marca 2019 roku o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone. Postępowanie dotyczy klauzul modyfikacyjnych wskazujących okoliczności, w których Bank jest uprawniony do zmiany warunków umownych, w tym wysokości opłat i prowizji. W ocenie Prezesa UOKiK stosowane przez Bank klauzule modyfikacyjne umożliwiają Bankowi jednostronną, nieograniczoną i dowolną możliwość zmiany sposobu wykonania umowy. W konsekwencji, Prezes UOKiK stoi na stanowisku, że klauzule stosowane przez Bank kształtują prawa i obowiązki konsumentów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają ich interesy, co uzasadnia stwierdzenie ich abuzywności. Pismem z 31 maja 2019 roku Bank ustosunkował się do zarzutów Prezesa UOKiK wskazując, że są one bezzasadne. Bank zwrócił uwagę m.in. na fakt, że zakwestionowane klauzule są skonkretyzowane oraz precyzyjnie określają okoliczności uprawniające Bank do zmiany wzorca. Postanowieniem z 7 czerwca 2022 roku UOKiK wezwał Bank do przedstawienia szeregu informacji dotyczących spornych klauzul, obrotu Banku oraz przychodu uzyskanego tytułem zmian opłat i prowizji w oparciu o kwestionowane klauzule. Wezwanie UOKiK zostało wykonane 11 lipca i 30 września 2022 roku. Kolejnymi postanowieniami Prezes UOKiK przedłużał termin zakończenia postępowania. Aktualny, wskazany przez Prezesa UOKiK termin to 29 września 2023 roku. Na 30 czerwca 2023 roku Grupa nie utworzyła rezerwy na to postępowanie.

- **POSTĘPOWANIA PROWADZONE PRZED SĄDEM OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

Przed Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów toczą się dwa postępowania z udziałem Banku:

- **POSTĘPOWANIE DOTYCZĄCE KLAUZUL SPREADOWYCH**

Postępowanie zostało zainicjowane odwołaniem Banku (złożonym w dniu 13 listopada 2020 roku) od decyzji Prezesa UOKiK z 16 października 2020 roku. Przedmiotową decyzją Prezes UOKiK uznał postanowienia wzorca umowy „Aneks do umowy kredytu mieszkaniowego/pożyczki hipotecznej" w części „Załącznik do aneksu Zasady ustalania spreadu walutowego w PKO BP S.A." za postanowienia niedozwolone i zakazał ich wykorzystywania. Dodatkowo, Prezes UOKiK nakazał poinformować wszystkich konsumentów będących stronami ocenianych aneksów o uznaniu ich za niedozwolone i skutkach z tego wynikających, najpóźniej w terminie dziewięciu miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji oraz nakazał złożyć oświadczenie, o treści wskazanej w decyzji, w terminie najpóźniej 1 miesiąca od uprawomocnienia się decyzji, utrzymywanego na stronie internetowej przez okres 4 miesięcy. Ponadto Prezes UOKiK nałożył na Bank karę w wysokości 41 milionów PLN, płatną na rzecz Funduszu Edukacji Finansowej.

W odwołaniu od wskazanej decyzji Bank wniósł o jej zmianę poprzez uznanie, że nie doszło do naruszenia zakazu stosowania niedozwolonych klauzul umownych, względnie poprzez umorzenie postępowania. Wniesiono również o uchylenie decyzji lub jej zmianę poprzez odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej lub jej znaczące obniżenie. W odwołaniu podniesiono szereg zarzutów materialnych i procesowych. Zasadnicze argumenty Banku sprowadzają się do zwrócenia uwagi, że decyzja Prezesa UOKiK stanowi przejaw niezgodnej z prawem i pozbawionej podstaw ingerencji w politykę cenową Banku, wskazania na brak merytorycznych podstaw do ingerencji Prezesa UOKiK, to jest brak podstaw do uznania, iż Bank stosował niedozwolone postanowienia umowne oraz wskazania, że nałożona na Bank kara jest rażąco wysoka. W odpowiedzi na odwołanie, Prezes UOKiK podtrzymał stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji. Aktualnie Bank oczekuje na wyznaczenie terminu rozprawy. Na 30 czerwca 2023 roku Grupa ujmuje rezerwę na to postępowanie w wysokości 41 milionów PLN.

- **POSTĘPOWANIE DOTYCZĄCE STOSOWANIA PRAKTYK OGRANICZAJĄCYCH KONKURENCJĘ NA RYNKU PŁATNOŚCI ZA POMOCĄ KART PŁATNICZYCH W POLSCE**

Bank jest stroną postępowania wszczętego przez Prezesa UOKiK postanowieniem z 23 kwietnia 2001 roku na wniosek Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji – Związek Pracodawców przeciwko operatorom systemu płatniczego Visa, Europay oraz bankom – emitentom kart Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard.

Postępowanie dotyczy praktyk ograniczających konkurencję na rynku płatności za pomocą kart płatniczych w Polsce, mających polegać na wspólnym ustalaniu opłaty interchange za transakcje dokonane kartami systemu Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard, a także ograniczaniu dostępu do rynku podmiotom zewnętrznym. 29 grudnia 2006 roku UOKiK uznał praktyki polegające na wspólnym ustalaniu opłaty interchange za ograniczające konkurencję oraz nakazał ich zaniechania, jednocześnie nakładając m.in. na Bank karę pieniężną w kwocie 16,6 miliona PLN. Bank odwołał się od wyżej wymienionej decyzji Prezesa UOKiK do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (SOKiK). Wyrokiem z 21 listopada 2013 roku SOKiK zmniejszył karę wymierzoną Bankowi do kwoty 10,4 miliona PLN. Strony postępowania wniosły apelacje. Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z 6 października 2015 roku przywrócił pierwotną wysokość nałożonych kar pieniężnych określonych w decyzji UOKiK, tj. karę w kwocie 16,6 miliona PLN (kara nałożona na PKO Bank Polski S.A.) i karę w kwocie 4,8 miliona PLN (kara nałożona na Nordea Bank Polska S.A., której PKO Bank Polski S.A. jest następcą prawnym w drodze połączenia w trybie art. 492 § 1 pkt 1 Kodeksu spółek handlowych). Kara została zapłacona przez Bank w październiku 2015 roku. Na skutek wniesionej przez Bank skargi kasacyjnej Sąd Najwyższy wyrokiem z 25 października 2017 roku uchylił zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia. Kara zapłacona przez Bank została zwrócona Bankowi 21 marca 2018 roku. 23 listopada 2020 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie wydał wyrok, w którym uchylił do ponownego rozpoznania wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z 21 listopada 2013 roku. Aktualnie, postępowanie w sprawie prowadzone jest w I instancji przed Sądem Okręgowym w Warszawie. Na 30 czerwca 2023 roku Grupa ujmuje rezerwę na to postępowanie w wysokości 21 milionów PLN.

- **POSTĘPOWANIA PRZED KOMISJĄ NADZORU FINANSOWEGO**

- Przeciwko Bankowi toczy się, wszczęte z urzędu, postępowanie administracyjne prowadzone przez Komisję Nadzoru Finansowego (KNF). Z pism KNF wynika, że zidentyfikowane zostały nieprawidłowości świadczące o naruszeniu przez Bank (jako agenta ubezpieczeniowego) przepisów dotyczących organizacji oraz nadzorowania czynności agencyjnych u agenta ubezpieczeniowego, w zakresie związanym z realizacją obowiązku doskonalenia zawodowego przez osoby fizyczne wykonujące czynności agencyjne w imieniu Banku. W toku postępowania Bank podjął działania mające na celu usunięcie nieprawidłowości w obszarze nadzoru nad wykonywaniem czynności agencyjnych przez działające na rzecz Banku osoby fizyczne, w tym w zakresie przestrzegania realizacji przez te osoby obowiązków doskonalenia zawodowego w kolejnych latach. Postępowanie było wielokrotnie przedłużane, ostatnio postanowieniem z 31 maja 2023 roku przedłużono je o kolejne trzy miesiące. Formalnie KNF nie sformułowała konkretnych zarzutów stanowiących przedmiot postępowania.
- Pismem z 20 marca 2023 roku KNF zawiadomiła Bank o wszczęciu postępowania administracyjnego w przedmiocie nałożenia na Bank kary pieniężnej na podstawie art. 73 ust. 1 pkt 11 w zw. z ust. 3 pkt 10 ustawy z dnia 5 lipca 2018 roku o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa (dalej: „UKSC"), w związku z niezapewnieniem przeprowadzenia audytu bezpieczeństwa systemu informacyjnego wykorzystywanego do świadczenia usługi kluczowej w terminie, o którym mowa w art. 15 ust. 1 UKSC. Bank przeprowadził audyt w okresie od 15 listopada 2021 roku do 25 lutego 2022 roku. Decyzją z 21 lipca 2023 roku KNF nałożyła na Bank karę pieniężną w wysokości 45 000 złotych za naruszenie art. 15 ust. 1 UKSC poprzez niezapewnienie przeprowadzenia, co najmniej raz na 2 lata, audytu bezpieczeństwa systemu informatycznego wykorzystywanego do świadczenia usługi kluczowej. W ocenie KNF audyt powinien zostać przeprowadzony do 21 października 2021 roku.
- KNF prowadzi postępowanie w sprawie nałożenia na Bank, prowadzący działalność maklerską poprzez wyodrębnioną organizacyjnie jednostkę - Biuro Maklerskie, kary administracyjnej w związku z podejrzeniem niedopełnienia obowiązku w zakresie przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu (dalej: „AML"). Bank odpowiedział na wezwanie KNF do złożenia pisemnych wyjaśnień w zakresie skali korzyści osiągniętych lub strat unikniętych przez Bank w związku z naruszeniami ustawy AML, strat poniesionych przez osoby trzecie w związku z naruszeniem ustawy AML, ewentualnych kar administracyjnych nałożonych na podstawie przepisów ustawy AML. Ponadto, KNF przekazał do wiadomości Banku pismo skierowane do GIIF z prośbą o przekazanie informacji dotyczących dotychczasowych naruszeń przepisów ustawy AML przez Bank. 4 lipca 2023 roku KNF przekazał zawiadomienie, że z uwagi na konieczność dokonania pogłębionej analizy zebranego materiału dowodowego, zakończenie postępowania administracyjnego planowane jest do 30 sierpnia 2023 roku.

- **ROSZCZENIA ODSZKODOWAWCZE ZWIĄZANE Z OPŁATĄ INTERCHANGE**

Bankowi doręczono osiem wezwań do wzięcia udziału w charakterze interwenienta ubocznego po stronie pozwanej w sprawach dotyczących opłaty interchange. Po stronie pozwanej występują inne banki, a w części spraw także organizacje kartowe. Roszczenia wobec pozwanych banków opiewają aktualnie na łączną kwotę 898 milionów PLN i dochodzone są tytułem odszkodowania za różnice w wysokości opłat interchange wynikających z zastosowania praktyk ograniczających konkurencję. Ponieważ postępowania te nie toczą się przeciwko Bankowi, ich wartość nie została uwzględniona w łącznej wartości przedmiotu sporu spraw przeciwko Bankowi.

Konsekwencją uznania przez sądy roszczeń za zasadne może być wystąpienie przez pozwanych w odrębnym procesie z roszczeniami regresowymi przeciwko innym bankom, w tym PKO Bankowi Polskiemu S.A. Na 30 czerwca 2023 roku Bank wstąpił do ośmiu postępowań w charakterze interwenienta ubocznego. W dwóch z tych postępowań zapadły korzystne dla pozwanych prawomocne wyroki oddalające roszczenia powodów, w kolejnych dwóch nieprawomocne wyroki oddalające powództwo w całości, a w jednym nieprawomocny wyrok oddalający powództwo w znacznym zakresie. Oddalenie roszczeń nastąpiło z uwagi na uwzględnienie zarzutu przedawnienia.

- **ROSZCZENIA REPRYWATYZACYJNE W STOSUNKU DO NIERUCHOMOŚCI UŻYTKOWANYCH PRZEZ GRUPĘ KAPITAŁOWĄ**

Na dzień sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego prowadzone są:

- dwa postępowania, których stroną jest Bank. W jednym postępowaniu, Bank wniósł skargę kasacyjną od niekorzystnego prawomocnego wyroku oddalającego roszczenia Banku. Drugie postępowanie, którego przedmiotem jest stwierdzenie nieważności decyzji odmawiającej wnioskodawcy przyznania prawa własności czasowej do nieruchomości Banku, toczy się przed Naczelnym Sądem Administracyjnym, ponieważ druga strona wniosła skargę kasacyjną;
- trzy postępowania, w tym dwa zawieszone, których stroną są pozostałe spółki Grupy Kapitałowej Banku. Dwa postępowania są na etapie administracyjnym, jedno na etapie sądowo-administracyjnym.

Prawdopodobieństwo zaistnienia poważnych roszczeń wobec Grupy Kapitałowej z tytułu powyższych postępowań jest niewielkie.

36. AKCJONARIAT BANKU

Zgodnie z informacjami PKO Banku Polskiego S.A. na dzień przekazania raportu akcjonariuszami posiadającymi bezpośrednio lub pośrednio znaczne pakiety akcji (co najmniej 5%) są trzy podmioty: Skarb Państwa, Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny, Grupa funduszy Allianz Otwarty Fundusz Emerytalny.

Według informacji posiadanych na 30 czerwca 2023 roku akcjonariat Banku jest następujący:

NAZWA PODMIOTU	liczba akcji	liczba głosów %	Wartość nominalna 1 akcji	Udział w kapitale podstawowym %
Na 30 czerwca 2023 roku				
Skarb Państwa	367 918 980	29,43%	1 zł	29,43%
Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny[1]	113 978 220	9,12%	1 zł	9,12%
Grupa funduszy Allianz Otwarty Fundusz Emerytalny[1]	104 137 594	8,33%	1 zł	8,33%
Pozostali akcjonariusze[3]	663 965 206	53,12%	1 zł	53,12%
Razem	1 250 000 000	100%	---	100%
Na 31 grudnia 2022 roku				
Skarb Państwa	367 918 980	29,43%	1 zł	29,43%
Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny[1]	108 266 112	8,66%	1 zł	8,66%
Grupa funduszy Allianz[1,2]	106 567 559	8,53%	1 zł	8,53%
Pozostali akcjonariusze[3]	667 247 349	53,38%	1 zł	53,38%
Razem	1 250 000 000	100%	---	100%

[1] Wyliczenia według stanów posiadania akcji na koniec danego okresu publikowanych przez PTE w informacjach półrocznych lub rocznych o strukturze aktywów funduszu i kursu z Biuletynu Statystycznego GPW.

[2] W skład Grupy wchodzą: Allianz Polska Otwarty Fundusz Emerytalny, Allianz Polska Dobrowolny Fundusz Emerytalny, Drugi Allianz Polska Otwarty Fundusz Emerytalny.

[3] W tym Bank Gospodarstwa Krajowego, który na dzień 30 czerwca 2023 roku i na 31 grudnia 2022 roku posiadał 24 487 297 akcji, co stanowi 1,96% udziału w liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu.

Akcje Banku są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

- STRUKTURA KAPITAŁU AKCYJNEGO PKO BANKU POLSKIEGO S.A.:

Seria	Rodzaj akcji	Ilość akcji	Wartość nominalna 1 akcji	Wartość serii według wartości nominalnej
Seria A	akcje zwykłe imienne	312 500 000	1 zł	312 500 000
Seria A	akcje zwykłe na okaziciela	197 500 000	1 zł	197 500 000
Seria B	akcje zwykłe na okaziciela	105 000 000	1 zł	105 000 000
Seria C	akcje zwykłe na okaziciela	385 000 000	1 zł	385 000 000
Seria D	akcje zwykłe na okaziciela	250 000 000	1 zł	250 000 000
Razem	- - -	1 250 000 000	- - -	1 250 000 000

W okresie sześciu miesięcy zakończonym 30 czerwca 2023 roku oraz w 2022 roku nie wystąpiły zmiany w wysokości kapitału zakładowego PKO Banku Polskiego S.A. Wyemitowane akcje PKO Banku Polskiego S.A. nie są uprzywilejowane i są w pełni opłacone.

WARTOŚĆ GODZIWA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

37. HIERARCHIA WARTOŚCI GODZIWEJ

AKTYWA WYCENIANE DO WARTOŚCI GODZIWEJ 30.06.2023	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Pozostałe techniki wyceny
Pochodne instrumenty zabezpieczające	771	-	771	-
Pozostałe instrumenty pochodne	10 737	1	10 736	-
Papiery wartościowe	**90 981**	**81 710**	**8 635**	**636**
przeznaczone do obrotu	**891**	**889**	-	**2**
dłużne papiery wartościowe	857	855	-	2
akcje w innych jednostkach – notowane na giełdach	32	32	-	-
jednostki uczestnictwa w fundusze inwestycyjne oraz certyfikaty inwestycyjne, prawa do akcji, prawa poboru	2	2	-	-
nieprzeznaczone do obrotu wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	**1 615**	**1 135**	**123**	**357**
dłużne papiery wartościowe	589	524	20	45
akcje w innych jednostkach – notowane na giełdach	117	117	-	-
udziały i akcje w innych jednostkach – nienotowane na giełdach	313	-	1	312
jednostki uczestnictwa w fundusze inwestycyjne oraz certyfikaty inwestycyjne, prawa do akcji, prawa poboru	596	494	102	-
wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite (dłużne papiery wartościowe)	**88 475**	**79 686**	**8 512**	**277**
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	**3 189**	-	-	**3 189**
nieprzeznaczone do obrotu wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	**3 189**	-	-	**3 189**
kredyty na nieruchomości	2	-	-	2
kredyty gospodarcze	79	-	-	79
kredyty konsumpcyjne	3 108	-	-	3 108
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej razem	105 678	81 711	20 142	3 825

ZOBOWIĄZANIA WYCENIANE DO WARTOŚCI GODZIWEJ 30.06.2023	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Pozostałe techniki wyceny
Pochodne instrumenty zabezpieczające	4 725	-	4 725	-
Pozostałe instrumenty pochodne	10 700	-	10 700	-
Zobowiązania z tytułu krótkiej pozycji w papierach wartościowych	75	75	-	-
Zobowiązania z tytułu produktów ubezpieczeniowych	156	-	156	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej razem	15 656	75	15 581	-

AKTYWA WYCENIANE DO WARTOŚCI GODZIWEJ 31.12.2022	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Pozostałe techniki wyceny
Pochodne instrumenty zabezpieczające	1 042	-	1 042	-
Pozostałe instrumenty pochodne	13 162	1	13 161	-
Papiery wartościowe	**67 106**	**52 864**	**13 198**	**1 044**
przeznaczone do obrotu	**193**	**193**	-	-
dłużne papiery wartościowe	164	164	-	-
akcje w innych jednostkach – notowane na giełdach	27	27	-	-
jednostki uczestnictwa w fundusze inwestycyjne oraz certyfikaty inwestycyjne, prawa do akcji, prawa poboru	2	2	-	-
nieprzeznaczone do obrotu wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	**1 702**	**1 180**	**120**	**402**
dłużne papiery wartościowe	578	511	22	45
akcje w innych jednostkach – notowane na giełdach	115	115	-	-
udziały i akcje w innych jednostkach – nienotowane na giełdach	358	-	1	357
jednostki uczestnictwa w fundusze inwestycyjne oraz certyfikaty inwestycyjne, prawa do akcji, prawa poboru	651	554	97	-
wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite (dłużne papiery wartościowe)	**65 211**	**51 491**	**13 078**	**642**
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	**3 590**	-	-	**3 590**
nieprzeznaczone do obrotu wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	**3 590**	-	-	**3 590**
kredyty na nieruchomości	4	-	-	4
kredyty gospodarcze	85	-	-	85
kredyty konsumpcyjne	3 501	-	-	3 501
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej razem	84 900	52 865	27 401	4 634

ZOBOWIĄZANIA WYCENIANE DO WARTOŚCI GODZIWEJ 31.12.2022	Wartość bilansowa	Poziom 1 Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Poziom 2 Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Poziom 3 Pozostałe techniki wyceny
Pochodne instrumenty zabezpieczające	7 469	-	7 469	-
Pozostałe instrumenty pochodne	12 978	-	12 978	-
Zobowiązania z tytułu krótkiej pozycji w papierach wartościowych	7	7	-	-
Zobowiązania z tytułu produktów ubezpieczeniowych	149	-	149	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej razem	**20 603**	**7**	**20 596**	**-**

WPŁYW PARAMETRÓW ESTYMOWANYCH NA WYCENĘ DO WARTOŚCI GODZIWEJ INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH NA POZIOMIE 3	30.06.2023 Wartość godziwa według		31.12.2022 Wartość godziwa według	
	scenariusza pozytywnego	scenariusza negatywnego	scenariusza pozytywnego	scenariusza negatywnego
Akcje Visa Inc.[1]	80	72	145	133
Pozostałe inwestycje kapitałowe[2]	208	188	189	171
Obligacje korporacyjne[3]	319	316	681	679
Kredyty i pożyczki udzielone klientom[4]	3 348	3 030	3 770	3 410

[1] scenariusz zakładający współczynnik z tytułu dyskonta dotyczącego przyszłych warunków zamiany akcji serii C na akcje zwykłe na poziomie odpowiednio 0%/100%
[2] scenariusz zakładający zmianę wartości wyceny o +/-5%
[3] scenariusz zakładający zmianę spreadu kredytowego o +/- 10%
[4] scenariusz zakładający zmianę stopy dyskontowej o +/- 0,5 p.p.

UZGODNIENIE ZMIAN W TRAKCIE OKRESÓW WARTOŚCI GODZIWEJ NA POZIOMIE 3 HIERARCHII WARTOŚCI GODZIWEJ	01.01-30.06.2023	01.01-30.06.2022
Bilans otwarcia na początek okresu	**4 634**	**5 711**
Zwiększenie zaangażowania w instrumenty kapitałowe	36	1
Zmniejszenie zaangażowania w instrumenty kapitałowe	(79)	(27)
Zwiększenie zaangażowania w obligacje korporacyjne	2	52
Zmniejszenie zaangażowania w obligacje korporacyjne	(13)	(61)
Zwiększenie zaangażowania w kredyty i pożyczki udzielone klientom	574	658
Zmniejszenie zaangażowania w kredyty i pożyczki udzielone klientom	(859)	(1 106)
Reklasyfikacja z kategorii wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat do wycenianych według zamortyzowanego kosztu	(98)	(139)
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	(361)	(48)
Zmiana wyceny ujęta w innych dochodach całkowitych	-	97
Różnice kursowe	(6)	13
Inne	(5)	26
Stan na koniec okresu	**3 825**	**5 177**

38. AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE, KTÓRE W SKONSOLIDOWANYM SPRAWOZDANIU Z SYTUACJI FINANSOWEJ NIE SĄ PREZENTOWANE W WARTOŚCI GODZIWEJ

30.06.2023	wartość bilansowa	wartość godziwa		
		Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Kasa, środki w Banku Centralnym	13 886	4 716	9 170	-
Należności od banków	14 132	-	14 131	-
Papiery wartościowe (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)	**72 510**	**56 271**	**7 957**	**2 125**
obligacje skarbowe PLN	49 363	44 636	-	-
obligacje skarbowe walutowe	835	833	-	-
obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa	12 037	10 802	-	-
obligacje komunalne PLN	6 334	-	6 495	-
obligacje korporacyjne PLN	2 291	-	-	2 125
obligacje korporacyjne walutowe	1 650	-	1 462	-
Transakcje z przyrzeczeniem odsprzedaży	5 138	-	5 138	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)	**232 869**	-	-	**235 049**
kredyty na nieruchomości	105 929	-	-	105 460
kredyty gospodarcze	76 139	-	-	78 187
kredyty konsumpcyjne	28 147	-	-	28 778
należności z tytułu faktoringu	4 060	-	-	4 060
należności z tytułu leasingu finansowego	18 594	-	-	18 564
Inne aktywa finansowe	1 487	-	-	1 487
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	42	-	42	-
Zobowiązania wobec banków	2 882	-	2 882	-
Zobowiązania wobec klientów (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)	**365 652**	-	-	**365 391**
zobowiązania wobec gospodarstw domowych	292 973	-	-	292 707
zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	59 961	-	-	59 966
zobowiązania wobec jednostek budżetowych	12 718	-	-	12 718
Otrzymane kredyty i pożyczki	1 979	-	-	1 979
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	16 760	9 597	4 917	2 064
Zobowiązania podporządkowane	2 777	-	2 764	-
Inne zobowiązania finansowe	4 420	-	-	4 420

31.12.2022	wartość bilansowa	wartość godziwa		
		Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Kasa, środki w Banku Centralnym	15 917	4 215	11 702	-
Należności od banków	16 101	-	16 098	-
Papiery wartościowe (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)	**68 556**	**49 891**	**7 779**	**1 733**
obligacje skarbowe PLN	45 893	38 773	-	23
obligacje skarbowe walutowe	713	708	-	-
obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa	12 100	10 410	-	-
obligacje komunalne PLN	6 182	-	6 332	-
obligacje korporacyjne PLN	1 989	-	-	1 710
obligacje korporacyjne walutowe	1 679	-	1 447	-
Transakcje z przyrzeczeniem odsprzedaży	7	-	7	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)	**229 377**	-	-	**230 438**
kredyty na nieruchomości	109 137	-	-	108 642
kredyty gospodarcze	71 103	-	-	72 955
kredyty konsumpcyjne	27 382	-	-	27 152
należności z tytułu faktoringu	3 591	-	-	3 592
należności z tytułu leasingu finansowego	18 164	-	-	18 097
Inne aktywa finansowe	1 850	-	-	1 850
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	9	-	9	-
Zobowiązania wobec banków	3 011	-	3 009	-
Zobowiązania wobec klientów (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)	**338 770**	-	-	**337 983**
zobowiązania wobec gospodarstw domowych	262 948	-	-	262 128
zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	58 634	-	-	58 667
zobowiązania wobec jednostek budżetowych	17 188	-	-	17 188
Otrzymane kredyty i pożyczki	2 294	-	-	2 283
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	15 510	11 798	1 265	2 187
Zobowiązania podporządkowane	2 781	-	2 603	-
Inne zobowiązania finansowe	4 385	-	-	4 385

ZARZĄDZANIE RYZYKIEM W GRUPIE KAPITAŁOWEJ

39. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM W GRUPIE KAPITAŁOWEJ

Zarządzanie ryzykiem jest jednym z najważniejszych procesów wewnętrznych zarówno w Banku, jak i w pozostałych podmiotach Grupy Kapitałowej.

Celem zarządzania ryzykiem jest zapewnienie (przy zmieniającym się otoczeniu) rentowności działalności biznesowej, przy jednoczesnej kontroli i utrzymaniu poziomu ryzyka w ramach systemu limitów i przyjętej przez Bank i Grupę Kapitałową tolerancji na ryzyko i systemu limitów w zmieniającym się otoczeniu makroekonomicznym. Poziom ryzyka stanowi ważny składnik procesu planistycznego.

Grupa Kapitałowa identyfikuje ryzyka w swojej działalności oraz analizuje wpływ poszczególnych rodzajów ryzyka na swoją działalność biznesową. Wszystkie ryzyka podlegają zarządzaniu, część z nich ma istotny wpływ w odniesieniu do dochodowości i kapitału niezbędnego do ich pokrycia. Za istotne ryzyka Grupa Kapitałowa uznaje ryzyko kredytowe, ryzyko walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych, ryzyko walutowe, ryzyko stopy procentowej, ryzyko płynności (w tym ryzyko finansowania), ryzyko operacyjne, ryzyko biznesowe, ryzyko zmian makroekonomicznych oraz ryzyko modeli. Regularnie, co najmniej w cyklu rocznym, Grupa Kapitałowa przeprowadza ocenę istotności wszystkich zidentyfikowanych ryzyk.

Szczegółowy opis zasad zarządzania istotnymi rodzajami ryzyka zawarty jest w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku i raporcie **„ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA ORAZ INNE INFORMACJE PODLEGAJĄCE OGŁASZANIU W GRUPIE KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO S.A.”.**

W okresie sześciu miesięcy zakończonym 30 czerwca 2023 roku:

- Grupa Kapitałowa monitorowała sytuację klientów oraz dostosowywała politykę kredytową mając na uwadze zabezpieczenie dobrej jakości portfela kredytowego. W ramach wyceny ekspozycji kredytowych Grupa Kapitałowa uwzględniła szczególnie informacje dotyczące powiązań gospodarczych klientów z kontrahentami z Ukrainy, Białorusi i Rosji. Specyficzne działania podejmowane przez Grupę Kapitałową w obszarze zarządzania ryzykiem w związku z sytuacją w Ukrainie zaprezentowane zostały w nocie **„WPŁYW SYTUACJI GEOPOLITYCZNEJ W UKRAINIE NA PKO BANK POLSKI S.A.”.**
- W zakresie ryzyka stopy procentowej wyzwaniem dla sektora bankowego jest reforma wskaźników referencyjnych, w tym w szczególności zaproponowana przez Narodową Grupę Roboczą „mapa drogowa” zastąpienia wskaźników WIBID/WIBOR indeksem WIRON. Reforma może mieć istotny wpływ na wycenę instrumentów finansowych oraz efektywność posiadanych transakcji zabezpieczających ryzyko stopy procentowej. Reforma będzie miała także istotny wpływ na produkty oferowane klientom oraz na strukturę przeszacowania aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych Grupy Kapitałowej, determinującą poziom ryzyka stopy procentowej, na jakie narażona jest Grupa (szczegóły patrz nota: „Reforma wskaźników stóp procentowych”).
- Grupa Kapitałowa utrzymywała wskaźniki płynności na wysokim, bezpiecznym poziomie, znacznie powyżej limitu nadzorczego oraz poziom płynności, który umożliwiał szybką i skuteczną reakcję na potencjalne zagrożenia. Grupa Kapitałowa odpowiednio kształtowała swoje źródła finansowania poprzez dostosowywanie oferty depozytowej (w szczególności oprocentowania depozytów) do bieżących potrzeb oraz spłatę wymagalnych środków pozyskanych z rynku finansowego w drodze emisji (szczegóły patrz nota: „Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej, walutowym i płynności”).
- Realizowane były zadania mające na celu rozbudowę systemów informatycznych, pozwalających na gromadzenie danych w zakresie ESG, w szczególności dotyczących ryzyka środowiskowego oraz przygotowanie do systemowego ujawniania tych danych.

40. RYZYKO KREDYTOWE – INFORMACJE FINANSOWE

- NALEŻNOŚCI OD BANKÓW

Na 30 czerwca 2023 roku i 31 grudnia 2022 roku wszystkie należności od banków znajdowały się w Fazie 1.

- PAPIERY WARTOŚCIOWE

PAPIERY WARTOŚCIOWE (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej) 30.06.2023 Wycena: do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCI
Wartość brutto	**87 815**	**646**	**14**	**88 475**	-
bony pieniężne NBP	19 975	-	-	19 975	-
obligacje skarbowe PLN	47 329	-	-	47 329	-
obligacje skarbowe walutowe	1 759	355	-	2 114	-
obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa	9 786	-	-	9 786	-
obligacje komunalne PLN	4 937	261	-	5 198	-
obligacje korporacyjne PLN	2 511	30	14	2 555	-
obligacje korporacyjne walutowe	1 518	-	-	1 518	-
Wartość netto	**87 815**	**646**	**14**	**88 475**	-
bony pieniężne NBP	19 975	-	-	19 975	-
obligacje skarbowe PLN	47 329	-	-	47 329	-
obligacje skarbowe walutowe	1 759	355	-	2 114	-
obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa	9 786	-	-	9 786	-
obligacje komunalne PLN	4 937	261	-	5 198	-
obligacje korporacyjne PLN	2 511	30	14	2 555	-
obligacje korporacyjne walutowe	1 518	-	-	1 518	-

PAPIERY WARTOŚCIOWE (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej) 30.06.2023 Wycena: wg zamortyzowanego kosztu	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCI
Wartość brutto	**72 164**	**412**	-	**72 576**	-
obligacje skarbowe PLN	49 369	-	-	49 369	-
obligacje skarbowe walutowe	835	-	-	835	-
obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa	12 040	-	-	12 040	-
obligacje komunalne PLN	6 200	161	-	6 361	-
obligacje korporacyjne PLN	2 191	115	-	2 306	-
obligacje korporacyjne walutowe	1 529	136	-	1 665	-
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	**(47)**	**(19)**	-	**(66)**	-
obligacje skarbowe PLN	(6)	-	-	(6)	-
obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa	(3)	-	-	(3)	-
obligacje komunalne PLN	(25)	(2)	-	(27)	-
obligacje korporacyjne PLN	(4)	(11)	-	(15)	-
obligacje korporacyjne walutowe	(9)	(6)	-	(15)	-
Wartość netto	**72 117**	**393**	-	**72 510**	-
obligacje skarbowe PLN	49 363	-	-	49 363	-
obligacje skarbowe walutowe	835	-	-	835	-
obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa	12 037	-	-	12 037	-
obligacje komunalne PLN	6 175	159	-	6 334	-
obligacje korporacyjne PLN	2 187	104	-	2 291	-
obligacje korporacyjne walutowe	1 520	130	-	1 650	-

PAPIERY WARTOŚCIOWE (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej) 30.06.2023	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCI
Wartość brutto	159 979	1 058	14	161 051	-
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	(47)	(19)	-	(66)	-
Wartość netto	159 932	1 039	14	160 985	-

PAPIERY WARTOŚCIOWE (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej) 31.12.2022 Wycena: do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCI
Wartość brutto	**64 413**	**422**	**374**	**65 209**	**359**
bony pieniężne NBP	80	-	-	80	-
obligacje skarbowe PLN	43 066	-	-	43 066	-
obligacje skarbowe walutowe	3 977	420	-	4 397	-
obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa	9 373	-	-	9 373	-
obligacje komunalne PLN	5 052	2	-	5 054	-
obligacje korporacyjne PLN	2 476	-	374	2 850	359
obligacje korporacyjne walutowe	389	-	-	389	-
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	**-**	**-**	**2**	**2**	**2**
obligacje korporacyjne PLN	-	-	2	2	2
Wartość netto	**64 413**	**422**	**376**	**65 211**	**361**
bony pieniężne NBP	80	-	-	80	-
obligacje skarbowe PLN	43 066	-	-	43 066	-
obligacje skarbowe walutowe	3 977	420	-	4 397	-
obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa	9 373	-	-	9 373	-
obligacje komunalne PLN	5 052	2	-	5 054	-
obligacje korporacyjne PLN	2 476	-	376	2 852	361
obligacje korporacyjne walutowe	389	-	-	389	-

PAPIERY WARTOŚCIOWE (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej) 31.12.2022 Wycena: wg zamortyzowanego kosztu	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCI
Wartość brutto	**68 290**	**336**	**-**	**68 626**	**-**
obligacje skarbowe PLN	45 898	-	-	45 898	-
obligacje skarbowe walutowe	713	-	-	713	-
obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa	12 108	-	-	12 108	-
obligacje komunalne PLN	6 206	-	-	6 206	-
obligacje korporacyjne PLN	1 817	195	-	2 012	-
obligacje korporacyjne walutowe	1 548	141	-	1 689	-
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	**(45)**	**(25)**	**-**	**(70)**	**-**
obligacje skarbowe PLN	(5)	-	-	(5)	-
obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa	(8)	-	-	(8)	-
obligacje komunalne PLN	(24)	-	-	(24)	-
obligacje korporacyjne PLN	(4)	(19)	-	(23)	-
obligacje korporacyjne walutowe	(4)	(6)	-	(10)	-
Wartość netto	**68 245**	**311**	**-**	**68 556**	**-**
obligacje skarbowe PLN	45 893	-	-	45 893	-
obligacje skarbowe walutowe	713	-	-	713	-
obligacje korporacyjne PLN zabezpieczone gwarancjami Skarbu Państwa	12 100	-	-	12 100	-
obligacje komunalne PLN	6 182	-	-	6 182	-
obligacje korporacyjne PLN	1 813	176	-	1 989	-
obligacje korporacyjne walutowe	1 544	135	-	1 679	-

PAPIERY WARTOŚCIOWE RAZEM (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej) 31.12.2022	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCI
Wartość brutto	132 703	758	374	133 835	359
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	(45)	(25)	2	(68)	2
Wartość netto	132 658	733	376	133 767	361

- KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej) 30.06.2023	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCI
Wycena: wg zamortyzowanego kosztu					
Wartość brutto	**197 988**	**36 027**	**9 000**	**243 015**	**294**
kredyty na nieruchomości	96 656	9 850	1 691	108 197	85
kredyty gospodarcze	59 824	16 843	4 044	80 711	139
kredyty konsumpcyjne	25 000	3 386	2 196	30 582	66
należności z tytułu faktoringu	4 021	18	54	4 093	-
należności z tytułu leasingu finansowego	12 487	5 930	1 015	19 432	4
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	**(1 056)**	**(3 587)**	**(5 503)**	**(10 146)**	**28**
kredyty na nieruchomości	(109)	(928)	(1 231)	(2 268)	(12)
kredyty gospodarcze	(456)	(1 718)	(2 398)	(4 572)	-
kredyty konsumpcyjne	(401)	(707)	(1 327)	(2 435)	41
należności z tytułu faktoringu	(6)	-	(27)	(33)	-
należności z tytułu leasingu finansowego	(84)	(234)	(520)	(838)	(1)
Wartość netto	**196 932**	**32 440**	**3 497**	**232 869**	**322**
kredyty na nieruchomości	96 547	8 922	460	105 929	73
kredyty gospodarcze	59 368	15 125	1 646	76 139	139
kredyty konsumpcyjne	24 599	2 679	869	28 147	107
należności z tytułu faktoringu	4 015	18	27	4 060	-
należności z tytułu leasingu finansowego	12 403	5 696	495	18 594	3

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej) 31.12.2022	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	w tym POCI
Wycena: wg zamortyzowanego kosztu					
Wartość brutto	**196 241**	**33 964**	**8 919**	**239 124**	**213**
kredyty na nieruchomości	98 541	11 033	1 860	111 434	94
kredyty gospodarcze	57 136	14 283	4 118	75 537	58
kredyty konsumpcyjne	24 447	3 231	1 895	29 573	57
należności z tytułu faktoringu	3 562	19	38	3 619	-
należności z tytułu leasingu finansowego	12 555	5 398	1 008	18 961	4
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	**(959)**	**(3 287)**	**(5 501)**	**(9 747)**	**16**
kredyty na nieruchomości	(118)	(837)	(1 342)	(2 297)	(14)
kredyty gospodarcze	(398)	(1 586)	(2 450)	(4 434)	(3)
kredyty konsumpcyjne	(356)	(654)	(1 181)	(2 191)	34
należności z tytułu faktoringu	(6)	-	(22)	(28)	-
należności z tytułu leasingu finansowego	(81)	(210)	(506)	(797)	(1)
Wartość netto	**195 282**	**30 677**	**3 418**	**229 377**	**229**
kredyty na nieruchomości	98 423	10 196	518	109 137	80
kredyty gospodarcze	56 738	12 697	1 668	71 103	55
kredyty konsumpcyjne	24 091	2 577	714	27 382	91
należności z tytułu faktoringu	3 556	19	16	3 591	-
należności z tytułu leasingu finansowego	12 474	5 188	502	18 164	3

- INNE AKTYWA FINANSOWE

INNE AKTYWA FINANSOWE	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	W tym POCI
30.06.2023					
Wartość brutto	1 488	-	132	1 620	-
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	(1)	-	(132)	(133)	-
Wartość netto	**1 487**	**-**	**-**	**1 487**	**-**

INNE AKTYWA FINANSOWE	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem	W tym POCI
31.12.2022					
Wartość brutto	1 851	-	146	1 997	-
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	(1)	-	(146)	(147)	-
Wartość netto	**1 850**	**-**	**-**	**1 850**	**-**

Bank Polski

- UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE I GWARANCYJNE

UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE I GWARANCYJNE 30.06.2023	FAZA 1		FAZA 2		FAZA 3		Razem	Rezerwy według MSSF 9	Wartość netto
	Wartość nominalna	Rezerwa	Wartość nominalna	Rezerwa	Wartość nominalna	Rezerwa			
Linie i limity kredytowe	**65 995**	**(148)**	**7 737**	**(422)**	**128**	**(28)**	**73 860**	**(598)**	**73 262**
na nieruchomości	3 634	(12)	126	(4)	5	(2)	3 765	(18)	3 747
gospodarcze	49 589	(108)	5 898	(300)	105	(20)	55 592	(428)	55 164
konsumpcyjne	8 961	(28)	1 712	(118)	18	(6)	10 691	(152)	10 539
z tytułu faktoringu	3 238	-	1	-	-	-	3 239	-	3 239
z tytułu leasingu finansowego	573	-	-	-	-	-	573	-	573
Pozostałe	**3 915**	-	-	-	-	-	**3 915**	-	**3 915**
Razem udzielone zobowiązania finansowe, w tym:	**69 910**	**(148)**	**7 737**	**(422)**	**128**	**(28)**	**77 775**	**(598)**	**77 177**
zobowiązania nieodwołalne	26 504	(73)	4 099	(215)	57	(10)	30 660	(298)	30 362
POCI	-	-	1	-	3	(1)	4	(1)	3
Udzielone gwarancje i poręczenia									
gwarancje w obrocie krajowym i zagranicznym	7 957	(6)	1 668	(67)	518	(22)	10 143	(95)	10 048
dla podmiotów finansowych	2 819	-	-	-	-	-	2 819	-	2 819
dla podmiotów niefinansowych	5 089	(6)	1 668	(67)	518	(22)	7 275	(95)	7 180
dla podmiotów budżetowych	49	-	-	-	-	-	49	-	49
obligacje korporacyjne krajowe dla podmiotów niefinansowych	175	-	-	-	-	-	175	-	175
obligacje komunalne krajowe (podmioty budżetowe)	1 065	(3)	-	-	-	-	1 065	(3)	1 062
akredytywy dla podmiotów niefinansowych	1 408	(2)	9	-	-	-	1 417	(2)	1 415
gwarancja zapłaty dla podmiotów finansowych	72	-	-	-	-	-	72	-	72
Razem udzielone gwarancje i poręczenia, w tym:	**10 677**	**(11)**	**1 677**	**(67)**	**518**	**(22)**	**12 872**	**(100)**	**12 772**
zobowiązania nieodwołalne	2 145	(6)	1 474	(65)	481	(21)	4 100	(92)	4 008
gwarancje dobrego wykonania umowy	2 162	(3)	825	(47)	160	(16)	3 147	(66)	3 081
POCI	-	-	-	-	220	(1)	220	(1)	219
Razem udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	**80 587**	**(159)**	**9 414**	**(489)**	**646**	**(50)**	**90 647**	**(698)**	**89 949**

UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE I GWARANCYJNE 31.12.2022	FAZA 1		FAZA 2		FAZA 3		Razem	Rezerwy według MSSF 9	Wartość netto
	Wartość nominalna	Rezerwa	Wartość nominalna	Rezerwa	Wartość nominalna	Rezerwa			
Linie i limity kredytowe	**62 990**	**(137)**	**7 250**	**(406)**	**140**	**(47)**	**70 380**	**(590)**	**69 790**
na nieruchomości	3 568	(13)	107	(5)	8	(3)	3 683	(21)	3 662
gospodarcze	47 016	(97)	5 332	(281)	107	(36)	52 455	(414)	52 041
konsumpcyjne	8 818	(27)	1 807	(120)	25	(8)	10 650	(155)	10 495
z tytułu faktoringu	2 745	-	4	-	-	-	2 749	-	2 749
z tytułu leasingu finansowego	843	-	-	-	-	-	843	-	843
Pozostałe	2 824	-	-	-	1	-	2 825	-	2 825
Razem udzielone zobowiązania finansowe, w tym:	**65 814**	**(137)**	**7 250**	**(406)**	**141**	**(47)**	**73 205**	**(590)**	**72 615**
zobowiązania nieodwołalne	27 050	(60)	3 429	(211)	100	(30)	30 579	(301)	30 278
POCI	-	-	1	-	4	(1)	5	(1)	4
Udzielone gwarancje i poręczenia									
gwarancje w obrocie krajowym i zagranicznym	8 539	(5)	1 360	(72)	679	(159)	10 578	(236)	10 342
dla podmiotów finansowych	2 735	-	-	-	-	-	2 735	-	2 735
dla podmiotów niefinansowych	5 733	(5)	1 360	(72)	679	(159)	7 772	(236)	7 536
dla podmiotów budżetowych	71	-	-	-	-	-	71	-	71
obligacje komunalne krajowe (podmioty budżetowe)	315	-	-	-	-	-	315	-	315
akredytywy dla podmiotów niefinansowych	1 343	(1)	171	(6)	-	-	1 514	(7)	1 507
gwarancja zapłaty dla podmiotów finansowych	71	-	-	-	-	-	71	-	71
Razem udzielone gwarancje i poręczenia w tym:	**10 268**	**(6)**	**1 531**	**(78)**	**679**	**(159)**	**12 478**	**(243)**	**12 235**
zobowiązania nieodwołalne	2 903	(5)	1 262	(71)	647	(158)	4 812	(234)	4 578
gwarancje dobrego wykonania umowy	2 499	(2)	860	(54)	281	(147)	3 640	(203)	3 437
POCI	-	-	-	-	284	(5)	284	(5)	279
Razem udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	**76 082**	**(143)**	**8 781**	**(484)**	**820**	**(206)**	**85 683**	**(833)**	**84 850**

41. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM WALUTOWYCH KREDYTÓW HIPOTECZNYCH DLA OSÓB PRYWATNYCH

Grupa Kapitałowa w sposób szczególny analizuje portfel kredytów hipotecznych dla osób prywatnych w walutach wymienialnych. Grupa Kapitałowa na bieżąco monitoruje jakość tego portfela i analizuje ryzyko pogorszenia się jakości tego portfela. Obecnie jakość portfela pozostaje na akceptowanym poziomie. Grupa Kapitałowa uwzględnia to ryzyko w zarządzaniu adekwatnością kapitałową i kapitałem własnym.

KREDYTY I POŻYCZKI NA NIERUCHOMOŚCI DLA OSÓB PRYWATNYCH (BANKOWOŚĆ DETALICZNA I PRYWATNA) WEDŁUG WALUT	30.06.2023			31.12.2022		
	Wartość bilansowa brutto	Odpis na oczekiwane straty kredytowe	Wartość bilansowa netto	Wartość bilansowa brutto	Odpis na oczekiwane straty kredytowe	Wartość bilansowa netto
w walutach lokalnych	**94 903**	**(1 514)**	**93 389**	**94 169**	**(1 400)**	**92 769**
PLN	94 648	(1 464)	93 184	93 836	(1 353)	92 483
UAH	255	(50)	205	333	(47)	286
w walutach obcych	**7 836**	**(620)**	**7 216**	**11 637**	**(765)**	**10 872**
CHF	5 809	(522)	5 287	9 353	(677)	8 676
EUR	1 991	(92)	1 899	2 244	(83)	2 161
USD	30	(6)	24	34	(5)	29
INNE	6	-	6	6	-	6
Razem	102 739	(2 134)	100 605	105 806	(2 165)	103 641

Kredyty i pożyczki na nieruchomości w walutach wymienialnych udzielone osobom prywatnym według daty udzielenia		Indeksowane	Denominowane	Razem	Indeksowane	Denominowane	Razem
		30.06.2023			31.12.2022		
do 2002 roku	Wartość brutto	-	17	**17**	-	28	**28**
	Odpisy na straty kredytowe	-	-	**-**	-	(1)	**(1)**
	Wartość netto	-	17	**17**	-	27	**27**
	Liczba udzielonych kredytów (w sztukach)	-	2 286	**2 286**	-	2 737	**2 737**
od 2003 roku do 2006 roku	Wartość brutto	-	1 038	**1 038**	-	1 976	**1 976**
	Odpisy na straty kredytowe	-	(79)	**(79)**	-	(111)	**(111)**
	Wartość netto	-	959	**959**	-	1 865	**1 865**
	Liczba udzielonych kredytów (w sztukach)	-	25 647	**25 647**	-	30 771	**30 771**
od 2007 roku do 2009 roku	Wartość brutto	-	2 950	**2 950**	-	4 911	**4 911**
	Odpisy na straty kredytowe	-	(369)	**(369)**	-	(490)	**(490)**
	Wartość netto	-	2 581	**2 581**	-	4 421	**4 421**
	Liczba udzielonych kredytów (w sztukach)	-	29 326	**29 326**	-	35 811	**35 811**
od 2010 roku do 2012 roku	Wartość brutto	1 896	1 925	**3 821**	2 439	2 268	**4 707**
	Odpisy na straty kredytowe	(77)	(93)	**(170)**	(76)	(85)	**(161)**
	Wartość netto	1 819	1 832	**3 651**	2 363	2 183	**4 546**
	Liczba udzielonych kredytów (w sztukach)	8 063	9 991	**18 054**	8 741	10 344	**19 085**
od 2013 roku do 2016 roku	Wartość brutto	3	7	**10**	4	11	**15**
	Odpisy na straty kredytowe	-	(2)	**(2)**	-	(2)	**(2)**
	Wartość netto	3	5	**8**	4	9	**13**
	Liczba udzielonych kredytów (w sztukach)	15	30	**45**	18	34	**52**
Razem	**Wartość brutto***	**1 899**	**5 937**	**7 836**	**2 443**	**9 194**	**11 637**
	Odpisy na straty kredytowe	**(77)**	**(543)**	**(620)**	**(76)**	**(689)**	**(765)**
	Wartość netto	**1 822**	**5 394**	**7 216**	**2 367**	**8 505**	**10 872**
	Liczba udzielonych kredytów (w sztukach)	**8 078**	**67 280**	**75 358**	**8 759**	**79 697**	**88 456**

* Wartość bilansowa brutto ww. portfela kredytów uwzględnia korektę z tytułu ryzyka prawnego dotyczącego potencjalnych spraw spornych dla portfela kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych oraz istniejących spraw spornych dotyczących ekspozycji kredytowych ujętych na datę bilansową w sprawozdaniu z sytuacji finansowej (patrz noty „Koszt ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych", „Kredyty i pożyczki udzielone klientom")

42. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM STOPY PROCENTOWEJ, WALUTOWYM I PŁYNNOŚCI

- ZARZADZANIE RYZYKIEM STOPY PROCENTOWEJ

Wrażliwość dochodu odsetkowego w portfelu bankowym Grupy Kapitałowej na skokowe przesunięcie krzywej dochodowości o 100 p.b. w dół w horyzoncie jednego roku we wszystkich walutach	30.06.2023	31.12.2022
Wrażliwość dochodu odsetkowego (mln PLN)	(813)	(769)

Wrażliwości wartości ekonomicznej (stress-test) portfela bankowego Grupy Kapitałowej we wszystkich walutach	30.06.2023	31.12.2022
Wrażliwość wartości ekonomicznej (mln PLN)	(1 235)	(891)

Miara wartości zagrożonej IR VaR w portfelu handlowym	30.06.2023	31.12.2022
IR VaR 10 - dniowy przy poziomie ufności 99% (mln PLN):		
Wartość średnia	72	37
Wartość maksymalna	133	86
Wartość na koniec okresu	83	56

- ZARZĄDZANIE RYZYKIEM WALUTOWYM

FX VaR Banku, łącznie dla wszystkich walut	30.06.2023	31.12.2022
VaR 10 - dniowy przy poziomie ufności 99% (mln PLN)[1]	57	128

[1] Biorąc pod uwagę charakter prowadzonej działalności pozostałych spółek Grupy Kapitałowej generujących istotne ryzyko walutowe oraz specyfikę rynku, na którym działają, Podmiot dominujący nie wyznacza skonsolidowanej miary wrażliwości VaR. Spółki te wykorzystują własne miary ryzyka do zarządzania ryzykiem walutowym. Miarę VaR 10-dniowy stosuje KREDOBANK SA, jej wartość na 30 czerwca 2023 roku wyniosła ok. 0,3 miliona PLN, a na 31 grudnia 2022 roku ok. 0,1 miliona PLN.

Wielkość pozycji walutowych w Grupie Kapitałowej prezentuje poniższa tabela:

POZYCJA WALUTOWA	30.06.2023	31.12.2022
EUR	188	(206)
CHF	(1 013)	(1 625)
Pozostałe (Globalna Netto)	(26)	3

Wielkość pozycji walutowych jest kluczowym (poza zmiennościami kursów walutowych) czynnikiem determinującym poziom ryzyka walutowego, na jakie narażona jest Grupa Kapitałowa. Na poziom pozycji walutowych wpływają wszystkie transakcje walutowe, jakie zostają zawarte, bilansowe i pozabilansowe, wyjątkiem są pozycje strukturalne w UAH (556,8 miliona PLN), na które Bank uzyskał zgodę KNF na wyłączanie z wyznaczania pozycji walutowych.

- ZARZĄDZANIE RYZYKIEM PŁYNNOŚCI

	a'vista	0 – 1 miesiąc	1 – 3 miesiące	3 – 6 miesięcy	6 – 12 miesięcy	12 – 24 miesiące	24 – 60 miesięcy	pow. 60 miesięcy
30.06.2023								
Urealniona luka okresowa	8 283	107 613	(15 989)	(3 136)	6 567	10 666	25 037	(139 041)
Urealniona skumulowana luka okresowa	8 283	115 896	99 907	96 771	103 338	114 004	139 041	
31.12.2022								
Urealniona luka okresowa	9 400	69 449	(8 423)	(576)	(316)	20 757	25 046	(115 337)
Urealniona skumulowana luka okresowa	9 400	78 849	70 426	69 850	69 534	90 291	115 337	

We wszystkich przedziałach urealniona skumulowana luka płynności Grupy Kapitałowej, która wyznaczona została jako suma urealnionej luki płynności Banku, PKO Banku Hipotecznego SA, PKO Leasing SA, KREDOBANK SA i PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA oraz kontraktowych luk płynności pozostałych spółek Grupy Kapitałowej wykazywała wartości dodatnie na 30 czerwca 2023 roku oraz na 31 grudnia 2022 roku. Oznacza to nadwyżkę zapadających aktywów nad wymagalnymi zobowiązaniami.

NADZORCZE MIARY PŁYNNOŚCI	30.06.2023	31.12.2022
NSFR - wskaźnik pokrycia stabilnego finansowania	149,8%	131,5%
LCR - wskaźnik pokrycia płynności	221,6%	169,1%

W okresie zakończonym 30 czerwca 2023 roku oraz 31 grudnia 2022 roku wartości wskaźników miar nadzorczych utrzymywały się powyżej limitów nadzorczych.

ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM GRUPY KAPITAŁOWEJ

43. ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA

Minimalny poziom współczynników kapitałowych utrzymywanych przez Grupę, zgodnie z art. 92 rozporządzenia CRR	
• łączny współczynnik kapitałowy (TCR)	8,0%
• współczynnik kapitału Tier 1 (T1)	6,0%
• współczynnik kapitału podstawowego Tier 1 (CET1)	4,5%

Wymóg połączonego bufora ponad minima określone w art. 92 rozporządzenia CRR, stanowiący sumę obowiązujących buforów	**30.06.2023**	**31.12.2022**
Łącznie:	**4,53%**	**4,52%**
• zabezpieczającego	2,5%	2,5%
• antycyklicznego	0,03%	0,02%
• ryzyka systemowego[1]	0%	0%
• z tytułu zidentyfikowania Banku jako instytucji o znaczeniu systemowym („O-SII")	2%	2%

[1] 19 marca 2020 roku, w związku z epidemią COVID-19, weszło w życie Rozporządzenie Ministra Finansów znoszące bufor ryzyka systemowego. Tym niemniej wcześniej obowiązujący bufor w wysokości 3% uwzględniany jest w kalkulacji wymaganego poziomu współczynników do spełnienia warunków wypłaty dywidendy.

Adekwatność kapitałowa	30.06.2023	31.12.2022 (dane przekształcone)	31.12.2022 (dane opublikowane)
Kapitał własny	**41 125**	**35 707**	**35 435**
kapitały: zakładowy, zapasowy, rezerwowy i fundusz ogólnego ryzyka	33 948	32 496	32 496
niepodzielony wynik finansowy	10 780	8 920	8 651
wynik roku bieżącego	2 041	3 312	3 333
inne całkowite dochody oraz udziały niekontrolujące	(5 644)	(9 021)	(9 045)
Wyłączenia z kapitału własnego:	**(1 232)**	**(1 987)**	**(2 154)**
dekonsolidacja - korekty z tytułu konsolidacji ostrożnościowej	(88)	(107)	(224)
wynik roku bieżącego	2 020	3 340	3 290
zabezpieczenie przepływów pieniężnych	(3 164)	(5 220)	(5 220)
Inne pomniejszenia funduszy:	**2 938**	**3 393**	**3 404**
wartość firmy	961	961	961
inne wartości niematerialne	1 427	1 508	1 508
pozycje sekurytyzacyjne	2	12	12
dodatkowe korekty aktywów (AVA, DVA, NPE)[1]	548	912	923
Przejściowe traktowanie niezrealizowanych zysków i strat od papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody zgodnie z art. 468 CRR	-	**1 357**	**1 357**
Przejściowe odwrócenie wpływu MSSF 9	**1 202**	**1 651**	**1 651**
Wynik roku bieżącego zaliczony za zgodą KNF	-	**946**	**946**
Kapitał Tier 1	**40 621**	**38 255**	**38 139**
Kapitał Tier 2 (dług podporządkowany)	**2 352**	**2 584**	**2 584**
Fundusze własne	**42 973**	**40 839**	**40 723**
Wymogi w zakresie funduszy własnych	**17 336**	**18 361**	**18 328**
Ryzyko kredytowe	15 068	15 627	15 594
Ryzyko operacyjne[2]	1 992	2 358	2 358
Ryzyko rynkowe[3]	238	339	339
Ryzyko korekty wyceny kredytowej	38	37	37
Łączny współczynnik kapitałowy	**19,83**	**17,79**	**17,78**
Współczynnik kapitału Tier 1	**18,75**	**16,67**	**16,65**

[1] AVA – dodatkowa korekta wyceny (additional valuation adjustment), DVA – korekta wartości kredytowej własnej (debt valuation adjustment), NPE – korekta z tytułu niewystarczającego pokrycia odpisami ekspozycji nieobsługiwanych (non-performing exposures).

[2] W I półroczu 2023 roku nastąpił spadek wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego o 366 milionów PLN będący w głównej mierze konsekwencją wdrożenia indywidualnego skalowania kosztów ryzyka prawnego kredytów hipotecznych CHF w podejściu AMA zgodnie z uzyskaną decyzją KNF z 22 lutego 2023 roku. Celem zmiany jest zapewnienie, aby historycznie poniesione koszty portfela kredytów hipotecznych CHF były uwzględniane w modelu AMA w adekwatnej skali w relacji do ryzyka, które potencjalnie Grupa może jeszcze z tego tytułu ponieść.

[3] Spadek wartości wymogu na ryzyko rynkowe na koniec czerwca 2023 roku w stosunku do 31 grudnia 2022 roku spowodowany była przede wszystkim spadkiem wymogu z tytułu ryzyka walutowego, który wyniósł 69 milionów PLN na koniec czerwca 2023 roku wobec 135 milionów PLN na koniec grudnia 2022 roku.

W przypadku gdyby nie były stosowane rozwiązania przejściowe dotyczące częściowego odwrócenia wpływu MSSF 9 zgodnie z art. 473a rozporządzenia CRR, Kapitał Tier 1 Grupy wyniósłby 39 419 mln PLN, Łączny Kapitał 41 771 mln PLN, współczynnik kapitału Tier 1 byłby na poziomie 18,29%, łączny współczynnik kapitałowy 19,38%, a wskaźnik dźwigni 8,03%.

Zapisy dotyczące tymczasowego traktowania niezrealizowanych zysków i strat wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody zgodnie z art. 468 rozporządzenia CRR obowiązywały do 31 grudnia 2022 roku.

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT ZGODNY Z ROZPORZĄDZENIEM CRR (KONSOLIDACJA OSTROŻNOŚCIOWA)

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT zgodny z rozporządzeniem CRR	01.01-30.06.2023	01.01-30.06.2022
Wynik z tytułu odsetek	**8 648**	**6 807**
Przychody z tytułu odsetek i przychody o charakterze zbliżonym do odsetek	15 238	9 241
Koszty z tytułu odsetek	(6 590)	(2 434)
Wynik z tytułu prowizji i opłat	**2 329**	**2 310**
Przychody z tytułu prowizji i opłat	3 135	3 032
Koszty z tytułu prowizji i opłat	(806)	(722)
Wynik pozostały	**114**	**186**
Przychody z tytułu dywidend	12	11
Wynik na operacjach finansowych	22	179
Wynik z pozycji wymiany	4	(62)
Zyski lub straty z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych	24	(17)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	52	75
Wynik na działalności biznesowej	**11 091**	**9 303**
Wynik z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe	(541)	(695)
Wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	(22)	(13)
Koszt ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych	(3 441)	(1 176)
Koszty działania	(3 680)	(4 127)
Podatek od niektórych instytucji finansowych	(607)	(622)
Udział w zyskach i stratach jednostek zależnych, stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć	167	78
Zysk/(strata) brutto	**2 967**	**2 748**
Podatek dochodowy	(947)	(915)
Zysk/(strata) netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)	2 020	1 833
Zysk/(strata) netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	**2 020**	**1 833**

44. WSKAŹNIK DŹWIGNI

Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych			
	30.06.2023	31.12.2022 (dane przekształcone)	31.12.2022 (dane opublikowane)
Kapitał i miara ekspozycji całkowitej			
Kapitał Tier I	40 621	38 255	38 139
Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	492 072	454 588	454 490
Wskaźnik dźwigni			
Wskaźnik dźwigni	8,26	8,42	8,39

45. Dywidendy i podział zysku

21 czerwca 2023 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku PKO Banku Polskiego S.A. (ZWZ) podjęło uchwałę w sprawie podziału zysku PKO Banku Polskiego S.A. osiągniętego w 2022 roku, zgodnie z którą kwotę:

- 1 629 138 013,50 PLN przeznaczono na kapitał rezerwowy z przeznaczeniem na wypłatę dywidendy, w tym dywidendy zaliczkowej zgodnie z § 30 Statutu Banku,
- 1 629 138 013,50 PLN pozostawiono jako niepodzieloną.

Jednocześnie ZWZ podjęło uchwałę dotyczącą pozostawienia niepodzielonego zysku PKO Banku Polskiego S.A. z lat poprzednich, w kwocie 7 808 836 372 PLN, zyskiem niepodzielonym.

Powyższe uchwały są spójne z indywidualnym zaleceniem Komisji Nadzoru Finansowego („KNF") otrzymanym 17 marca 2023 roku, w którym KNF potwierdziła, że Bank spełnia wymogi do wypłaty dywidendy na poziomie do 50% zysku netto za 2022 rok ale jednocześnie zaleciła Bankowi ograniczenie ryzyka występującego w jego działalności poprzez:

- ograniczenie przez Bank wysokości możliwej do wypłaty dywidendy z zysku wypracowanego w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 roku do 50% kwoty tego zysku,
- niewypłacanie przez Bank dywidendy z zysku wypracowanego w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 roku do czasu wydania rozstrzygnięcia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) w sprawie zwrotu dodatkowych środków ponad wypłacone w wykonaniu umowy unieważnionej na podstawie klauzul abuzywnych umowy kredytu frankowego (w związku z pytaniem Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie – sprawa C-520/21),
- niewypłacanie przez Bank dywidendy z zysku wypracowanego w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 roku po wydaniu rozstrzygnięcia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, o którym mowa w punkcie powyżej, bez uprzedniej konsultacji z KNF,
- niepodejmowanie, bez uprzedniej konsultacji z organem nadzoru, innych działań, w szczególności pozostających poza zakresem bieżącej działalności biznesowej i operacyjnej, mogących skutkować obniżeniem funduszy własnych, w tym również ewentualnych wypłat dywidend z niepodzielonego zysku z lat ubiegłych oraz odkupów lub wykupów akcji własnych.

Przyjęty przez ZWZ podział zysku za 2022 rok nie wyklucza możliwości podjęcia w przyszłości decyzji przez Zarząd Banku o wypłacie zysku dla akcjonariuszy w postaci zaliczki na poczet dywidendy i wykorzystaniu w tym celu kapitału rezerwowego.

W wyniku podjętych przez Bank konsultacji z Urzędem Komisji Nadzoru Finansowego („UKNF") odnoszących się do możliwości wypłaty przez Bank części zysku z kapitału rezerwowego, 21 lipca 2023 roku Bank otrzymał negatywną opinię UKNF w tym zakresie. Biorąc pod uwagę liczne ryzyka, w tym między innymi utrzymującą się dużą niepewność związaną z potencjalnymi kosztami ryzyka prawnego dotyczącymi kredytów hipotecznych w CHF, możliwym pogorszeniem jakości kredytowej portfela związanym z podwyższoną inflacją, możliwym ograniczeniem wzrostu gospodarczego, a także wysokimi kosztami obsługi zadłużenia przez kredytobiorców oraz dążenie do zapewnienia stabilności działania Banku w kolejnych okresach, jak również jego dalszego rozwoju, UKNF w swojej opinii podtrzymuje ostrożne podejście w zakresie polityki dywidendowej i działań mogących skutkować zmniejszeniem bazy kapitałowej i nie rozważa możliwości akceptacji działań powodujących zmniejszenie bazy kapitałowej Banku na poziomie 1,6 miliarda PLN lub niższej.

POZOSTAŁE NOTY

46. TRANSAKCJE ZE SKARBEM PAŃSTWA I JEDNOSTKAMI POWIĄZANYMI

Skarb Państwa posiada 29,43% udziału w kapitale zakładowym Banku.

Na mocy ustawy z 30 listopada 1995 roku o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych oraz zmianie niektórych ustaw, PKO Bank Polski S.A. otrzymuje środki z budżetu państwa tytułem wykupu odsetek od kredytów mieszkaniowych.

TRANSAKCJE ZE SKARBEM PAŃSTWA	01.01.-30.06.2023	01.01-30.06.2022
Przychody memoriałowe	65	64
Przychody otrzymane kasowo	3	5
Przychody z tytułu przejściowego wykupu przez budżet państwa odsetek od kredytów mieszkaniowych „starego" portfela	62	59

Od 1 stycznia 2018 roku w oparciu o przepisy ustawy z 30 listopada 1995 roku o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, udzielaniu premii gwarancyjnych oraz refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych, kredytobiorcy nabyli prawo do umorzenia w ciężar budżetu państwa pozostałego zadłużenia, co skutkować będzie sukcesywnym (do 2026 roku) całkowitym rozliczaniem zadłużenia z tytułu kredytów mieszkaniowych tzw. „starego" portfela. Bank prowadzi rozliczenia związane z wykupem odsetek od kredytów mieszkaniowych przez Budżet Państwa i z tego tytułu w okresie sześciu miesięcy zakończonym 30 czerwca 2023 roku oraz w analogicznym okresie 2022 roku Bank otrzymał prowizję poniżej 1 miliona PLN.

Od 1 stycznia 1996 roku Bank jest generalnym dystrybutorem znaków wartościowych, z którego tytułu otrzymuje prowizje od Budżetu Państwa – w okresie sześciu miesięcy zakończonym 30 czerwca 2023 roku oraz w analogicznym okresie 2022 roku Bank otrzymał prowizję z tego tytułu poniżej 1 miliona PLN.

Biuro Maklerskie PKO BP pełni funkcję agenta emisji skarbowych obligacji detalicznych na podstawie umowy zawartej 11 lutego 2003 roku z Ministrem Finansów. Biuro Maklerskie PKO BP na podstawie tej umowy otrzymuje wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji agenta emisji - w okresie sześciu miesięcy zakończonym 30 czerwca 2023 roku wynosiło ono 108 milionów PLN a w okresie sześciu miesięcy zakończonym 30 czerwca 2022 roku wynosiło 140 milionów PLN.

- ISTOTNE TRANSAKCJE Z JEDNOSTKAMI POWIĄZANYMI ZE SKARBEM PAŃSTWA

Transakcje z jednostkami powiązanymi ze Skarbem Państwa obejmują udzielone kredyty i pożyczki, zakupione dłużne papiery wartościowe, linie kredytowe, udzielone gwarancje oraz złożone depozyty. Transakcje zostały zawarte na warunkach nieodbiegających istotnie od warunków rynkowych.

ISTOTNE TRANSAKCJE Z JEDNOSTKAMI POWIĄZANYMI ZE SKARBEM PAŃSTWA	ZAANGAŻOWANIE BILANSOWE, W TYM Z TYTUŁU KREDYTÓW I DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH		ZAANGAŻOWANIE POZABILANSOWE		ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU RACHUNKÓW BIEŻĄCYCH I DEPOZYTÓW TERMINOWYCH	
	30.06.2023	31.12.2022	30.06.2023	31.12.2022	30.06.2023	31.12.2022
kontrahent 1	-	-	3 150	2 453	35	2 820
kontrahent 2	16 272	16 097	31	31	176	87
kontrahent 3	614	245	1 066	1 081	120	5
kontrahent 4	2 069	422	4 271	3 807	1 820	2 087
kontrahent 5	731	833	2 506	2 096	1	6
kontrahent 6	118	118	1 500	1 500	424	275
kontrahent 7	336	1 643	3 158	4 610	1 594	1 088
kontrahent 8	463	751	1 178	557	-	-
kontrahent 9	1 223	608	652	1 320	429	59
kontrahent 10	1 010	841	611	816	-	-

	30.06.2023	30.06.2022
Przychody z tytułu odsetek i prowizji	312	159
Koszty z tytułu odsetek i prowizji	(114)	(163)

Na 30 czerwca 2023 roku odpis na oczekiwane straty kredytowe na powyższe ekspozycje wyniósł 1 milion PLN (na 31 grudnia 2022 roku wyniósł 1 milion PLN).

- **TRANSAKCJE Z JEDNOSTKAMI POWIĄZANYMI KAPITAŁOWO (JEDNOSTKI STOWARZYSZONE I WSPÓLNE PRZEDSIĘWZIĘCIA)**

Transakcje Banku jako jednostki dominującej z jednostkami stowarzyszonymi i wspólnymi przedsięwzięciami zostały przedstawione w tabeli poniżej. Wszystkie opisane poniżej transakcje zostały zawarte na warunkach nieodbiegających istotnie od warunków rynkowych

30.06.2023 Nazwa spółki	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService sp. z o.o.	124	18	101	64
„Centrum Obsługi Biznesu" sp. z o.o.	11	21	4	-
Bank Pocztowy SA	-	-	-	1
Operator Chmury Krajowej sp. z o.o.	2	2	3	443
Razem jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	**137**	**41**	**108**	**508**

ZA OKRES 6 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 CZERWCA 2023 ROKU Nazwa spółki	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService sp. z o.o.	500	359	87	85
„Centrum Obsługi Biznesu" sp. z o.o.	1	1	-	-
Operator Chmury Krajowej sp. z o.o.	-	-	20	-
Razem jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	**501**	**360**	**107**	**85**

31.12.2022 Nazwa spółki	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService sp. z o.o.	64	-	206	63
„Centrum Obsługi Biznesu" sp. z o.o.	11	10	2	-
Bank Pocztowy SA	-	-	-	1
Operator Chmury Krajowej sp. z o.o.	-	-	31	917
Razem jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	**75**	**10**	**239**	**981**

ZA OKRES 6 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 CZERWCA 2022 ROKU Nazwa spółki	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService sp. z o.o.	402	319	84	84
Operator Chmury Krajowej sp. z o.o.	-	-	12	-
Razem jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	**402**	**319**	**96**	**84**

47. ŚWIADCZENIA DLA KLUCZOWEGO PERSONELU KIEROWNICZEGO

KOSZTY WYNAGRODZEŃ ZARZĄDU I RADY NADZORCZEJ BANKU (w tysiącach PLN)	01.01.2023-30.06.2023	01.01.2022-30.06.2022
Zarząd Banku		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze[1]	5 655	5 040
Świadczenia długoterminowe[2]	3 415	2 051
Świadczenia na bazie akcji rozliczane w środkach pieniężnych[3]	3 778	(694)
Świadczenia dla członków Zarządu Banku, którzy przestali pełnić swoje funkcje[4]	1 833	754
Razem	**14 681**	**7 151**
Rada Nadzorcza Banku		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze[1]	1 047	936
Razem	**1 047**	**936**

[1] W pozycji „Krótkoterminowe świadczenia pracownicze" ujęto: wynagrodzenia, składki na ubezpieczenia społeczne oraz inne świadczenia, rozliczanie których nastąpiło lub nastąpi w ciągu 12 miesięcy od zakończenia okresu sprawozdawczego.
[2] W pozycji „Świadczenia długoterminowe" ujęto rezerwy na odroczone składniki wynagrodzeń przyznawane w środkach pieniężnych.
[3] W pozycji „Świadczenia na bazie akcji rozliczane w środkach pieniężnych" ujęto nieodroczony i odroczony składnik wynagrodzeń przyznawany w formie instrumentu finansowego, tj. akcji fantomowych (których przeliczenie na gotówkę jest dokonywane po dodatkowym okresie retencyjnym). Pozycja „Świadczenia na bazie akcji rozliczane w środkach pieniężnych" obejmuje zarówno koszty wynagrodzenia zmiennego w formie instrumentu finansowego za bieżący okres, jak i efekt aktualizacji wyceny rezerw na zmienne składniki wynagrodzeń w formie instrumentu finansowego za poprzednie lata w oparciu o wysokość bieżącej ceny akcji Banku. Ujemne koszty w okresie sześciu miesięcy zakończonym 30 czerwca 2022 roku są efektem aktualizacji wyceny rezerw na zmienne składniki wynagrodzeń za poprzednie lata.
[4] W pozycji „Świadczenia dla członków Zarządu Banku, którzy przestali pełnić swoje funkcje" wykazano odprawy oraz świadczenia z tytułu zakazu konkurencji.

W okresie sześciu miesięcy zakończonym 30 czerwca 2023 roku członkowie Zarządu Banku otrzymali wynagrodzenie od jednostek powiązanych z Bankiem w wysokości 28 tysięcy PLN (w okresie porównywalnym 42 tysiące PLN).

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE PRZEZ BANK NA RZECZ ZARZĄDU I RADY NADZORCZEJ BANKU	30.06.2023	31.12.2022
Rada Nadzorcza Banku	-	-
Zarząd Banku	81	101
Razem	**81**	**101**

W I połowie 2023 roku nie udzielono nowych kredytów i pożyczek członkom Zarządu i Rady Nadzorczej. Warunki oprocentowania i terminy spłaty należności nie odbiegają od warunków rynkowych i terminów spłaty dla podobnych produktów bankowych.

Grupa Kapitałowa świadczy na rzecz kluczowego personelu kierowniczego Banku, członków Rady Nadzorczej oraz bliskich członków rodzin tych osób standardowe usługi finansowe obejmujące między innymi prowadzenie rachunków bankowych, przyjmowanie depozytów terminowych, udzielanie kredytów i inne usługi finansowe. Warunki tych transakcji również nie odbiegają od warunków rynkowych.

KOSZTY WYNAGRODZEŃ ZARZĄDU I RAD NADZORCZYCH SPÓŁEK ZALEŻNYCH (w tysiącach PLN)	01.01.2023-30.06.2023	01.01.2022-30.06.2022
Zarządy Spółek		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze[1]	14 271	10 957
Świadczenia długoterminowe[2]	3 700	2 121
Świadczenia na bazie akcji rozliczane w środkach pieniężnych[3]	1 726	1 621
Świadczenia dla członków Zarządów Spółek, którzy przestali pełnić swoje funkcje	926	542
Razem	20 623	15 241
Rady Nadzorcze Spółek		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze[1]	1 087	525
Razem	1 087	525

[1] W pozycji "Krótkoterminowe świadczenia pracownicze" ujęto: wynagrodzenia, składki na ubezpieczenia społeczne oraz inne świadczenia, rozliczanie których nastąpiło lub nastąpi w ciągu 12 miesięcy od zakończenia okresu sprawozdawczego.
[2] W pozycji "Świadczenia długoterminowe" ujęto rezerwy na odroczone składniki wynagrodzeń przyznawane w środkach pieniężnych.
[3] W pozycji "Świadczenia na bazie akcji rozliczane w środkach pieniężnych" ujęto nieodroczony i odroczony składnik wynagrodzeń przyznawany w formie instrumentu finansowego, tj. akcji fantomowych (których przeliczenie na gotówkę jest dokonywane po dodatkowym okresie retencyjnym).

48. Wpływ sytuacji geopolitycznej w Ukrainie na Grupę Kapitałową PKO Banku Polskiego S.A.

Zbrojna agresja Federacji Rosyjskiej na Ukrainę ma poważne negatywne konsekwencje dla systemu finansowego i sektora bankowego Ukrainy. W 2022 roku PKB Ukrainy spadł o 29% r/r, a inflacja sięgnęła 26,6%. Ożywienie aktywności gospodarczej doprowadziły do wyhamowania spadku PKB w I kwartale 2023 roku do -10,5% r/r. Inflacja w pierwszym półroczu 2023 roku spowolniła do 12,8% r/r z powodu słabego popytu konsumpcyjnego i stałego kursu walutowego.

Wiele firm działających na obszarze objętym działaniami wojennymi musiało zawiesić swoją działalność albo przenieść produkcję na inne terytoria kraju lub za granicę. Transport i logistyka między regionami jest utrudniona, infrastruktura została znacznie uszkodzona, a wielu obywateli Ukrainy zostało dotkniętych działaniami wojennymi i opuściło kraj. Wszystko to będzie miało długofalowe negatywne konsekwencje dla gospodarki Ukrainy, w tym jej sektora bankowego.

Działania wojenne wpłynęły niekorzystnie na ukraiński sektor bankowy zwłaszcza poprzez:

- zakłócenia w pracy ukraińskich oddziałów bankowych i bankomatów, znaczne uszkodzenia lub zniszczenia infrastruktury bankowej na obszarach objętych działaniami wojennymi;
- zmniejszenie portfela kredytowego w związku z istotnym ograniczeniem udzielania nowych kredytów (z wyjątkiem kredytowania w ramach państwowego programu „5-7-9" i kredytów udzielanych przez banki państwowe sektorom i przedsiębiorstwom o charakterze strategicznym). W 2022 roku portfel kredytowy sektora zmniejszył się o 3% nawet z uwzględnieniem przeszacowania portfela walutowego przy spadku oficjalnego kursu UAH/USD o 34% od początku roku. W I kwartale 2023 roku portfel kredytowy nadal spadał – o 3% od początku roku;
- brak zdolności części kredytobiorców do obsługi kredytów, pogorszenie spłacalności kredytów w związku z zamknięciem wielu przedsiębiorstw, utrata źródeł dochodów przez osoby fizyczne, przymusowa relokacją milionów obywateli Ukrainy, co przekłada się na wzrost odpisów na oczekiwane straty kredytowe;
- ograniczenia rynku walutowego, w tym obrotu dewizowego.

Niemniej jednak po znacznym odpływie na początku wojny środków z banków, płynność systemu bankowego powoli wzrasta. W 2022 roku depozyty detaliczne wzrosły o 28% (głównie w UAH), a depozyty korporacyjne o 18% (głównie w FX). W I kwartale 2023 roku depozyty detaliczne wzrosły o 1%, a depozyty korporacyjne o 9%.

Narodowy Bank Ukrainy (dalej: „NBU") uprościł wymogi dotyczące bieżącej działalności banków i nie wprowadza nowych wymogów regulacyjnych. NBU wprowadził również szereg zmian do aktów prawnych regulujących kwestie oceny ryzyka kredytowego. Zmiany te mają na celu zapewnienie terminowej i adekwatnej oceny przez banki ryzyka kredytowego oraz niedopuszczenie do utraty przez banki płynności. Trwa ocena stabilności banków, która pozwoli poznać prawdziwy stan sektora po przejściu przez najostrzejszą fazę obecnego kryzysu gospodarczego związanego z wojną. Dzięki ocenie stabilności, w szczególności prognozowaniu wskaźników działalności banków według scenariusza bazowego, NBU planuje ocenić aktualność modeli biznesowych banków oraz określić realne zapotrzebowanie na kapitał największych banków.

NBU przywrócił również wymóg przeprowadzenia aktualnej weryfikacji i wyceny majątku stanowiącego zabezpieczenie ekspozycji kredytowych. Począwszy od 31 sierpnia 2023 roku banki zobowiązane będą do uwzględnienia istniejących informacji, w tym o stanie zabezpieczeń zlokalizowanych na terytoriach, objętych działaniami wojennymi. W przypadku pozyskania informacji o utracie lub uszkodzeniu zabezpieczenia, bank zobowiązany będzie uwzględnić ten fakt w ocenie ryzyka kredytowego. Dodatkowo, w procesie kalkulacji odpisów na oczekiwane straty kredytowe nie uwzględniane będą zabezpieczenia z regionów objętych okupacją lub w których prowadzone są działania wojskowe, chyba że zabezpieczenie zostało zweryfikowano oraz w ocenie banku spełnia kryteria ustalone przez NBU.

NBU obniżył również z 150% do 100% wagi ryzyka (RWA) z tytułu niezabezpieczonych kredytów konsumenckich, w celu umożliwienia bankom wykorzystania zgromadzonego kapitału na częściowe pokrycie strat a także przesunął termin wprowadzenia regulacji ICCAP i wyższych wymogów kapitałowych z tytułu operacyjnego do końca 2023 roku. Współczynnik adekwatności kapitału regulacyjnego na koniec 2-go kwartału 2023 roku wynosi 29% (przy poziomie minimalnym nie mniej 10 %), współczynnik adekwatności kapitału podstawowego – 23 % (przy poziomie minimalnym nie mniej niż 7 %).

Utrzymująca się w roku 2022 wysoka presja inflacyjna skłoniła NBU do zaostrzenia polityki monetarnej i tym samym podwyższenia stopy dyskontowej z poziomu 10%, utrzymującego się od początku stanu wojennego, do 25% począwszy od czerwca 2022 roku.

Po rozpoczęciu zbrojnej agresji Federacji Rosyjskiej w Ukrainie wprowadzono ograniczenia w zakresie polityki kredytowej spółek ukraińskich Grupy Kapitałowe (Kredobank S.A). Udzielanie nowego finansowania obejmuje głównie klientów istniejących i realizowane jest poprzez analizę każdej pojedynczej transakcji przez analityków banku, włączając w proces analizy dodatkowe kryteria, takie jak:

- lokalizację miejsca prowadzenia biznesu, możliwość kontynuowania działalności gospodarczej w okresie stanu wojennego i obecnych ograniczeń; potencjalne zagrożenie wrogim przejęciem, na którym klient jest zarejestrowany i prowadzi działalność gospodarczą;
- uwzględnianie dla operacji kredytowych zabezpieczeń rzeczowych i/lub niematerialnych (np. zastaw na akcjach, zastaw na nieruchomości, zastaw na pojazdach, maszynach i urządzeniach, poręczenia i gwarancje) oraz instrumentów typu risk sharing.

Grupa Kapitałowa na bieżąco monitoruje regulacje sankcyjne i implementuje je w adekwatnym dla specyfiki swojej działalności zakresie.

W całej Grupie Kapitałowej zostały przyjęte do stosowania wytyczne dotyczące finansowania i prowadzenia usług bankowych dla:

- klientów prowadzących działalność gospodarczą, której model biznesowy bazuje na korzyściach płynących z aktywnego funkcjonowania na rynkach Rosji i Białorusi lub poprzez istotne powiązania (m.in. gospodarcze, osobowe),
- klientów, którzy są lub mogą zostać objęci sankcjami lub restrykcjami wprowadzonymi w związku z agresją Rosji w Ukrainie.

W 2023 roku Grupa Kapitałowa utrzymywała bezpieczny poziom płynności, który umożliwiał szybką i skuteczną reakcję na potencjalne zagrożenia. Analizy sytuacji płynnościowej Grupy Kapitałowej potwierdzają, że posiada ona bezpieczny poziom aktywów płynnych, przy jednocześnie utrzymywanej stabilnej, rozproszonej bazie depozytowej, pochodzącej głównie od klientów detalicznych, która charakteryzuje się umiarkowaną koncentracją podmiotową i jest w przeważającej części objęta gwarancjami BFG. W konsekwencji Grupa utrzymuje zarówno nadzorcze, jak i wewnętrzne miary ryzyka płynności na bezpiecznych poziomach. Sytuacja płynnościowa KREDOBANK S.A., pomimo trwającego konfliktu w Ukrainie, utrzymywała się na stabilnym, i bezpiecznym poziomie; spółka nie odnotowała spadku miar płynności i istotnego odpływu depozytów (LCR w walutach obcych około 300%, LCR we wszystkich walutach około 240%, NSFR blisko 220%).

Jednocześnie w związku z działaniami wojennymi w Ukrainie, w Grupie Kapitałowej działa Grupa Wsparcia pod przewodnictwem Szefa Sztabu Kryzysowego, która ma na celu m.in. niedopuszczenie do zakłócenia procesów krytycznych PKO Banku Polskiego S.A., wymianę informacji w Grupie Kapitałowej Banku, koordynację udzielanej pomocy.

Grupa na bieżąco podejmuje działania ograniczające zagrożenia związane z wojną w Ukrainie, w szczególności w zakresie zapewnienia dostępności systemów Grupy i cyberbezpieczeństwa, zapewnienia ciągłości obsługi gotówkowej oraz pozostałych procesów.

49. REFORMA WSKAŹNIKÓW STÓP PROCENTOWYCH

- **OTOCZENIE PRAWNE**

Na obszarze Unii Europejskiej wyznaczono nowy standard dla opracowywania, udostępniania oraz stosowania wskaźników referencyjnych. Podstawę prawną w tym zakresie stanowi Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1011 z dnia 8 czerwca 2016 roku w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych i zmieniające dyrektywy 2008/48/WE i 2014/17/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 596/2014 (dalej „Rozporządzenie BMR"), które m.in.:

- określa reguły, według których powinny być opracowywane i stosowane przejrzyste, wiarygodne i rzetelne wskaźniki referencyjne,
- wskazuje rozszerzone mechanizmy kontroli nad wyznaczaniem wskaźników referencyjnych,
- oczekuje wyznaczania wskaźników referencyjnych co do zasady w oparciu o rzeczywiste transakcje przeprowadzane na danym rynku.

W październiku 2020 roku ISDA, tj. międzynarodowa organizacja wyznaczająca standardy obrotu instrumentami pochodnymi opublikowała tzw. Protokół ISDA, opisujący procedurę zastąpienia w obecnych i nowych transakcjach pochodnych wskaźników z rodziny LIBOR nowymi wskaźnikami wolnymi od ryzyka. Bank przystąpił do tego Protokołu w listopadzie 2020 roku.

10 lutego 2021 roku Unia Europejska opublikowała zmianę do Rozporządzenia BMR, nadającą Komisji Europejskiej lub państwu członkowskiemu Unii kompetencje do wyznaczenia zamiennika dla wskaźnika referencyjnego, który przestanie być opracowywany - w przypadku gdy takie zdarzenie może zagrozić stabilności rynku Unii lub państwa członkowskiego.

Financial Conduct Authority (FCA) ogłosił, że stawki LIBOR USD dla terminów 1, 3 i 6 miesięcy w postaci syntetycznej będą publikowane do końca września 2024 roku, stawki LIBOR GBP w postaci syntetycznej dla terminów 1 i 6 miesięcy będą publikowane do końca marca 2023 roku a dla terminu 3 miesięcy do końca marca 2024 roku.

Komisja Europejska w Rozporządzeniu Wykonawczym Komisji (UE) 2021/1847 z 14 października 2021 roku w sprawie wyznaczenia ustawowego zamiennika dla niektórych terminów zapadalności stopy LIBOR dla franka szwajcarskiego (CHF LIBOR), które obowiązuje z mocy prawa i jest od 1 stycznia 2022 roku bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich Unii Europejskiej, wyznaczyła zamienniki dla wskaźników LIBOR CHF. Zamiennikami tymi są odpowiednio 1-miesięczna albo 3-miesięczna stopa składana SARON ze wskazaną wartością spreadu korygującego. Stopa SARON zastąpiła stopę LIBOR CHF w każdej umowie i instrumencie finansowym na terenie Unii Europejskiej, a więc dotyczyło to również polskich kredytobiorców.

W 2020 roku nastąpiła reforma stawki WIBOR i dostosowanie do wymogów Rozporządzenia BMR. Reforma polegała min. na zmianie metodologii kalkulacji stawki w sposób analogiczny do przyjętej dla wskaźnika EURIBOR. Komisja Nadzoru Finansowego w dniu 16 grudnia 2020 roku wydała decyzję o udzieleniu GPW Benchmark S.A. zezwolenia na pełnienie roli administratora kluczowych wskaźników referencyjnych WIBID i WIBOR.

- **ZAPOWIEDŹ STOSOWANIA ZAMIENNIKA DLA WSKAŹNIKA WIBOR**

Ustawa o finansowaniu społecznościowym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom z 7 lipca 2022 roku zapoczątkowała reformę wskaźnika WIBOR. Wskaźnik WIBOR zostanie wycofany i zastąpiony zamiennikiem. Ustawa zawiera prawną delegację do jego ogłoszenia w drodze rozporządzenia. Proces wyznaczenia zamiennika za WIBOR zostanie uregulowany ustawowo. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów zastąpienie stawki WIBOR dotyczyć będzie kontraktów i instrumentów finansowych, które spełniają wymogi określone w Rozporządzeniu BMR. Rozporządzenie Ministra Finansów określi również marżę korygującą oraz datę, od której obowiązywać będzie zamiana.

W lipcu 2022 roku powołana została Narodowa Grupa Robocza ds. reformy wskaźników referencyjnych (NGR), której prace mają na celu zapewnienie wiarygodności, przejrzystości i rzetelności opracowywania i stosowania nowego wskaźnika referencyjnej stopy procentowej.

W skład Narodowej Grupy Roboczej wchodzą przedstawiciele Ministerstwa Finansów, Narodowego Banku Polskiego, Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego, Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, Polskiego Funduszu Rozwoju, Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie, Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych, Banku Gospodarstwa Krajowego, GPW Benchmark, a także przedstawiciele banków, towarzystw funduszy

inwestycyjnych, zakładów ubezpieczeń, firm faktoringowych i leasingowych, podmiotów będących emitentami obligacji, w tym korporacyjnych i komunalnych, izb rozliczeniowych.

Prace Narodowej Grupy Roboczej są koordynowane i nadzorowane przez Komitet Sterujący, w skład, którego wchodzą przedstawiciele kluczowych instytucji: Komisji Nadzoru Finansowego, Narodowego Banku Polskiego, Ministerstwa Finansów, Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, Polskiego Funduszu Rozwoju, a także GPW Benchmark - administratora stóp referencyjnych - oraz Związku Banków Polskich.

Działania NGR prowadzone są w formule projektowej w której wyodrębnione zostały strumienie projektowe i w których pracach aktywnie uczestniczą przedstawiciele PKO Banku Polskiego S.A.

1 września 2022 roku Komitet Sterujący Narodowej Grupy Roboczej (KS NGR), powołanej w związku z planowaną reformą wskaźników referencyjnych, podjął decyzję o wyborze indeksu WIRON® jako alternatywnego wskaźnika referencyjnego stopy procentowej, który jest kalkulowany na podstawie rzeczywistych transakcji ON (overnight) zawieranych z dużymi przedsiębiorstwami oraz instytucjami finansowymi. WIRON® ma się stać kluczowym wskaźnikiem referencyjnym stopy procentowej w rozumieniu rozporządzenia BMR, który stosowany będzie w umowach i instrumentach finansowych.

27 września 2022 roku KS NGR przyjął Mapę Drogową określającą harmonogram działań, których celem jest zastąpienie wskaźnika referencyjnego WIBOR wskaźnikiem WIRON® zgodnie z Rozporządzeniem BMR. Mapa Drogowa wskazuje, iż reforma wskaźników referencyjnych zostanie zrealizowana do końca 2024 roku, z jednoczesnym wdrożeniem w latach 2023-2024 nowej oferty produktów finansowych opartych o WIRON® i pełną gotowością do zaprzestania opracowywania i publikowania wskaźników referencyjnych WIBOR i WIBID® od początku 2025 roku.

W styczniu 2023 roku Bank i ING Bank Śląski SA zawarły pierwszą na krajowym rynku finansowym transakcję, w której zastosowano indeks stopy procentowej WIRON. Jej przedmiotem był instrument finansowy będący kontraktem pochodnym dotyczącym stopy procentowej Overnight Index Swap (OIS). Dzięki zawartej transakcji banki sprawdziły zdolności operacyjne i technologiczne do stosowania WIRON w instrumentach finansowych.

Kontrakty pochodne dotyczące stopy procentowej, w tym OIS, mogą być używane przez banki do zabezpieczania ryzyka stopy procentowej pozycji własnych i klientowskich.

Zawarta transakcja wpisuje się w określony w Mapie Drogowej etap „Fazy Wprowadzania" reformy wskaźników referencyjnych, w ramach którego budowana ma być płynność na rynku instrumentów finansowych będących kontraktami pochodnymi odpowiadającymi charakterystyce OIS, dla których WIRON ma być wskaźnikiem referencyjnym stopy procentowej.

13 lutego 2023 roku Urząd Komisji Nadzoru Finansowego ogłosił, że WIRON stał się wskaźnikiem referencyjnym stopy procentowej. Banki mogą stosować wskaźnik referencyjny WIRON do określenia stopy oprocentowania kredytów konsumenckich lub hipotecznych.

W pierwszym półroczu 2023 roku Komitet Sterujący Narodowej Grupy Roboczej ds. reformy wskaźników referencyjnych przyjął rekomendacje:

- w zakresie standardowej transakcji OIS opartej na WIRON,
- w zakresie stosowania indeksu WIRON w emisjach zmiennoprocentowych papierów dłużnych,
- w zakresie zasad i sposobów stosowania wskaźnika referencyjnego WIRON (lub wskaźników referencyjnych z Rodziny Indeksów Składanych WIRON) przy zawieraniu nowych umów dla produktów w złotych bazujących na wskaźniku referencyjnym oferowanych przez podmioty rynku finansowego,
- w zakresie zasad i sposobów stosowania wskaźnika stopy procentowej WIRON (lub wskaźników z Rodziny Indeksów Składanych WIRON) przy zawieraniu nowych umów w złotych dla produktów faktoringowych (z wyłączeniem produktów dyskontowych) dla produktów bazujących na wskaźniku referencyjnym oferowanych przez podmioty rynku finansowego,
- w zakresie metod stosowania wskaźnika stopy procentowej WIRON (lub wskaźników z Rodziny Indeksów Składanych WIRON) przy zawieraniu nowych umów w złotych dla produktów leasingowych dla produktów w złotych bazujących na wskaźniku referencyjnym oferowanych przez podmioty rynku finansowego,
- w zakresie zastosowania stawki zastępczej dla wskaźnika referencyjnego WIBOR w instrumentach pochodnych stopy procentowej.

Tym samym zakończone zostały prace nad rekomendacjami dotyczącymi nowych produktów, zarówno bankowych, leasingowych i faktoringowych, jak i dotyczących obligacji i instrumentów pochodnych. Oznacza to realizację niezwykle istotnego kamienia milowego Mapy Drogowej reformy, umożliwiającego instytucjom finansowym wykorzystanie wiedzy ekspertów NGR do opracowania i wdrożenia szeregu nowych rozwiązań wykorzystujących wskaźnik WIRON, w tym kluczowych z punktu widzenia gospodarstw domowych kredytów hipotecznych.

W ramach prac NGR trwają intensywne prace nad rekomendacją w zakresie zasad i sposobów zamiany wskaźników referencyjnych WIBOR/WIBID na wskaźnik referencyjny WIRON (lub wskaźnik z Rodziny Indeksów Składanych WIRON) dla dotychczasowego portfela produktów w złotych w zakresie podmiotów rynku finansowego.

- **Dostosowanie Grupy Kapitałowej i Banku**

Ewolucja otoczenia prawnego i migracja rynku na wskaźniki referencyjne zgodnie z Rozporządzeniem BMR mają wpływ na działalność Grupy Kapitałowej poprzez zawarte z klientami i kontrahentami umowy, zmianę wycen instrumentów finansowych i konieczność dostosowania procesów i systemów informatycznych.

Od III kwartału 2020 roku Grupa Kapitałowa prowadzi międzydyscyplinarny projekt nadzorowany przez Członków Zarządu, dostosowujący Grupę Kapitałową do wymogów Rozporządzenia BMR w tym reformy dot. wskaźnika WIBOR oraz m.in. interpretacji i wytycznych Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego, w szczególności w zakresie:

- wypracowania i wdrożenia planu awaryjnego w Banku, w umowach i regulaminach bankowych,
- dostosowania oferty produktów i usług,
- dostosowania systemów transakcyjnych, księgowych, analitycznych, ryzyka i raportowych,
- dostosowania procesu stosowania rachunkowości zabezpieczeń,
- aneksowania umów i przystąpienia do wyłonionych na rynku standardów,
- współpracy z sektorem bankowym celem wypracowania jednolitej interpretacji przepisów i standardów ich wdrożenia.

W pracach tego projektu uczestniczą przedstawiciele wielu jednostek organizacyjnych Banku w tym w szczególności odpowiedzialni za obszary produktowe oraz kwestie związane z zarządzaniem ryzykiem oraz finansami. Ze strony spółek uczestniczą przedstawiciele PKO Banku Hipotecznego, PKO Leasing S.A i PKO Faktoring S.A. Struktura projektu uwzględnia podział na strumienie obejmujące produkty i procesy, w których występuje element stosowania wskaźnika referencyjnego WIBOR oraz cykliczne raportowanie statusów w zakresie poszczególnych strumieni. W obecnej fazie projektu, w Grupie Kapitałowej trwają intensywne prace związane z dostosowaniem infrastruktury technologicznej, jak również obejmujące przygotowanie procesów wewnętrznych oraz dokumentacji (w tym regulaminów).

Od 1 stycznia 2022 roku Grupa Kapitałowa kontynuowała obsługę portfeli kredytów oraz nowych umów kredytowych wykorzystujących WIBOR i EURIBOR bez zmian.

Grupa pracuje nad analizą ryzyk i monitoruje je na bieżąco, niemniej jednak, ze względu na wczesny etap reformy bardziej szczegółowe informacje dotyczące procesu przejścia będą przedstawiane w miarę postępu prac nad reformą wskaźnika WIBOR. Ponadto, ze względu na brak formalnych informacji w zakresie potencjalnego zdarzenia regulacyjnego, o którym mowa w art. 23c ust. 1 BMR, brak rozporządzenia Ministra Finansów, o którym mowa w art. 61c ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 roku o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym dotyczącego zamiennika lub choćby projektu takiego rozporządzenia, brak informacji o wysokości spreadu korygującego jak również brak rynku instrumentów zabezpieczających oraz biorąc pod uwagę obecny etap prac Narodowej Grupy Roboczej i realizacji mapy drogowej, aktualnie nie jest możliwe oszacowanie skutków finansowych reformy wskaźnika WIBOR.

Poniższe tabele przedstawiają ekspozycję Banku na 30 czerwca roku i 31 grudnia 2022 roku na istotne rodzaje stóp procentowych będących przedmiotem wpływu reformy wskaźników referencyjnych stóp procentowych, których przejście na zmienione wskaźniki nie zostało jeszcze dokonane.

Aktywa finansowe	
30.06.2023	WIBOR PLN
Należności od banków	3 506
Papiery wartościowe	15 385
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	178 769
Suma aktywów	197 660

Zobowiązania finansowe oraz pozabilansowe	
30.06.2023	WIBOR PLN
Zobowiązania wobec klientów	6 340
Zobowiązania podporządkowane	2 777
Rezerwa na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancje	263
Suma zobowiązań	9 380
Udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	35 365

Aktywa finansowe	
31.12.2022	WIBOR PLN
Należności od banków	3 748
Papiery wartościowe	14 368
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	174 878
Suma aktywów	192 994

Zobowiązania finansowe oraz pozabilansowe	
31.12.2022	WIBOR PLN
Zobowiązania wobec klientów	6 979
Zobowiązania podporządkowane	2 781
Rezerwa na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancje	412
Suma zobowiązań	10 172
Udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	32 051

Dla nowych kredytów udzielanych Klientom korporacyjnym w walutach obcych opartych o zmienne stopy procentowe wykorzystane są nowe wskaźniki referencyjne, tzw. stopy wolne od ryzyka, np. SARON dla CHF, SOFR dla USD, SONIA dla GBP, przy czym zależnie od charakteru produktu naliczanie odsetek odbywa się to w trybie dziennym lub z zastosowaniem mechanizmu składania stóp procentowych „z góry", tj. w oparciu o stawki historyczne lub „z dołu", tj. na koniec okresu odsetkowego. W zakresie transakcji rynku finansowego Bank, jak wspomniano wcześniej, przystąpił do Protokołu ISDA i prowadzi obsługę i rozliczenie transakcji zgodnie z tym standardem, tj. z zastosowaniem składanych stóp wolnych od ryzyka.

- **RACHUNKOWOŚĆ ZABEZPIECZEŃ**

Zmiany w MSSF umożliwiają przyjęcie założenia, że przyszłe przepływy pieniężne – mimo że będą w przyszłości podlegały zmianom w wyniku przejścia na alternatywne stawki referencyjne – są nadal wysoce prawdopodobne i tym samym możliwe jest utrzymanie dotychczasowych powiązań zabezpieczających.

50. ZDARZENIA, KTÓRE WYSTĄPIŁY PO DNIU, NA KTÓRY SPORZĄDZONO SPRAWOZDANIE FINANSOWE

W wyniku podjętych przez Bank konsultacji z Urzędem Komisji Nadzoru Finansowego („UKNF") odnoszących się do możliwości wypłaty przez Bank części zysku z kapitału rezerwowego, 21 lipca 2023 roku Bank otrzymał negatywną opinię UKNF w tym zakresie. Biorąc pod uwagę liczne ryzyka, w tym między innymi utrzymującą się dużą niepewność związaną z potencjalnymi kosztami ryzyka prawnego dotyczącymi kredytów hipotecznych w CHF, możliwym pogorszeniem jakości kredytowej portfela związanym z podwyższoną inflacją, możliwym ograniczeniem wzrostu gospodarczego, a także wysokimi kosztami obsługi zadłużenia przez kredytobiorców oraz dążenie do zapewnienia stabilności działania Banku w kolejnych okresach, jak również jego dalszego rozwoju, UKNF w swojej opinii podtrzymuje ostrożne podejście w zakresie polityki dywidendowej i działań mogących skutkować zmniejszeniem bazy kapitałowej i nie rozważa możliwości akceptacji działań powodujących zmniejszenie bazy kapitałowej Banku na poziomie 1,6 mld PLN lub niższej.

PODPISY WSZYSTKICH CZŁONKÓW ZARZĄDU BANKU

Podpisano przez:
Dariusz Szwed
2023-08-23
Kwalifikowany podpis elektroniczny

Wiceprezes Zarządu kierujący pracami Zarządu
Dariusz Szwed

Podpisano przez:
Maciej Brzozowski
2023-08-23
Kwalifikowany podpis elektroniczny

Wiceprezes Zarządu
Maciej Brzozowski

Podpisano przez:
Marcin Eckert
2023-08-23
Kwalifikowany podpis elektroniczny

Wiceprezes Zarządu
Marcin Eckert

Podpisano przez:
Paweł Gruza
2023-08-23
Kwalifikowany podpis elektroniczny

Wiceprezes Zarządu
Paweł Gruza

Podpisano przez:
Wojciech Iwanicki
2023-08-23
Kwalifikowany podpis elektroniczny

Wiceprezes Zarządu
Wojciech Iwanicki

Podpisano przez:
Andrzej Kopyrski
2023-08-23
Kwalifikowany podpis elektroniczny

Wiceprezes Zarządu
Andrzej Kopyrski

Podpisano przez:
Artur Kurcweil
2023-08-23
Kwalifikowany podpis elektroniczny

Wiceprezes Zarządu
Artur Kurcweil

Podpisano przez:
Piotr Mazur
2023-08-23
Kwalifikowany podpis elektroniczny

Wiceprezes Zarządu
Piotr Mazur

PODPIS OSOBY, KTÓREJ POWIERZONO PROWADZENIE KSIĄG RACHUNKOWYCH

Podpisano przez:
Danuta Szymańska
2023-08-23
Kwalifikowany podpis elektroniczny

Dyrektor Pionu Rachunkowości
Danuta Szymańska